

**T. C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**TÜRKİYE’DEKİ ÇOCUK VE GENÇLİK ORKESTRALARININ
İDARİ, EĞİTSEL VE SANATSAL YAPILANMASINA İLİŞKİN
BİR DURUM ÇALIŞMASI**

TOLGA UĞURVEREN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ARALIK, 2022
MUĞLA**

**T. C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**TÜRKİYE’DEKİ ÇOCUK VE GENÇLİK ORKESTRALARININ
İDARİ, EĞİTSEL VE SANATSAL YAPILANMASINA İLİŞKİN
BİR DURUM ÇALIŞMASI**

**TOLGA UĞURVEREN
ORCID NO: 0000-0003-0952-9616**

**TEZ DANIŞMANI
DOÇ. DR. SAMİR GÜLAHMEDOV**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ARALIK, 2022
MUĞLA**

JÜRİ ONAY SAYFASI

Tolga UĞURVEREN tarafından hazırlanan “Türkiye’deki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının İdari, Eğitsel ve Sanatsal Yapılanmasına İlişkin Bir Durum Çalışması” başlıklı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Hamit YOKUŞ
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Jüri Başkanı

Doç. Dr. Samir GÜLAHMEDOV
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Tez Danışmanı

Prof. Dr. Uğur TÜRKMEN
Müzik Ana Sanat Dalı
Üye

Tez savunma tarihi: 26/12/2022

Bu tez Müzik Eğitimi Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirmektedir.

Prof. Dr. Şevki KÖMÜR
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYANI

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanan “Türkiye’deki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının İdari, Eğitsel ve Sanatsal Yapılanmasına İlişkin Bir Durum Çalışması” başlıklı Yüksek Lisans Tez çalışmasında;

- Tez içinde sunulan veriler, bilgiler ve dokümanların akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde edildiğini,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçların bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunulduğunu,
- Tez çalışmasında yararlanılan eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterildiğini,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapılmadığını,
- Bu tezde sunulan çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim. 26/12/2022

Tolga UĞURVEREN

ÖZET

TÜRKİYE’DEKİ ÇOCUK VE GENÇLİK ORKESTRALARININ İDARİ, EĞİTSEL VE SANATSAL YAPILANMASINA İLİŞKİN BİR DURUM ÇALIŞMASI

TOLGA UĞURVEREN

Yüksek Lisans Tezi, Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. SAMİR GÜLAHMEDOV

Aralık 2022, 117 sayfa

Türkiye’deki çocuk ve gençlik orkestralarının idari, eğitsel ve sanatsal yapılanmalarını yönetici ve orkestra şefi görüşleri doğrultusunda saptamayı amaçlayan bu çalışma, nitel araştırma yaklaşımlarından durum çalışması deseniyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmada amaçsal örnekleme yöntemlerinden kartopu örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda araştırma örneklemini; Türkiye’de özengen müzik eğitimi kapsamında 2020-2021 eğitim-öğretim yılında faaliyet gösteren 10 çocuk ve gençlik orkestrası oluşturmaktadır. Araştırmada veriler araştırmacı tarafından yönetici ve orkestra şeflerine uygulanmak üzere geliştirilen iki ayrı görüşme formu, araştırmacı tarafından toplanan dokümanlar ve katılımcılar tarafından paylaşılan arşiv kayıtları kullanılarak toplanmıştır. Orkestraların yönetici ve şefleriyle yürütülen bu çalışmada görüşmeler yüz yüze ve Covid-19 pandemisi nedeniyle çevrimiçi Zoom uygulaması üzerinden yapılmıştır. Görüşmelerden elde edilen nitel verilerin çözümlenmesinde içerik analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırma sürecinde toplanan doküman ve arşiv kayıtları ise görüşmelerden elde edilen verilerin desteklenmesi amacıyla toplanmış, herhangi bir analiz işlemine tabi tutulmamıştır.

Araştırma sonucunda, orkestra yöneticilerinin görüşlerine göre; çocuk ve gençlik orkestralarının büyük çoğunluğunun ilçe belediyesine bağlı olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte orkestralarda idari işlerin yönetilmesindeki görev dağılımına ilişkin; prova ve ders programının bilgilendirilmesi, nota hazırlığı ve evrak işlerinin

düzenlenmesinde genellikle sorumlu bir çalışanın olduğu, orkestra şefi, eğitmen ve koordinatörlerinde süreç içerisinde yer aldığı tespit edilmiştir. Ayrıca çocuk ve gençlik orkestralarının gerçekleştirdikleri sanatsal proje ve etkinliklerin; konser, yurt içi ve yurt dışı turne, çevrimiçi etkinlikler, televizyon yayını, tanıtım videosu, CD kaydı ve belgesel olduğu belirlenmiştir. Orkestra şeflerinin görüşlerine göre; tüm orkestraların repertuvarlarında temel olarak uluslararası sanat müziğine (klasik müzik) yer verdiği, bununla birlikte caz müziği, popüler müzik ve geleneksel müziklerin (yerel, halk, askeri) orkestra düzenlemelerinin de seslendirildiği belirlenmiştir. Ayrıca öğrencileri müzikal olarak geliştirici, motive edici ve onlara tanıdık gelen müziklerin tercih edilmesinin yanı sıra orkestranın kurulduğu bölge, içinde bulunduğu koşullar ve toplumla uyum içerisinde olması gibi etkenlerin orkestraların repertuvar seçiminde belirleyici olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte orkestralarda eğitim sürecinde karşılaşılan zorlukların genellikle öğrenci devamsızlığı, eğitim süresinin yetersizliği, öğrencilerin çalışmaması, maddi sıkıntı ve çalgı eksikliği olduğu tespit edilmiştir. Orkestralarda eğitim sürecinde karşılaşılan zorluklara yönelik ise orkestra şeflerinin problemlere karşı çözümçül yaklaşıtları, öğrencilere karşı teşvik edici ve disiplin sağlayıcı yaklaşımda bulundukları, provaya katılamayan öğrenciler ile ek ders yaptıkları ve ailelerin farkındalıklarını arttırmak için veli ile iletişim hâlinde oldukları tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: çocuk ve gençlik orkestralarının yapılanması, orkestra, özengen müzik eğitimi

ABSTRACT

A CASE STUDY on ADMINISTRATIVE EDUCATIONAL and ARTISTIC STRUCTURING of CHILDREN and YOUTH ORCHESTRAS in TURKEY

TOLGA UĞURVEREN

Master Thesis, Department of Music Education

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Samir GÜLAHMEDOV

December 2022, 117 pages

This study, which aims to determine the administrative, educational and artistic structures of children and youth orchestras in Turkey in line with the opinions of the managers and conductors, was carried out with the case study design, which is one of the qualitative research approaches. Snowball sampling method, one of the purposive sampling methods, was used in the research. In this context, the research sample consists of 10 children and youth orchestras operating in the 2020-2021 academic year within the scope of private music education in Turkey. In the study, the data were collected using two separate interview forms developed by the researcher to be applied to the managers and orchestra conductors, the documents collected by the researcher and the archive records shared by the participants. Carried out with the managers and conductors of the orchestras, the interviews in the study were held face-to-face and through the online Zoom meeting due to the Covid-19 pandemic. Content analysis technique was used to analyze the qualitative data obtained from the interviews. The documents and archive records collected during the research process were collected to support the data obtained from the interviews and were not subjected to any analysis process.

As a result of the research, according to the opinions of the orchestra managers, it was determined that the majority of the children and youth orchestras were affiliated with the district municipality. In addition, regarding the distribution of duties in the management of administrative affairs in orchestras, it has been determined that there is usually a responsible employee in informing the rehearsal and curriculum, preparing notes and

organizing paperwork, and that the orchestra conductor, instructors and coordinators are also involved in the process. In addition, it was found out that the artistic projects and activities carried out by children and youth orchestras were concerts, domestic and international tours, online events, television broadcasting, promotional videos, CD recordings and documentaries. According to the opinions of the orchestra conductors, it was revealed that all orchestras mainly included international art music (classical music) in their repertoire, while jazz music, popular music and traditional music (local, public, military) were also vocalized. Furthermore, it was concluded that factors such as the musical development, motivation and familiar music of the students, as well as the region where the orchestra was established, the conditions it was in and its harmony with the society were determinant in the repertoire selection of the orchestras. However, it was determined that the difficulties encountered in the education process in orchestras were generally related to student absenteeism, inadequate duration of education, inability of students to work, financial distress and lack of instruments. Regarding the difficulties encountered in the education process in orchestras, it was determined that the orchestra conductors were resolute towards the problems, they had an encouraging and disciplinary approach towards the students, they had additional lessons with the students who could not participate in the rehearsal, and they were in contact with the parents to increase the awareness of the families.

Keywords: children and youth orchestras structuring, orchestra, amateur music education

ÖNSÖZ

Ülkemizin geleceği olan çocuk ve gençlerimizin sanat ve orkestra disiplini aracılığıyla iş birliği içerisinde olmaları eğitsel, sanatsal ve kültürel açıdan toplumun gelişmesi ve bilinçlenmesi açısından oldukça önemlidir. Aynı zamanda orkestra disiplini, toplumun yapısını oluşturan çocuk ve gençlerin sosyal gelişimlerinin, kişilik gelişimlerinin, zihinsel gelişimlerinin, duygusal gelişimlerinin ve iletişim becerilerinin desteklenmesinde etkin bir rol üstlenmektedir.

Bu tezde “Türkiye’deki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının İdari, Eğitsel ve Sanatsal Yapılanması” araştırılmıştır. Bu sayede araştırmanın, ülkemizde özengen müzik eğitimi veren orkestraların idari, eğitsel ve sanatsal yapılanmasının anlaşılmasına; bu çerçevede de orkestraların tanınması, yaygınlaşması ve ilgi görmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yüksek lisans eğitimim boyunca akademik ve sanatsal bilgilerini benimle paylaşan değerli hocam ve tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Samir GÜLAHMEDOV’a,

Akademik alanda sahip olduğu tüm bilgilere sonsuz güvendiğim, tezin tüm aşamalarında sorularıma daima büyük bir sabır ve içtenlikle cevap veren ve yönlendiren Sayın Doç. Dr. Tuba YOKUŞ’a,

Tez çalışmamın başlangıç aşamasında verdiği değerli fikirlerle çalışmamın oluşmasına yön veren ve katkı sağlayan Zeytin Çekirdekleri Çocuk Orkestrası koordinatörü Sayın Gül YILMAZ GÜRSOY’a,

Tez çalışmamın veri toplama süreçlerine izin veren ve bu süreçte gerekli desteği sağlayan tüm kurum ve kuruluşlara,

Tez çalışmamın uygulama aşamasında Türkiye’nin farklı bölgelerinden araştırmama gönüllü olarak katılan, sorularıma içtenlikle cevap veren, bilgi ve tecrübelerini benimle paylaşan tüm katılımcılara,

Tez savunma sınavı jürisinden bulunmayı kabul ederek çalışmamın biçimsel ve içeriksel olarak olgunlaşmasına katkı sağlayan değerli görüşlerini benimle paylaşan Sayın Prof. Dr. Uğur TÜRKMEN ve Sayın Prof. Dr. Hamit YOKUŞ’a

Ve son olarak hayatımın her anında maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen
çok sevgili aileme teşekkürlerimi sunarım.

Teyzem Gülnur TERZİ'ye

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
ETİK BEYANI	iv
ÖZET	v
ABSTRACT.....	vii
ÖNSÖZ	ix
İÇİNDEKİLER	xi
TABLolar DİZİNİ.....	xv
EKLER DİZİNİ	xvi

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi.....	3
1.3. Araştırmanın Amacı.....	3
1.4. Araştırmanın Önemi	4
1.5. Araştırmanın Varsayımları	4
1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	5
1.7. Tanımlar.....	5

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Müzik.....	7
2.1.1. Müziğin İşlevleri	8
2.2. Müzik Eğitimi	9
2.2.1. Genel Müzik Eğitimi	10
2.2.2. Mesleki (Profesyonel) Müzik Eğitimi.....	10
2.2.3. Özenen (Amatör) Müzik Eğitimi	11
2.3. Müzik ve Çocuk.....	12
2.3.1. Müziğin Çocuk Gelişimine Etkisi.....	13
2.4. Orkestra.....	15
2.4.1. Orkestranın Kökeni ve Gelişimi.....	15
2.4.2. Orkestra Türleri (Çeşitleri)	17
2.4.3. Orkestra Çalgı Grupları	18
2.4.4. Orkestra Yönetiminin Temel Yapı Öğeleri.....	19
2.4.4.1. Orkestranın Sanatsal Yapı Öğeleri	19
2.4.4.2. Orkestranın Kurumsal Yapı Öğeleri.....	20
2.5. İlgili Yurt İçi Araştırmalar	21
2.6. İlgili Yurt Dışı Araştırmalar	24

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli (Deseni)	27
3.2. Evren ve Örneklem	28

3.3. Araştırmanın Katılımcıları	30
3.4. Veri Toplama Araçları	31
3.5. Verilerin Toplanması	33
3.6. Verilerin Analizi	36
3.7. Geçerlik ve Güvenirlik.....	38
3.7.1. İnanırlılık	38
3.7.2. Aktarılabirlik	39
3.7.3. Tutarlık.....	39
3.7.4. Teyit Edilebilirlik	40

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Türkiye’de Özengen Müzik Eğitimi Kapsamındaki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının İdari Yapılanmasına İlişkin Elde Edilen Bulgular.....	41
4.1.1. Özengen Müzik Eğitimi Kapsamındaki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Bağlı Olduğu Kurum/Kuruluşa İlişkin Elde Edilen Bulgular	41
4.1.2. Özengen Müzik Eğitimi Kapsamındaki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının İdari İşlerin Yönetilmesinde Görev Dağılımlarına İlişkin Elde Edilen Bulgular.....	43
4.2. Türkiye’de Özengen Müzik Eğitimi Kapsamındaki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Eğitsel Yapılanmasına İlişkin Elde Edilen Bulgular	49
4.2.1. Özengen Müzik Eğitimi Kapsamındaki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Eğitimci Sayılarına İlişkin Elde Edilen Bulgular	49
4.2.2. Özengen Müzik Eğitimi Kapsamındaki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Öğrenci Sayılarına İlişkin Elde Edilen Bulgular.....	51
4.2.3. Özengen Müzik Eğitimi Kapsamındaki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Eğitim- Öğretim Uygulamalarındaki Plan ve Programa İlişkin Elde Edilen Bulgular	53

4.2.4. Özengen Müzik Eğitimi Kapsamındaki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Eğitim Sürecinde Karşılaşılan Zorluklara İlişkin Elde Edilen Bulgular	59
4.2.5. Özengen Müzik Eğitimi Kapsamındaki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Eğitim Sürecinde Karşılaşılan Zorluklara Yönelik Çözüm Önerilerine İlişkin Elde Edilen Bulgular	62
4.3. Türkiye’de Özengen Müzik Eğitimi Kapsamındaki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Sanatsal Yapılanmasına İlişkin Elde Edilen Bulgular	64
4.3.1. Özengen Müzik Eğitimi Kapsamındaki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Çalgısal Oluşumlarına İlişkin Elde Edilen Bulgular.....	64
4.3.2. Özengen Müzik Eğitimi Kapsamındaki Çocuk ve Gençlik Orkestralarını Repertuvar Seçimlerine İlişkin Elde Edilen Bulgular.....	66
4.3.3. Özengen Müzik Eğitimi Kapsamındaki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Gerçekleştirdiği Sanatsal Proje ve Etkinliklere İlişkin Elde Edilen Bulgular.....	70

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. Tartışma	74
5.2. Sonuç	78
5.3. Öneriler	82
KAYNAKÇA.....	83
EKLER.....	99

TABLÖLAR DİZİNİ

	Sayfa
Tablo 1. <i>Araştırmanın Örneklem Grubu</i>	29
Tablo 2. <i>Araştırmanın Katılımcılarına İlişkin Bilgiler</i>	30
Tablo 3. <i>Yöneticilerle Gerçekleştirilen Görüşmelere İlişkin Bilgiler</i>	34
Tablo 4. <i>Orkestra Şefleriyle Gerçekleştirilen Görüşmelere İlişkin Bilgiler</i>	34
Tablo 5. <i>Katılımcıların Görüşme Kayıtlarının Kodlanmasına İlişkin Örnek</i>	37
Tablo 6. <i>Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Bağlı Olduğu Kurum/Kuruluş</i>	42
Tablo 7. <i>Çocuk ve Gençlik Orkestralarının İdari İşlerin Yönetilmesine İlişkin Görev Dağılımı</i>	43
Tablo 8. <i>Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Eğitimci Sayıları</i>	49
Tablo 9. <i>Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Öğrenci Sayıları</i>	51
Tablo 10. <i>Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Eğitim-Öğretim Uygulamalarında Plan ve Program</i>	53
Tablo 11. <i>Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Eğitim Sürecinde Karşılaşılan Zorluklar</i> 59	
Tablo 12. <i>Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Eğitim Sürecinde Karşılaşılan Zorluklara Yönelik Çözüm Önerileri</i>	62
Tablo 13. <i>Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Çalgısal Oluşumları</i>	64
Tablo 14. <i>Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Repertuvar Seçimi Belirlenmesi</i>	67
Tablo 15. <i>Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Gerçekleştirdikleri Sanatsal Proje ve Etkinlikler</i>	70

EKLER DİZİNİ

	Sayfa
Ek 1. <i>Katılımcı Onam Formu</i>	100
Ek 2. <i>Yönetici Görüşme Formu</i>	102
Ek 3. <i>Orkestra Şefi Görüşme Formu</i>	104
Ek 4. <i>Etik Kurul İzni</i>	106
Ek 5. <i>Bilgilendirilmiş Olur Formu</i>	107
Ek 6. <i>Araştırma İçin Uygulama İzinleri</i>	109

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde, araştırma kapsamında problem durumuna, araştırmanın problem cümlesine, araştırmanın amacına, önemine, varsayımlara, sınırlılıklara ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Tarih öncesi çağlardan bu yana, insanın yaşam içerisinde kendini ifade etmekte kullandığı en etkin yollardan birinin sanat olduğu söylenebilir. Sanat doğrudan yaşam ve hayat ile ilgili olduğundan kalıcı ve evrensel olarak kabul edilmektedir (Karacan, Şele ve Söyleyici, 2018). Sanat, insanların duygu ve düşüncelerini renk, biçim, ses, söz, melodi ve hareket gibi unsurları kullanarak ifade ettiği bir olgudur (Tolstoy, 2007). Yenilikçi ve yaratıcı bir nitelik taşıyan sanatın zaman içerisinde varlığını koruması, bilgi aktarıcı bir özelliğe sahip olması ve toplumlar arası köprü kurması onun kültürel miras olarak kabul görülmesini sağlamıştır. Turani'nin (2010) sanat hakkındaki, “Bir toplumun varoluşunun kanıtı, ulusların ve milletlerin görülür anıtları, varlıklarının inkâr edilemez delilidir” sözleri bu görüşü destekler niteliktedir.

Sanatın, bireylerin gelişimi ve toplumların kalkınmasında güçlü bir unsur olduğu söylenebilir. Bu bağlamda sanat, bireyin kendine özgü kişiliğinin ortaya çıkarılması, eleştirel, düşünceli, hoşgörülü nitelikler kazandırılmasında yol gösterici olarak kullanılabilir (Bingöl, 2010). Dolayısıyla kendisi ve çevresine karşı duyarlı, estetik düzeyi yüksek bireylerin gelişmesine katkıda bulunarak bu süreçte toplumlar arası etkileşim ve iletişimin oluşmasına olanak sağladığı ifade edilebilir.

Sanat dalları içerisinde, bireyin kendini ve becerilerini geliştirdiği, hislerini ortaya çıkardığı ve toplumsal birlikteliği sağlayan sanatın müzik olduğu söylenebilir. Müzik, yaşam içerisinde bilinçli ya da dolaylı olarak var olma ve geniş kitlelere ulaşabilme özelliğine sahiptir. Bununla birlikte, bireysel gelişimin ve toplumsal dönüşümün bir aracı olarak kabul edilen müziğin, kendi kendine üreten ve içerisinde yer alan manevi dünyanın toplumsal gelişim ve sosyal değişim noktasında etkilerinin olabileceği ifade edilmektedir (Tunstall, 2014). Müziğin ve müzik eğitiminin, toplumun bir parçası olarak çocuk ve gençlerin yaşamlarında yer aldığı, bu sayede gelişimin bir bütün halinde ilerlediği en etkili örneğin Venezuela Ulusal Gençlik ve Çocuk Orkestrası ve Koroları Sistemi olduğu söylenebilir.

Bu sistem 1975 yılında “El Sistema” adıyla Venezuelalı öğretmen ve müzisyen José Antonio Abreu tarafından kurulan, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik kriz ve kaos ortamı içerisinde müzik eğitimi alan bir grup öğrencinin mesleklerini icra etmek için bir araya gelmesiyle oluşturulmuştur. Zaman içerisinde sosyoekonomik durumu olmayan çocuklar ve gençlerin kişisel gelişimlerine katkıda bulunarak suç ortamlarından uzaklaşmalarını sağlamak amacıyla müzik eğitimi veren bir yapıya dönüşmüştür. Kısa sürede öğrencileri artan ve başarı kazanan orkestra ülke çapında adını duyurmuş çevre şehirlerde de farklı orkestraların kurulmasına etken olmuştur. El Sistema’nın felsefesi, olabildiğince çocuk ve genci müzik aracılığıyla bir araya getirerek onların entelektüel, sosyal ve ruhsal yönden gelişimlerine destek olmaktır (El Sistema, 2018).

Abreu (2009) bir müzik aleti çalmanın, orkestrada yer almanın veya şarkı söylemenin, çocuk ve gençlerde özsayı gelişimine, sağlıklı ve iyi bir benlik saygısı oluşumuna destek olduğunu, bunun yanı sıra müziğin toplum bilinci, sorumluluk duygusu, manevi doyum noktasında da etkilerinin olduğunu belirtmektedir. Özellikle orkestra ve koroları toplumsal bir okul, temel idealini de müzik eğitimiyle sosyal dönüşümün bir alanı olarak görmektedir.

Literatür incelendiğinde, çocuk ve gençlerin orkestra yapısındaki büyük müzik topluluklarında yer almalarının, farklı müzik türleri aracılığıyla farklı kültürleri deneyimleyebilmeleri, sosyal ilişkilerini canlandırarak sosyal uyumun oluşmasını, hoşgörü, saygı ve sevgi gibi temel vatandaşlık öğrenimlerini desteklemesi, kolektif müzik yapmanın farkındalık, sorumluluk duygusu ve iş birliğini teşvik etmesi, bunların yanı sıra sosyal becerilerin öğrenilmesi ve yetkinlik, güven, özen, karakter gibi bir dizi kişilik gelişiminde olumlu etkilerinin olduğu ortaya konmuştur (Baker, 2016; Campe ve

Kaufman, 2013; Hospital ve diğ erleri, 2018; Pellitteri, 2006; Rabinowitch ve diğ erleri, 2013; Sarazin, 2017; Uy, 2012).

Dünyada ve  lkemizde El Sistema'nın felsefesini benimseyen ve bu müzik eğitim modelini örnek olarak kurulan pek çok özengen  ocuk ve gençlik orkestrası bulunmaktadır. Bu modelin Türkiye'deki ilk  rneği 2005 yılında hayata geçirilen ve daha sonraki yıllarda vakfa dönüşerek çalışmalarına devam eden Barış  in Müzik Vakfı projesidir. Vakfın çatısı altında Barış  in Müzik Orkestraları, Barış  in Müzik Korusu ve Barış  in Müzik Bakır  flemeliler Topluluğu bulunmaktadır (Fenercioğlu, 2015). Bunlara ek olarak, Barış  in Müzik Vakfının öncülüğü ve desteğiyle Türkiye'nin farklı bölgelerinde birçok  ocuk ve gençlik orkestrası kurulmuştur.

Alanyazında Türkiye'de özengen  ocuk ve gençlik orkestralarına yönelik yapılan araştırmalar incelendiğinde, çalışmaların genel olarak bir orkestra özelinde gerçekleştiği ve çoğunlukla El Sistema modelini değerlendiren, sistemin yapısını anlatan, toplumsal boyutunu ve modelin eğitimsel kavramının irdelendiği görülmektedir. Bu  er evede, Türkiye'de özengen müzik eğitimi veren mevcut  ocuk ve gençlik orkestralarının idari, eğitsel ve sanatsal boyutunu kapsayan herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Araştırmada bu konuya odaklanarak alanyazına katkı sağlamak amaçlanmıştır.

1.2. Problem Cümlesi

Türkiye'deki  ocuk ve gençlik orkestralarının idari, eğitsel ve sanatsal yapılanması nasıldır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, Türkiye'de özengen müzik eğitimi kapsamındaki  ocuk ve gençlik orkestralarının idari, eğitsel ve sanatsal yapılanmasını yönetici ve orkestra şefleri görüşleri doğrultusunda ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın alt problemleri aşağıdaki gibidir:

Türkiye'de özengen müzik eğitimi kapsamındaki  ocuk ve gençlik orkestralarının;

1. İdari yapılanmaları nasıldır?
 - a) Bağlı oldukları kurum/kuruluş nedir?
 - b) İdari işlerin yönetilmesine ilişkin görev dağılımları nasıldır?
2. Eğitsel yapılanmaları nasıldır?
 - a) Eğitimci sayıları nedir?
 - b) Öğrenci sayıları nedir?
 - c) Eğitim-öğretim uygulamalarında plan ve program nasıl yapılmaktadır?
 - d) Eğitim sürecinde karşılaşılan zorluklar nelerdir?
 - e) Eğitim sürecinde karşılaşılan zorluklara yönelik çözüm önerileri nelerdir?
3. Sanatsal yapılanmaları nasıldır?
 - a) Çalgısal oluşumları nasıldır?
 - b) Repertuvar seçimi nasıl yapılmaktadır?
 - c) Gerçekleştirdikleri sanatsal proje ve etkinlikler nelerdir?

1.4. Araştırmanın Önemi

Bu araştırmanın, Türkiye’de özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının idari, eğitsel ve sanatsal yapılanmasına ilişkin derinlemesine bilgi edinilmesi, tanınması ve var olan durumun ortaya konulması açısından önemli olacağı düşünülmektedir. İlgili literatür incelendiğinde, Türkiye’de özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının idari, eğitsel ve sanatsal yapılanmasına ilişkin bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu yönüyle de özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının idari, eğitsel ve sanatsal yapılanmasına yönelik gerçekleştirilmiş ilk çalışma olması bakımından alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.5. Araştırmanın Varsayımları

1. Araştırmada izlenen yöntemin araştırmanın amacına uygun olduğu,
2. Örneklem grubunun evreni temsil ettiği,

3. Verilerin toplanmasında kullanılan veri toplama araçlarının geçerli ve güvenilir olduğu,
4. Toplanan verilerin bu araştırma için yeterli olduğu,
5. Katılımcıların görüşme formunda yer alan sorulara samimi ve içtenlikle cevap verdikleri varsayılmıştır.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma, Türkiye’de 2020-2021 eğitim-öğretim yılında faaliyet gösteren ve senfonik çalgı yapısına sahip özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestraları,
2. Özengen müzik eğitimi kapsamındaki eğitim-öğretim uygulamalarının ücretsiz gerçekleştirildiği çocuk ve gençlik orkestraları,
3. Türkiye’de özengen müzik eğitimi kapsamında faaliyet gösteren çocuk ve gençlik orkestralarından ulaşılabilen ve araştırmaya gönüllü olarak katılan orkestralar,
4. Özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının idari, eğitsel ve sanatsal yapılanmasına ilişkin yönetici ve orkestra şefleri görüşlerinden elde edilen veriler,
5. Zaman olarak yüksek lisans tezi için ayrılan süre ile sınırlandırılmıştır.

1.7. Tanımlar

Müzik Eğitimi: Müzik eğitimi bireye temelde bir müziksel davranış kazandırma veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma sürecidir (Uçan, 1997).

Orkestra: Çeşitli çalgı sanatçısı gruplarından oluşan, her grubun eserdeki müzikal ifadeye katkıda bulunduğu, dengeli ses bileşimlerini örgütleyen geniş çalgı topluluğu (Say, 2005).

Özengen Müzik Eğitimi: Genel müzik eğitimi ile yetinmeyip müziğe ya da müziğin bir dalına özengence (amatörce) ilgili, istekli, gönüllü, yatkın ve düşkün olanlara

yönelik olup, etkin bir müzikal katılım, zevk ve doyum sağlamak ve bunu olabildiğince sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranış kazanımı (Uçan, 2018).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın bu bölümünde müzik ve müziğin işlevleri, müzik eğitimi, müzik ve çocuk, müziğin çocuk gelişimine etkisi ve orkestra kavramlarına değinilmiş, ilgili yurt içi-yurt dışı araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Müzik

Müzik, geçmişte ve günümüzde ses aracılığıyla yaşamın içerisinde var olan, insan üzerinde etkisi çok yönlü bir kavramdır. Müzik, sözle anlatılmayanı ses ve ritim aracılığıyla anlatım sanatıdır (Sun, 1969). Duygu ve düşünceleri ortak hislerle buluşturabilmesi müziğin evrensel bir dile sahip olduğunu göstermektedir. Uçan (1996) müziği; “duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, belirli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirilmiş seslerle işleyip anlatan estetik bir bütün” olarak tanımlamıştır. İnsanın doğasından ve yaşantısından beslenerek gelişen müzik, tarihsel süreçte birçok farklı amaç ve yöntemle insanı doğrudan etkileyen bir role sahip olmuştur. Önceleri büyüsel, sonraları dinsel, eski uygarlıklarda tedavi ve eğitsel amaçla kullanılmıştır (Akkaş, 2005; Kolbaşı, 2019). Müzik, dans aracılığı ile sosyalleşme, hastalıklardan arınmak için tedavide, ilahi ve dini şarkılarla ruha, milli marşlarla dayanışmaya kadar toplumun her alanında ortak duygular oluşturma özelliğine sahip bir araçtır (Ridley, 2004/2007). Müzikle etkileşim içerisinde olan insanın, kendini tanıma, kendini ifade etme ve kendini gerçekleştirme olanağı bulunduğu söylenebilir.

2.1.1. Müziğin İşlevleri

Müziğin insan hayatında birbiriyle bağlantılı birçok alanda kullanılabilmesi onun işlevlerini oluşturmaktadır. Uçan (1996), müziğin bireyin yaşamındaki ve toplumsal hayattaki önemine işaret eden işlevleri; bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitsel işlevler olarak sınıflandırmıştır. Bu işlevler, her ne kadar ayrı başlıklar altında sınıflandırılrsa da birbirleriyle sürekli etkileşim halinde oldukları söylenebilir.

Müzik, bireyin duygu ve düşünce dünyasını harekete geçirerek bu duygu ve düşüncelerini müzik yoluyla etkili bir şekilde ifade etmesini sağlar (Say, 2008). Müzikle iç içe olan bireylerde beden, zihin ve ruh gelişimleri gözlenirken aynı zamanda bireyin bu alandaki yeteneklerini geliştirmesine de katkıda bulunur (Güleç, 2009; Karan, 2011; Öz, 2001). Müziğin bireyler üzerindeki etkisi üzerine gerçekleştirilen bir çalışmada, çalışırken arka planda çalan müziğin motivasyona ve öğrenmeye katkısı olduğu tespit edilmiştir (Savan, 1999). Yiğit ve diğerleri (2020) yaptıkları çalışmalarında ise özengen (amatör) çalgı eğitiminin, bireyin benlik kavramı oluşumuna olumlu yönde etki ettiğini tespit etmişlerdir. Dolayısıyla müzikle etkileşim içerisinde olan insanın, kendini geliştirerek içinde yaşadığı topluma katkı sağlayabileceği düşünülebilir.

Müziğin toplumsal işlevi, bireyler arasında bağlar kurulmasına, ortak duygu ve düşüncelerin oluşmasını sağlamaktadır (Say, 2008). Müzik, toplumu oluşturan bireyler arasındaki etkileşimleri ve birbirleriyle olan ilişkilerini düzenleyip, toplumsal anlaşma, dayanışma, paylaşma ve kaynaşmayı sağlar (Uçan, 1997). Dolayısıyla, toplumdaki sosyal çevrenin etkileşiminde müziği bir araç olarak kullanmak, müziğin toplumsal işlevini gerçekleştirmektedir.

Müzik, kültürel unsurların paylaşılması, korunması ve kuşaktan kuşağa aktarılmasında önemli bir rol oynar (Kılıç, 2009). Her ulusun kendine ait kültürünün bulunması müziğin kendine özgü gelişimini ve özelliklerini belirlemiştir. Bu durum, müziğin gelişim sürecinin devamlılığına katkı sağlarken aynı zamanda farklı kültürlerin birbirleriyle iletişim ve etkileşiminde ortak çatı altında bulanabilmelerini sağlamaktadır. Dolayısıyla kültürel anlamda müziğin bir araç olarak kullanılması, onun kültürel bir işleve sahip olduğunu göstermektedir.

Müziğin eğitsel işlevi, müziğin bireysel, toplumsal, kültürel ve ekonomik işlevlerinin etkili, verimli ve yararlı bir şekilde gerçekleşmesini sağlayıcı müziksel öğrenme-öğretme etkinliklerini kapsar (Yokuş, 2009). Müziğin öğretme aracı olma

yönüyle bireyler üzerinde fiziksel, zihinsel ve psikolojik açıdan oldukça önemli olduğu söylenebilir. Bu bağlamda müzik eğitimi alan bireyler, düşünme becerilerini geliştirmek, yaratıcı düşünme yoluyla yeni yöntemler üretmek, çevresine ve kendisine karşı daha duyarlı olmak gibi kazanımlar edinebilir. Apaydın (2012) çalışmasında, müziğin kural dışı davranış gösterme eğilimi olan bireyler üzerinde olumlu etkiler oluşturduğunu ifade etmiştir. Maule ve Hilpold (2013) çalışmalarında, erken çocukluk döneminde şarkı söyleme alışkanlığının ileri yaşlarda disiplinler arası matematik, fen ve okuduğunu anlama performanslarına olumlu yönde etki ettiğini saptamışlardır. Değerilen bütün bu bilgiler ışığında, müziğin eğitsel işlevinde müzik eğitiminin önemli bir role sahip olduğu söylenebilir.

2.2. Müzik Eğitimi

Müzik eğitimi, “bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bireyin müziksel davranışlarını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme, dönüştürme, geliştirme ve yetkinleştirme sürecidir” (Uçan, 2018). Türkmen (2016) müzik eğitimi, “müziksel bilgi, beceri ve davranışların programlı bir şekilde bireylere/öğrencilere kazandırılması” olarak tanımlamaktadır. Say (2005a) ise müzik eğitimi, “çocukluk döneminden başlayarak bireylere belirli müzikal davranışlar kazandırarak söz konusu davranış ve becerileri geliştirme süreci” olarak ifade etmiştir. Müzik eğitimi en özlü tanımıyla, müzik yoluyla düşünce ve davranış becerilerinin geliştirilmesi olarak tanımlanabilir. Bu sayede bireylerin ve toplumların bilişsel, duyuşsal, devinışsel ve sezışsel davranışlarıyla birer bütün halinde en uygun ve ileri düzeyde yetişmeleri amaçlanmaktadır (Uçan, 2018).

Yapılan araştırmalarda müzik eğitiminin, çocuklar ve yetişkinlerde zihinsel, bedensel, ruhsal durumların yanı sıra disiplin, yaratıcılık ve sosyal beceriler üzerine de olumlu yönde etkileri saptanmıştır (Barış, 2008; Küpana, 2015; Özzeren, 2018; Pekdoğan, 2016; Simpson, 2013; Şendurur ve Barış, 2002; Uslu, 2005;). Buna ek olarak Çilden (2001) araştırmasında, müzik eğitiminin çocuklarda güvende ve rahat hissetme, motivasyon, hazırlık ve olgunlaşma, bireysel farklılıkların ortaya konması ve problem çözümü gibi konularda da etkisi olduğunu belirtmiştir.

Müzik, eğitimin farklı alan ve düzeylerinde öğrenmeyi ve öğretmeyi daha aktif kılan bir araç olarak kullanılabilir (Yıldız, 2006). Kaliforniya Sanat Konseyinin eğitimde alternatifler programında uygulanan müzik eğitiminin, çocukların bilişsel başarıları üzerinde olumlu etkiler yarattığı, bu programda yer alan çocukların matematik başarılarına olumlu yönde katkı sağladığı gözlemlenmiştir (Şendurur ve Barış, 2002). Aynı zamanda müzik eğitiminin, çocukların iletişim becerisi konusunda kendilerini ifade etmelerinin yanı sıra dil öğrenme süreçlerine de katkı sağladığı ortaya çıkartılmıştır (Modiri, 2010; Pasiali ve Clark, 2018; Register ve diğerleri, 2007; Şaktanlı, 2007). Bu bilgiler ışığında müzik eğitiminin, bireylerin kişisel gelişimlerini destekler nitelikte olduğu, bu süreçte eğitim alanlarında gerekli kazanımları elde etmelerine ve uygulamalarına olumlu yönde etki ettiği söylenebilir. Ülkemizde müzik eğitimi farklı amaçlara yönelik gerçekleştirilen genel, mesleki (profesyonel) ve özengen (amatör) olmak üzere üç başlık altında ele alınmaktadır.

2.2.1. Genel Müzik Eğitimi

Ülkemiz eğitim sisteminde, müziğin bireyin yaşantısında olması gerekliliği düşünülmektedir. Genel müzik eğitimi, çocuk, genç ya da yetişkin ayrımı gözetmeksizin, her düzeyde ve her aşamada, sağlıklı ve dengeli bir yaşam için gerekli olan genel müzik kültürü ve bilinci kazandırılmasının hedeflendiği müzik eğitimidir (Ömür, 1998). Günümüzde genel müzik eğitimi, okul öncesinden başlayarak anaokulu, ilkokul, ortaokul, lise ve üniversitelerde gerçekleştirilmektedir. Amaçları doğrultusunda, bireylerin ilgi ve yetenekleri göz önünde bulundurulmadan müziksel davranışlar kazandırmayı, müzik kültürünün ve bilincinin oluşturulması hedeflenmektedir (Tüzlin, 2019).

2.2.2. Mesleki (Profesyonel) Müzik Eğitimi

Mesleki müzik eğitimi, müziğe ilgi duyan, müziğin herhangi bir dalını meslek olarak seçen ve bunu gerçekleştirecek seviyede müzikal yeteneği olan kişilere verilen müzik eğitimidir (Uçan, 2018). Mesleki müzik eğitimi ülkemizde, Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin Müzik bölümlerinde, Üniversitelerin Müzik ve Sahne Sanatları Fakültelerinde, Eğitim Fakültelerinin Müzik Öğretmenliği Bölümlerinde, Güzel Sanatlar Fakültelerinin Müzik Bilimleri Bölümlerinde ve Konservatuvarlarda verilmektedir. Bu

kurumlarda gerçekleştirilen müzik eğitiminde, öğretim programlarındaki hedeflere göre orta öğrenimden yükseköğretime doğru gidildikçe alan ve meslek bilgisine göre daha çok ağırlık verilmektedir (Sağır, 2002). Mesleki müzik eğitimi alan bireyler müziği yaparak ve yaşayarak öğrenirler. Ayrıca mesleki müzik eğitiminin hem genel hem de özengen müzik eğitimi alanını destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

2.2.3. Özengen (Amatör) Müzik Eğitimi

Özengenin kelime anlamı, “Bir işi kazanç gözetmeksizin yalnız zevk için yapan hevesli kimse, amatör” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu [TDK], 2019). Müzik eğitimi kapsamında yer alan özengen müzik eğitimi ise bireylerin kendi ilgi ve istekleri doğrultusunda müziksel zevk ve haz sağlamak amacıyla aldıkları zorunlu olmayan müzik eğitimi türü olarak tanımlanabilir. Uçan (2018), amatör müzik eğitimini özengen müzik eğitimi olarak adlandırmış, bu kapsamda özengen müzik eğitimini; “Müziğe özengence (amatörce) gönüllü, ilgili ya da tutkulu kişilere müziksel katılım ve doyum sağlayarak gerekli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlayan bir müzik eğitimi türü” olarak ifade etmiştir. Bu eğitim türü yaş sınırı gözetmeksizin bireylerin amatör ruh ve yaklaşımını barındırmaktadır. Özengen müzik eğitimi ile birçok müzik türü ve birçok çalgının eğitimi gerçekleştirilmekte, bu yolla ülkemizdeki müzik eğitiminin gelişimine önemli katkılar sağlanmaktadır (Kutnu, 2020). Ülkemizde özengen müzik eğitiminin verildiği başlıca yerler, halk eğitim merkezleri, dernek ve vakıflar, belediye bünyesindeki kurslar, özel müzik kursları ve bireysel derslerdir. Özengen müzik eğitimi bireysel ve toplu grup dersleri olarak verilebilmektedir.

Literatür incelendiğinde, çocukların erken yaşlarda müzikle tanışmalarına ve çalgı çalmalarına olanak veren özengen müzik eğitimi ile ilgili gerçekleştirilmiş çalışmalar bulunmaktadır (James ve diğerleri, 2020; Kanizi, 2005; Karan ve Yokuş, 2022; Uyan, 2012; Yiğit, Gülüm ve Çağlar, 2020). Huseynova (2019) araştırmasında, özengen piyano eğitiminin 7-12 yaş arasındaki çocukların dikkat becerileri üzerine olan etki durumunu tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın sonucunda, deney grubunda piyano eğitimi verilen öğrencilerin kontrol grubundaki öğrencilere göre dikkat becerilerinin olumlu yönde geliştiğini tespit etmiştir. Türkmen (2010) ise araştırmasında, özengen müzik eğitiminin önemini belirlemeyi ve çocukların gelişimlerdeki etkisini ortaya koymayı

amaçlamıştır. Araştırma sonucunda, çocukların bireysel, toplumsal ve kültürel gelişimlerinde özengen müzik eğitiminin gerekli ve önemli olduğu saptanmıştır.

Çalgı çalmak veya bir eser seslendirmek, bir dizi bilginin düzen ve disiplin içerisinde öğrenilmesiyle gerçekleşebilmektedir. Özengen müzik eğitime zevk ve haz duygusuyla yönelen birey, yaşamı boyunca ihtiyaç duyabileceği düzenli ve disiplinli çalışmayı, aynı zamanda yeni bir bilgi öğrenme sürecinde karşılaşacağı zorluklara karşı sabırlı olmayı öğrenecektir. “Bir çalgı çalmak, çocuklara dikkatli ve sabırlı olmayı öğretirken (Kardos, 2005) onlara duygularını anlatma fırsatı vermektedir” (Huseynova, 2019). Bu süreç, bireylerin müzik bilgisi, beğenisi ve müzik zevki edinmelerine katkıda bulunmasının yanında kişilik gelişimlerine de olumlu katkılar sağlamaktadır.

Büyükköse (2016) araştırmasında, amatör müzik eğitimi almanın ortaokul öğrencilerinin ders başarısına katkı sağladığını, aynı zamanda bir çalgıya zaman ayırma sıklığı arttıkça öz denetim ve problem çözme becerilerine olumlu yönde etki ettiğini tespit etmiştir. Kaya (2019) ise benzer bir çalışmada özengen çalgı eğitimi alan lise öğrencilerinin, ergenlik döneminde karşılaştıkları sorunlara yönelik yaklaşımları, bununla birlikte aile ve sosyal yaşamlarına uyum gösterebilme düzeylerine olumlu yönde etki ettiğini belirlemiştir.

Bu bilgiler ışığında birey, müzik ile kendi yaşantısını özdeşleştirerek, pratik ve sistematik düşünmeye başlayacak, karşılaştığı problemleri daha kolay çözecektir. Bireyde gelişen bu beceriler, problemleri daha hızlı anlayıp farklı çözüm yolları üretmeye imkân verecektir (Buzduğu, 2010; Derin, 2007; Yazgan, 2020).

2.3. Müzik ve Çocuk

Müzik, çocuğun yaşamı içerisinde kişilik gelişimini ve olumlu davranışlar kazanmasını destekleyen bir olgudur. Müzik ve müzik etkinlikleri, çocukların kendilerini ifade etmelerini, yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmelerini ve gözlem yeteneklerini güçlendirmelerini sağlarken aynı zamanda güvensizlik, saldırganlık, gerilim ve korku gibi davranışların aşılması konusunda da önemli bir role sahiptir. Buna ek olarak, çocuğun müzik ile iç içe olması yaşamı algılama, yorumlama ve anlama yeteneğini desteklemektedir (Argun, 2004; Arslan, 2005). Dolayısıyla müziğin, yaparak ve yaşayarak gerçekleştirilen uygulamaya dayalı bir eğitim dalı olması, çocuklarda olumlu

ve eğitsel davranışların kazandırılmasına, mutluluk, duygusal ve sosyal doyuma erişmelerine yardımcı olabilir.

Aral ve diğerleri (2001), müziğin çocukların çevresiyle bağ kurmasına yardımcı olan önemli bir iletişim aracı olduğunu ve kendilerini ifade ederek sosyal uyum kazanmalarında etkili bir rol oynadığını ifade etmiştir. Müziğin çocukların yaşam içerisindeki birçok alanda etkisi olduğu düşünülmektedir. Müzik çocuklarda çok yönlü, hızlı ve pratik düşünebilme, öğrenme fonksiyonlarına yardımcı olabilme, problemler arasında bağ kurabilme ve mantığını kullanarak doğru sonuçlara ulaşabilmesi gibi özelliklerin gelişimini sağlamaktadır (Erol, 2004; Yener, 2011). Bu doğrultuda, çocuğun hayatında hedeflediği kazanımlara ulaşmasında müziğin destekleyici ve önemli bir unsur olduğu söylenebilir.

2.3.1. Müziğin Çocuk Gelişimine Etkisi

Çocuğun anne karnından başlayarak okul öncesi ve okul dönemi sürecindeki gelişiminde müzik etkinliklerinin birçok farklı amaca hizmet ettiği görülmektedir. Müzik, çocuğun hayatında etkili kullanılırsa gelişiminin desteklenmesine, estetik duyarlılığın artmasına ve yaratıcılığının gelişmesine temel oluşturabilir (Ömeroğlu ve diğerleri, 2003, s.3). Gelişim, “sosyal, duygusal, bedensel, dil ve zihinsel yönden koşulları olan ve organizmanın son aşamaya gelmesine kadar ilerleme gösteren değişim” olarak ifade edilmektedir (Senemoğlu, 2005). Müzik ve müzik eğitimi, çocukların bilişsel, psikomotor, duyuşsal, dil vb. beceri gelişimlerini desteklemesinin yanı sıra sosyal alanda ihtiyaç duyabilecekleri gereksinimleri kazanmalarına da olanak tanımaktadır (Yıldız, 2006). Bu evreler hayat boyu ve iç içe bir bütün halinde devam etmektedir.

Müzik, çocukların zihinsel kapasite ve anlama becerilerinin gelişimi için oldukça önemli bir etkinliktir (Eser, 2010, aktaran Deleş ve Kaytez, 2020). Örneğin, okul öncesi dönemdeki çocuklarda ritim ve melodi kullanımıyla sayıların ve harflerin hafızada kalması kolaylaştırılabilir. Buna ek olarak, müzik etkinliklerinin tekrara olanak vermesi sayesinde gelişimin ilerleyen dönemlerinde sözel konuların daha iyi hafızada tutulmasına yardımcı olacaktır (Başer, 2004).

Yapılan çalışmalar çocukların zihinsel gelişim süreçlerinde müzik eğitiminin kavram gelişimleri üzerinde etkili olduğunu göstermektedir (Hallam, 2010; Schlaug ve diğerleri, 2005; Şendurur ve Barış, 2002; Uszler, Gordon ve Smith, 2000). Schellenberg

(2004), erken yaşta müzik eğitimi verilen 6 yaş grubu 132 çocuk üzerinde gerçekleştirdiği 36 haftalık çalışmasının sonucunda, müzik derslerinin çocukların IQ gelişimlerine katkı sağladığını tespit etmiştir. Bilhartz, Bruhn ve Olson (1999) araştırmalarında, müzik dersleri ile bilişsel gelişim arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırma, 4-6 yaş arası çocukların yer aldığı 71 çocuk üzerinde uygulanmıştır. 30 haftalık uygulama süresinin sonucunda, çocukların öntest ve sontest puanları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmış, müziğin bilişsel gelişim üzerindeki olumlu etkileri tespit edilmiştir. Demirova (2008) ise yaptığı çalışmada, piyano eğitimi almanın çocukların dikkat toplama yetilerine katkıda bulunduğunu saptamıştır. Bu doğrultuda literatür incelendiğinde, müzik etkinliklerinin bireyin zekâ kapasitesini geliştirmeye yardımcı olduğu tespit edilmiştir (Gardiner ve diğerleri, 1996; Rauscher, 2003; Uluğbay, 2013).

Müzik içerisinde yer alan öğelerden biri olan şarkı söylemenin, işitme ve dil gelişimini destekleyen bir niteliğe sahip olduğu söylenebilir. Çocuklar için eğlenceli bir aktivite olan şarkı söyleme ve tekerlemeler, onların müzikten zevk alırken sözcük dağarlarını genişletmesiyle birlikte akıcı bir konuşma becerisi elde etmelerine yardımcı olmaktadır (Erden ve diğerleri, 2012). Ayrıca, erken çocukluk döneminde ana dilden farklı olarak yabancı dil öğreniminin müzik yoluyla gerçekleştirilebileceği gözlemlenmiştir. Örneğin Modiri (2010) çalışmada, müzik aracılığıyla 5 yaş grubu çocuklarda yabancı dil öğrenme etkisini incelemiştir. Çalışmanın sonucunda, geleneksel dil öğretim yönteminden farklı olarak yabancı sözcük ve cümlelerden oluşan çocuk şarkılarının dil öğrenmeye daha çok etki ettiği saptanmıştır.

Müzik etkinlikleri çocuğun bedenini eğitir. Müziğin özünde yer alan öğelerden biri olan ritim kullanımının çocukların el, kol, göz ve ayak uzuvları arası koordinasyon kazanımında etkili bir yöntem olduğu söylenebilir. Bununla birlikte, çalgı çalma çocuğun büyük ve küçük kas gruplarının gelişimini desteklemektir. Çocuğun müziğe vücut hareketleriyle tepki vermesi bireysel ya da grup etkinliklerinde dikkat, denge ve uyum sağlama becerilerini geliştirir (Erden ve diğerleri, 2012; Kuşçu, 2010).

Çocuk, sosyal yönü kuvvetli olan müzik etkinlikleri sayesinde çevresiyle iletişim kurabilmektedir. Bireysel ya da grup içindeki müzik etkinlikleri çocukların sorumluluk duygusu kazanmalarına, iş yapma alışkanlıkları edinmelerine katkı sağlar. Buna ek olarak, topluluk içerisinde uyum sağlama, kendini ifade etme ve başarı kazanmaları özgüven duygularının gelişmesini destekler (Çilingir, 1990; Uslu, 2005). Dolayısıyla sosyal bağlamdaki müzik etkinliklerinin, toplum içerisinde ihtiyaç duyulan sosyal

becerilerin çocuğun önceden kazanmasında rol oynadığı söylenebilir. Schellenberg, Corrigan, Dys ve Malti yapmış oldukları çalışmada, çocukluk döneminde grupla müzik eğitiminin sosyal beceri üzerine etkisini araştırmışlardır. Çalışmada, 10 aylık müzik eğitimine katılan 3 ve 4. sınıf düzeyi öğrencilerinin grupla müzik eğitimine başlamadan önce ve sonrasındaki sosyal becerileri karşılaştırılmıştır. Çalışma sonucunda, grupla müzik eğitiminin öğrencilerin sosyal becerilerinin geliştirilmesini kolaylaştırdığı saptanmıştır (Schellenberg, Corrigan, Dys & Malti, 2015, aktaran Güven ve Erol, 2019).

Sonuç olarak, müzik, müzik eğitimi, müzik etkinliklerinin çocukların ve gençlerin sosyal, özgüvenli ve yaratıcı bireyler olarak yetişebilmeleri için yaşamları içerisinde var olması gerektiği düşünülmektedir.

2.4. Orkestra

Orkestra, birden çok çalgı icracısının çeşitli çalgı gruplarıyla bir araya gelerek tek sesli ya da çok sesli müzik icra eden, esere göre büyüklüğü değişebilen çalgı topluluğu olarak tanımlanabilir. Çeşitli müzik türlerinde (pop, rock, caz, halk müziği vb.) etkinlik gösteren ve tek bir çalgı grubundan oluşan topluluklar içinde orkestra tanımı kullanılmaktadır. Japonya'nın gagaku, Endonezya'nın gamelan ve Rusya'nın balalayka orkestraları da bu tanımın içerisinde yer almaktadır (Say, 2005a). Araştırma kapsamında ele alınan orkestra kavramı, çok sesli müzik icra eden geniş çalgı topluluğu olarak incelenecektir.

2.4.1. Orkestranın Kökeni ve Gelişimi

Orkestra, Antik Yunan tiyatrolarında sahne ile seyirciler arasında, koro, müzisyenler ve dansçıların yer aldığı daire planlı bir alan olarak bilinmekteydi (Feridunoğlu, 2004). Zaman içerisinde orkestra sözcüğü, koro ve dansçıların başka bir alana geçmesiyle birlikte ilk olarak sahne önündeki yere verilen isim, sonraları ise bu alanda opera temsillerine eşlik eden müzisyenlerin oluşturduğu topluluk için kullanılmıştır.

400 yıllık bir geçmişe sahip olan orkestranın bilinen ilk düzenli örneği, İtalyan besteci Monteverdi'nin 1607 yılında sahnelenen “Orfeo” operasında kullanılmıştır. Bu

orkestrada yer alan 36 çalgının 20'si yaylı, diğerleri ise 2 çembalo, 2 lavta, 4 trombon, 2 org, 1 arp, 1 regal, 2 kornet, 1 flajole ve 1 borudan oluşmaktaydı (Say, 2005b). Bu dönemde orkestra, operalarda şarkıcıların söylediği şiirlerin etkisini yükseltmek amacıyla kullanılmıştır.

Aynı dönem içerisinde, Avrupa'da ünlenen ilk ciddi orkestra topluluğu ise Fransa kralı 13. Louis'in himayesinde kurulan *Les Vingt-quartes Violins du Rio* (Kralın 24 Kemani)'dur. Saray orkestrası olarak kurulan bu topluluk, 14. Louis'in döneminde de varlığını sürdürmüş, üflemeli ve vurmali çalgıların eklenmesiyle Jean-Baptiste Lully'nin operalarında kullanılan orkestra örneği olarak yer almıştır. Lully, o dönem İtalyan opera metinleri içerisinde yer alan, tek bir çalgı eşliğiyle seslendirilen *recitative*'in yerine, bütün orkestrayla beraber seslendirilen *eşlikli recitative*'yi geliştirmiştir. Bu sayede Lully, sözle müziği birleştirerek opera uvertürlerinde geleceğin bestecilerine temel olan biçimi kurmuş, orkestranın seslendirme çapını o günlere kadar ulaşılmamış bir dereceye yükseltmiştir. Bu gelişmelerle birlikte Fransa Saray Orkestrası, operalara eşlik etmenin yanı sıra bağımsız olarak çalgı müziği de icra etmeye başlamıştır (Feridunoğlu, 2004; Gül, 2015; Mimaroglu, 1995; Tura, 2010).

17. yüzyılın başından 18. yüzyılın ortalarına kadar yaklaşık 150 yıllık süreç içerisinde, armoninin yükselişi ve melodinin ağırlık kazanmasıyla birlikte sahne ve çalgı müziğinin gelişimi devam etmiş, Corelli, Vivaldi, Telemann, Bach ve Handel gibi besteciler Barok dönemin önemli bestecilerinden olmuştur. Rönesans döneminde yaşanan yenilikler sonrasında, Barok dönemde gelişimini sürdüren çalgı ve nota yazım teknikleri, günümüz orkestra kavramının şekillenmesine olanak sağlamıştır (Say, 2006).

18. yüzyıl ortalarına gelindiğinde, Almanya'da Stamitz tarafından kurulan Mannheim Okulu'nda klasik orkestranın çekirdek yapısı oluşmuş, Haydn, Mozart ve Beethoven gibi bestecilerin senfonileriyle birlikte orkestra müziği derinlik ve zengin bir tını kazanmıştır. Orkestra bu dönemde yaylı çalgılara flüt, obua, fagot, korno, klarinet, trompet ve timpanin de eklenmesiyle geniş bir kadroya ulaşmış, günümüz modern senfoni orkestra yapısı haline gelmiştir (Akkaya, 2012; Yöndem, 2005).

19. yüzyılda Paris'te kurulan Konservatuvar Konserleri Derneği Orkestrasıyla birlikte orkestranın evrimi yeni bir boyut kazanmıştır (Vural, 2012). Romantik dönem içerisinde yaşanan sanayi devrimiyle birlikte çalgı yapım teknikleri ilerlemiş, orkestrada özellikle üflemeli çalgıların önemi artmıştır. Bu gelişmelere ek olarak, 20. yüzyılın

ortalarına kadar besteciler tarafından yazılan eserlerde tahta üflemeli ve bakır üflemeli grubunda yer alan müzisyenlerin sayısı artırılarak, bu zamana kadarki en geniş orkestra büyüklüğüne ulaşılmıştır (Çakmak, 2006). Her ne kadar bestelenen eserlere göre orkestrada çalgı ve müzisyen sayısı değişiklik gösterse de orkestranın yapısı, temel düzeni ve çalgı grupları sabit kalmıştır.

2.4.2. Orkestra Türleri (Çeşitleri)

Çok sesli bir müzik eserini seslendirmek için bir araya gelen çalgı toplulukları, işlevlerine göre farklı isimlerle anılmaktadır. Bu çalgı toplulukları: Senfoni Orkestrası, Filarmoni Orkestrası, Oda Orkestrası, Yaylı Çalgılar Orkestrası ve Oda Müziği olarak tanımlanmaktadır.

Senfoni orkestrası: Senfoni kelimesinin kökeni, birlikte tınlamak, uyumlu ses üretmek anlamına gelen Yunanca *Sinfonia* kelimesine dayanmaktadır. Senfoni orkestrası, “gelişkin bir çalgı müziği formunun gereklerini ses özellikleri bakımından yorumlama niteliğinde olan büyük orkestra” olarak tanımlanmaktadır (Say, 2005a). Çalgı toplulukları içerisinde uzun bölümler seslendiren ve çeşitli çalgıların tını zenginliğine sahip olan senfoni orkestrası, yapısında en çok çalgı çeşidini barındıran orkestradır (Feridunoğlu, 2004). Bestelenen senfonik eserleri seslendirmenin yanı sıra çok kapsamlı bir repertuvar içeriğine sahiptir. Bir şef yönetiminde performans sergileyen senfoni orkestraları, genellikle bir soliste de eşlik eder. Modern bir senfoni orkestrasının üye sayısı en az 60 en çok 120 kişiden oluşmaktadır (Sözer, 1996).

Filarmoni orkestrası: Kökeni antik Yunana dayanan “philharmonie” sözcüğü güçlü müzik sevgisi anlamına gelmektedir. Bu sevgi, batıda 19. yüzyıldan başlayarak dernekleşme ile sonuçlanmıştır (Say, 2014). Çağımızda özellikle müzikal programlarını düzenleyen ve yönlendiren dernekler için kullanılan bu terim (Say, 2005b), yapısı itibarıyla senfoni orkestrasıyla aynı düzene sahiptir. Senfoni orkestrası, bir devlet kurumu tarafından finanse edilirken, filarmoni orkestrası ise dernek, vakıf ve özel kurumlar tarafından desteklenmektedir. Ayrıca filarmoni orkestraları amatör (özengen) ve profesyonel müzisyenlerden oluşabilmektedir.

Oda orkestrası: Genel olarak az sayıda yorumcudan ya da çalgıdan oluşan topluluğa verilen isimdir. 19. yüzyılda, senfoni orkestrası yapısıyla olan ayrımı belirtmek için küçük orkestra olarak ifade edilen oda orkestrası, 17. ve 18. yüzyılda kilise, tiyatro

ve saray salonlarında konser vermekteydi. Günümüzde oda orkestraları hem orkestra şefiyle hem de orkestra şefi olmadan performans sergileyebilmektedir. Oda orkestrası, seslendirilen eserin yapısına göre kadrosunda yaylı çalgılara ek olarak üflemeli ve vurmali çalgılara da yer vermektedir.

Yaylı çalgılar orkestrası: Yalnız yaylı çalgılardan oluşan topluluğa verilen isimdir. Geniş bir repertuvara sahip olan yaylı çalgılar orkestrası, özelliği itibariyle sadece yaylı çalgılar için yazılmış eserlerin yanı sıra, bir eserin yaylı çalgılar için yapılan düzenlemesini de seslendirebilmektedir.

Oda müziği toplulukları: Oda müziği toplulukları duo'dan oda orkestrasına kadar genişleyerek çeşitli ses ve çalgı müziği bileşenlerini sergileyen çalgı topluluğudur (Say 2005a). Oda müziğinin ilk kuruluşu konser salonu yerine, soylular için düzenlenen ev konserlerinde dinleti yapmaktan kaynaklanmıştır. Bu topluluk için yapılan müzik, sonraları konser sahnelerinde yer almaya başlamıştır (İlyasoğlu, 2003).

2.4.3. Orkestra Çalgı Grupları

Günümüzde senfoni orkestrası üç ana çalgı grubundan oluşmaktadır. Bu çalgı grupları: Telli (yaylı) Çalgılar, Üflemeli Çalgılar ve Vurmali Çalgılar olarak sınıflandırılabilir. Telli çalgılar kendi içerisinde üçe ayrılır: Yayla çalınanlar (yaylı), mızrap ya da parmakla çalınanlar, klavyesindeki tuşlar aracılığı ile çalınanlar (Say, 2005c). Buna ek olarak, orkestrada seslendirilen eserin yapısı ve büyüklüğüne göre telli çalgılar grubundan arp, klavyeli çalgılardan klavsen ve piyano da eklenebilir.

Telli yaylı çalgılar: Yaylı çalgılar ailesi orkestrada en geniş üye sayısına sahip olan çalgı grubudur. Orkestra çalgılarının bütün dönemlerde ağırlıklı olarak yaylılardan oluşması, ses bileşiminin gerektirdiği bir özelliktir (Say, 2005a). Bu çalgı grubunun bütününe bakıldığında, incelikli bir ifade gücüne sahip olmasının yanı sıra üretebildiği zengin ses aralığı ve niteliği bakımından orkestra içerisinde dengeleyici bir rol oynadığı söylenebilir. Yaylı çalgılar grubu üyeleri; keman, viyola, viyolonsel ve kontrabas çalgılarında oluşmaktadır.

Üflemeli çalgılar: Üflemeli çalgılar ailesi, kendi içerisinde ahşap üflemeli ve bakır üflemeli çalgılar olmak üzere iki gruptan oluşmaktadır. Bu çalgı ailesinin orkestra içerisinde ikiye ayrılması hem yapımlarında kullanılan materyalin farklılık

göstermesinden, hem de kendilerine özgü ses üretme yöntemlerinin olmasındandır (Feridunoğlu, 2004; Say, 2005c). Ahşap üflemeli çalgı grubu üyeleri; pikolo flüt obua klarinet ve fagot çalgılardan oluşmaktadır. Bakır üflemeli çalgı grubu üyeleri ise; trompet, korno, trombon ve tuba çalgılarından oluşmaktadır.

Vurmalı çalgılar: Vurmalı çalgılar ailesi, orkestra içerisinde en fazla çalgı üyesi olan grup olarak bilinmektedir. Özellikle, 19. ve 20. yüzyıl sonrası gelişen besteleme teknikleri ve farklı tarzlara yönelen besteciler ile çalgı müziğinin sınırları üst seviyelere çıkarılmıştır. Bununla birlikte, vurmalı çalgılar ailesinin ana üyelerine ek olarak birçok farklı çalgıda orkestra içerisinde kullanılmaktadır. Vurmalı çalgılar ailesi kendi içerisinde perdeleri belirli olan ya da perdelerine düzen verilebilen vurmalı çalgılar ve perdeleri tanımsız olan vurmalı çalgılar olmak üzere iki gruptan oluşmaktadır (Say, 2005c). Perdeleri belirli olan ya da perdelerine düzen verilebilen vurmalı çalgılar: Timpani, büyük davul, trampet, tef, silofon, vibrafon ve glockenspiel; perdeleri tanımsız olan vurmalı çalgılar ise zil, çelik üçgen, kastanyet ve gong şeklinde sıralanabilir.

2.4.4. Orkestra Yönetiminin Temel Yapı Öğeleri

Orkestra özünde sanatsal bir yapıya sahip olmasının yanı sıra, bu yapı faaliyetlerini düzenli olarak sürdürebilmek için kurumsal anlamda belirli temel yapı öğelerine ihtiyaç duymaktadır. Bu temel yapı öğeleri, sanatsal yapı öğeleri ve kurumsal yapı öğeleri olarak iki başlık altında ele alınabilir. Orkestranın sanatsal yapı öğelerini; *genel müzik direktörü, orkestra şefi, başkemanca ve grup şefi* kurumsal yapı öğelerini ise temel olarak *orkestra müdürü, orkestra koordinatörü, halkla ilişkiler, kütüphane ve sahne hizmetleri birimleri* oluşturmaktadır.

2.4.4.1. Orkestranın Sanatsal Yapı Öğeleri

Genel müzik direktörü, orkestranın konser, temsil, turne, festival gibi müzik işlerini yönetme, repertuvar belirleme, etkinlik takvimi oluşturma, seslendirilecek eserlerin çalışmalarının yürütülmesiyle sanatçıların müzikal yönden gelişiminin desteklenmesini sağlayan kişi olarak tanımlanabilir. Buna ek olarak, orkestrada düzen ve disiplini sağlama, kurumsal stil ve imajının oluşturulmasından sorumlu olduğu söylenebilir.

Orkestra şefi, orkestra bireylerini müzikal anlatım bakımından yönlendirerek çalgı grupları arasında düzen ve uyumu sağlayan, müziğin bir bütün olarak seslendirilmesine önderlik eden kişi olarak tanımlanabilir. Orkestra şefi, herhangi bir eseri teknik ve müzikal olarak derinlemesine inceleyerek müziğin ritmik hareket ve müzikal dinamiklerini genellikle bir baton kullanarak el-kol ve mimik hareketleriyle orkestra üyelerine gösterir. Bununla birlikte, çalgı sanatçılarının parti geçişlerini işaret ederek ortaya çıkacak yorumun açık ve anlaşılır bir şekilde sergilemesini sağlamaktadır. Bir orkestra şefinin, teknik olarak ileri düzeyde kulak ve ritim duygusuna, armoni, form, kontrpuan, çalgı bilgisi ve müzik tarihi bilgisine de sahip olması gerekmektedir (Say, 2005a). Ayrıca tüm bu bilgiler ışığında bir şefin, orkestra içerisinde otorite sağlayabilmesi için güvenli ve tutarlı davranışlarının yanı sıra etkin bir iletişim gücüne sahip olması gerekmektedir.

Başkemancı, orkestra içerisinde birinci keman grubunun en başında oturan, orkestra şefinden sonra yetki sahibi olan lider kişi olarak tanımlanabilir. Başkemancı, orkestra üyeleri ve şef arasında hiyerarşik bağlantıyı kurma, bununla birlikte üyeler arasındaki dengeyi kurma gibi yetkilere sahiptir. Buna ek olarak, orkestrada akort yaptırma ve kontrol etme, yaylı çalgılar grupları için yay hareketleri belirleme görevini üstlenmektedir. Bir başkemancının iyi bir çalma yeteneğine sahip olmasının yanı sıra, orkestra içerisinde liderlik görevini üstlendiğinden disiplinli, cesaretli, enerjik, güçlü bir sezgi yeteneği ve hızlı reflekslere sahip olmak gibi nitelikler barındırması beklenmektedir (Kılıçaslan, 2010).

Grup şefi, orkestra içerisindeki çalgı grubunun uyumlu ve verimli çalışmasını sağlayan sorumluluk sahibi kişi olarak tanımlanabilir. Orkestrada yer alan her çalgı grubunun kendine ait bir grup şefi bulunmaktadır. Grup şeflerinin bulundukları çalgı grubuna liderlik ederek bilgi, deneyim, tecrübe ve çalgı becerisi ile gruplarını desteklemeleri beklenmektedir.

2.4.4.2. Orkestranın Kurumsal Yapı Öğeleri

Orkestra müdürü, orkestranın idari, teknik ve sanatsal faaliyetlerinin yürütülmesini ve kontrolünü sağlayan birinci derecede sorumlu kişi olarak tanımlanabilir. Orkestra müdürü, orkestradaki sanatçıların devamlılıklarından sorumlu olup, prova ve konserlerin düzenli bir şekilde işleyişini sağlamaktadır. Buna ek olarak, orkestradaki

duyuruların ilanı ve takibini yapmakla birlikte orkestranın idari ve teknik konularda ihtiyaç duyulabilecek gereksinimleri karşılamaktadır.

Orkestra koordinatörü, orkestrada yürütülen ve hayata geçirilmesi planlanan sanatsal etkinlik ve projelerinin idari koordinasyonunu yöneten, ilgili birimler arası eşgüdümü sağlayan sorumlu kişi olarak tanımlanabilir. Orkestra koordinatörü, yazılı ve görsel basında yayınların ve haberlerin takibini yaparak gerçekleşecek tüm festival, turne, yarışma vb. organizasyonların halkla ilişkiler faaliyetlerini koordine ederek orkestranın sponsorluk ve iş birliği çalışmalarında gerekli hazırlık ve iletişim süreçlerini yürütür (Devlet Opera ve Balesi [DOB], 2011).

Halkla ilişkiler, bağlı olduğu kişi, örgüt ya da bir kurumu tanıtım görevini üstlenen, topluma net ve anlaşılır bilgilendirme yapmanın yanı sıra hedef kitleye gerçekleştirilen faaliyetler hakkında aydınlatma yaparak iletişim sağlayan yapı olarak tanımlanabilir. Orkestrada kurumsal yapı içerisinde yer alan öğelerden biri olan halkla ilişkiler, konser duyuruları, etkinlik takvimi, orkestra hakkındaki haberleri gazete, dergi, radyo, televizyon ve internet gibi basın yayın organları aracılığıyla iletme görevini üstlenmektedir.

Orkestra kütüphanesi, orkestra repertuvarındaki tüm notaların temini, gerekli düzeni ve bakımları ile ilgilenen sorumlu birim olarak tanımlanabilir. Buna ek olarak, orkestra kütüphanelerinde orkestranın basılı, görsel ve işitsel materyallerinin muhafazası yapılmaktadır. Bu birim, genellikle sorumlu bir kişi tarafından yönetilmektedir.

Sahne hizmetleri, orkestranın gerçekleştirdiği prova, konser ve turnelerde gerekli olan sahne düzeni hazırlığı ile ses ve ışık ayarlamalarını yapan, bununla birlikte gerekli malzeme ve ekipman lojistiği gibi teknik işlerin yürütülmesini sağlayan birim olarak tanımlanabilir.

2.5. İlgili Yurt İçi Araştırmalar

Öztop (2007), “Planlı ve Programlı Bir Özengen Koro Eğitiminde, Bireylere Kazandırılması Hedeflenen Eğitsel, Toplumsal ve Kültürel Yeterliklerin İncelenmesi” adlı çalışmasında söz konusu eğitimin bu yeterliklere etkililik düzeyini saptamayı amaçlamıştır. Araştırma, Ankara’da faaliyet gösteren altı özengen koronun toplam yüz üyesi ve bu korolarda eğitmenlik yapan sekiz şef ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma

verileri, görüşme, kaynak tarama ve anket yöntemiyle elde edilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda, Türkiye’deki özengen koro eğitimi ile bireylerin, kazandığı yeterlikler sayesinde toplumsal, kültürel ve eğitsel konularda daha duyarlı, bilinçli ve seçici olma davranışları edindikleri tespit edilmiştir.

Hancıoğlu (2010), özengen müzik eğitimi veren kurumların eğitim anlayışlarını ve yönetim biçimlerini belirlemeye yönelik gerçekleştirdiği çalışmasında, özengen müzik eğitimi veren kurumların yöneticileri ve eğitim almakta olan öğrencilerin kurumun amaçları ve işleyişine yönelik görüşlerini alarak bir durum tespiti yapmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu, Ankara’da özengen müzik eğitimi veren on kurum oluşturmaktadır. Araştırma verileri anket yolu ile elde edilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlarda, bu kurumların toplumun sanatsal faaliyetlerini arttırarak müziğin insan hayatında yaşam biçimi haline dönüşmesini hedeflediği, bununla birlikte öğrencilerin psikolojik rahatlama, bir müzik okuluna girebilme ve sosyal çevre edinmelerini sağlamak amacıyla özengen müzik eğitimini tercih ettikleri belirlenmiştir. Araştırmada ayrıca, özengen müzik eğitimi veren kurumlarda ortak bir eğitim anlayışı ve öğretim programı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Oktay (2017) ise çalışmasında, Türkiye’de özengen müzik eğitimi veren uluslararası sertifika ve sınav programlarının işleyişini, eğitim alan kişilerin sınava katılma amaçlarını, yönetici, öğretmen, veli ve öğrenci görüşlerine göre incelemiştir. Araştırmanın örneklemi, İstanbul ilinde uluslararası sertifika programlarının uygulandığı farklı kurs merkezlerindeki 7 müzik kursu yöneticisi, 9 müzik eğitmeni, 117 öğrenci ve 71 öğrenci velisi oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında veriler anket ve görüşme yoluyla elde edilmiştir. Araştırma sonucunda, kurs yöneticilerinin sertifika programlarının kurs merkezi seçiminde etkili olduğunu, öğretmen görüşleri doğrultusunda ise bu sertifika programlarına katılan öğrencilerin çalışma disiplinlerine olumlu yönde katkı sağladığı tespit edilmiştir.

Tepeli (2018) çalışmasında, Ankara’daki özengen müzik eğitimi veren kurumların nicel ve nitel yönden durumlarını çok yönlü incelemiştir. Araştırmanın evrenini Ankara ilinde bulunan kurumlar, örneklem grubunu ise aktif olarak müzik eğitimi vermekte olan 48 özengen müzik eğitim kurumu oluşturmaktadır. Araştırma verileri açık ve kapılı uçlu sorulardan oluşan görüşme formları ile toplanmıştır. Çalışmanın sonucunda, özengen müzik eğitim veren kurumlara yönelik gösterilen talebin yüksek ve olumlu düzeyde olduğu, bu kurumların gerçekleştirdiği sanatsal faaliyetlere halkın katılımının yüksek

düzeyde olduğu belirlenmiştir. Özengen müzik eğitimi veren kurumların büyük çoğunluğunun 6-13 yaş grubundaki çocuklara yönelik eğitim verdiği ve bu kurumlarda eğitim veren öğretmen sayısının genel olarak 3 ile 5 kişi arasında olduğu tespit edilmiştir. Buna ek olarak, özengen müzik eğitimi veren kurumlarda, çalgı eğitiminin yanı sıra müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitiminin düşük düzeyde verildiği gözlemlenmiş, temel müzik eğitimi ders ve konularının işlenmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Fenercioğlu (2015) çalışmasında, müzik yoluyla toplumsal bir proje olarak başlayan El Sistema sosyal değişim ve gelişim programının hangi amaçlarla nasıl kurulduğu ve bugüne dek sürekliliğini nasıl sağladığını incelemiştir. Ayrıca El Sistema'nın 40 yıl içerisindeki sanatsal ve toplumsal olarak yarattığı değişimler ortaya konulmuştur. Buna ek olarak, El Sistema'nın Türkiye'deki modeli Barış İçin Müzik Vakfı'nın kuruluşundan bugüne kadar yaptığı çalışmalar hakkında bilgi verilmiştir.

Başka bir araştırmada Çekmecı (2019), müziğin kişisel ve toplumsal aracılık işlevlerini, El Sistema'nın Türkiye'deki modeli Barış İçin Müzik Vakfı'nda yapılan bir alan çalışması ile incelemiştir. Araştırma verileri, katılımcı gözlem, öğrenci, veli ve destekçilerle yapılan görüşmeler ile elde edilmiştir. Çalışma sonucunda, müziğin toplumsal taleplere aracılık ettiği, yeni alanlar yarattığı, topluluklar oluşturduğu ve daha geniş anlamda düşünceleri, değerleri ve yapıları yansıttığı tespit edilmiştir. Bunlara ek olarak bireylerin müziği, kimlik, kişisel gelişim ve iyi olma hali gibi benlik süreçlerinde bir araç olarak kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Albayrak (2020) ise Venezuela'da başlayan El Sistema eğitim modelinin tarihsel gelişimini, bu sistem içerisinde verilen orkestra şefliği eğitimini ve orkestra şefliği kavramını, bu eğitimle yetişmiş orkestra şefleri ile yapılan görüşmelerden elde ettiği bulgular doğrultusunda ele almıştır. Araştırmanın örneklemini Eskişehir Tepebaşı Belediyesi Çocuk Senfoni Orkestrası olarak belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre orkestra şefliği kavramının, El Sistema orkestralarında müzikal olarak benzerlik gösterdiği, fakat işleyiş, eğitim süreçleri ve ele alınan konularda farklılıkların bulunduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, El Sistema orkestra şeflerinin eğitim ve konser provalarının yanı sıra orkestraların teknik konularda da idaresinin olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Özbek (2021) çalışmasında, Türkiye'de El Sistema'dan esinlenmiş çocuk senfoni orkestralarında kullanılmak üzere, başlangıç düzeyinde viyolonsel eğitimine yönelik bir program tasarısı geliştirmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın örneklemini, Eskişehir Tepebaşı

Belediyesi Fevzi Çakmak Yaylı Çalgılar Orkestrasıdır. Araştırma için gerekli veriler yapılandırılmamış görüşme, yarı yapılandırılmış görüşme, gözlem ve kişisel deneyimler ile elde edilmiştir. Araştırma sonucunda, program tasarısının 7-13 yaş arası başlangıç düzeyindeki amatör müzisyenlerin kullanımına uygun şekilde hazırlandığı tespit edilmiştir. Buna ek olarak, hazırlanan tasarıda yeniden ele alınması gereken noktalar uzman görüşleri doğrultusunda belirlenmiştir.

Doğan (2021) araştırmasında, amatör çocuk orkestralarının sosyokültürel yapıları ve diğer disiplin çalışmaları ile ilişkilerini, İnci Vakfı Çocuk Orkestrası örneğini ele alarak incelemiştir. Bu kapsamda amatör çocuk orkestralarında yürütülen çalgı eğitimi ve çalgı eğitimiyle elde edilebilen kazanımları, orkestrada yer alan çocuklar, eğitmenler ve ebeveynler ile yaptığı görüşmelerle ortaya koymuştur. Araştırma sonucunda, İnci Vakfı Çocuk Orkestrası'nın hem formal hem informal eğitim ortamı oluşturduğu, dezavantajlı bölgelerde yaşayan çocukların çalgı çalmaya yönelik ilgilerini çekmenin yanı sıra çocukların meslek seçimlerini etkileme açısından önemli bir yer tuttuğu belirlenmiştir. Buna ek olarak, amatör çocuk orkestrasında yer alan çocukların okul başarılarının arttığı, psikolojik olarak desteklendiği, şiddete karşı eğilimlerinin azaldığı, iletişim becerilerinin geliştiği, sanatsal ve sosyal anlamda farklı bakış açıları edindikleri tespit edilmiştir.

2.6. İlgili Yurt Dışı Araştırmalar

Mora-Brito (2011) çalışmasında, dünya çapında bilinen en köklü sosyal sorumluluk projelerinden biri olan Venezuela Çocuk ve Gençlik Orkestraları Sistemi'nin başarısına ve devamlılığına katkı sağlayan politik ve kurumsal faktörleri incelemiştir. Araştırmada, Venezuela Çocuk ve Gençlik Orkestraları Sisteminin içerisinde yer alan yetkililerle görüşmeler yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda, sistemin maddi imkâna sahip olmayan bireylerin gelişimlerine fırsat sağladığı, toplumsal eşitsizliğe çözüm ürettiği, bununla birlikte müzik yoluyla bireylerin kültürel fırsatlarının genişletilmesine ve toplum yaşamının güçlendirilmesine olanak sağladığı ortaya konulmuştur.

Uy (2012) ise çalışmasında Venezuela'nın Ulusal Müzik Eğitim Programı olan El Sistema'nın felsefesini ve misyonunu açıklamasının yanı sıra benzer bir eğitim felsefesine sahip olan Praksis kavramını El Sistema üyelerine tanıtmaya ve bu kavramı

yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin tecrübe etmelerine imkân sunmuştur. Araştırmanın süresi, araştırmacının eğitimci olarak orkestranın eğitimine dâhil olduğu 5 aylık bir süreyi kapsamıştır. Araştırmada, programa katılan tüm üyelere, El Sistema’da meydana gelen toplumsal dönüşümleri yorumlamanın bir yolu olarak Praksis fikrini faydalı bir şekilde kullanabilmelerine yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Flenagh (2012) araştırmasında, Los Angeles Filarmoni tarafından kurulan bir sivil toplum kuruluşu olan Los Angeles Gençlik Orkestrasının, bu bölgedeki Siyahi ve Latin kökenli öğrencilere klasik müzik eğitimini sağlamak için uygulanan programı incelemiştir. Bu oluşumun yöneticileri, öğretmenleri ve ebeveynleri ile gerçekleştirilen çalışmada görüşme, odak grup ve katılımcı gözlem gibi veri toplama araçları kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, Los Angeles Gençlik Orkestrasının hedef kitlesi olan Siyahi ve Latin gençlere ulaştığı, öğretmenlerin uyguladığı eğitim modelinin sisteme olumlu yönde katkı sağladığı belirlenmiştir. Ayrıca, El Sistema temelli bu felsefenin toplum başarısı ve fırsat alanları oluşturan bir program olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

D’Alexander ve İleri (2016) araştırmalarında, El Sistema’dan ilham alınarak kurulan bir orkestra programına katılan iki çocuğun yaşadıkları toplumsal dönüşüme ilişkin algılarını incelemişlerdir. Çalışmalarında, bu programın iki öğrencinin hayatları üzerindeki etkisini ve müzik öğrenimi hakkındaki düşüncelerinin keşfedilmesini amaçlamışlardır. Ayrıca hem birey hem de orkestra üyeleri olarak paylaştıkları deneyimlere odaklanmışlardır. Araştırmanın katılımcıları, orkestra şefi ve öğretmenlerin yardımıyla amaçsal örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Çoklu durum çalışması modeliyle gerçekleştirilen bu çalışma için gerekli olan veriler, iki aylık bir süre boyunca gerçekleşen orkestra provaları ve grup çalışmalarında yapılan katılımsız gözlem ve yarı yapılandırılmış görüşmelerle elde edilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda, çocukların orkestraya katılımlarının gurur ve güven duygularını arttırdığı, kişisel gelişimlerini ve sosyal farkındalıklarını geliştirdiği, kendilerine ve akranlarına karşı sorumluluk duygularını pekiştirdiğini tespit etmişlerdir. Bunlara ek olarak, çocukların amatör olarak içinde bulundukları bu programın onlarda mesleki yönelim olarak müziğe devam etme isteği sağladığı sonucuna ulaşmışlardır.

Baker, Forbes ve Earle (2020) ise çocuk ve gençlerin okul dışında bir orkestrada bulunmalarının onlara sağladığı faydalara ilişkin bir pilot uygulama gerçekleştirmişlerdir. Araştırma Tazmany Gençlik Orkestrası kapsamında ele alınmıştır. Araştırma verileri gençlik orkestrasının 106 üyesine uygulanan anket ile toplanmıştır. Araştırmadan elde

edilen sonuçlarda, bir gençlik orkestrasında grup müziği yapmanın bireylere kendilerini değerli ve iyi hissettirdiği, ergenlikte duygusal zorlukların üstesinden gelmelerine yardımcı olduğu, arkadaşlık kurulmasına ve sürdürülmesine katkıda bulunduğu, bununla birlikte kişisel, sosyal ve müzik becerilerinin gelişimine destek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, orkestrada yer alan birçok katılımcının gelişen zihniyet düşüncesine sahip olarak olumlu tutum sergilediği ve orkestranın bu deneyimleri yaşamları boyunca kullanmalarını sağlayan bir yapı olabileceğini göstermiştir.

Hsu (2017) doktora çalışmasında, ülkenin en yoksul bölgelerinde okul dışı ücretsiz müzik eğitimi vermesiyle tanınan El Sistema'nın Amerika programlarında kullanılan keman metodunun mevcut durumunu tartışmıştır. Ulusal anketten toplanan verilerle öğretim stillerini incelemiş, alandaki eksik bilgileri tespit ederek, eğitimciler tarafından kullanılabilir yeni yaklaşımlar sunmayı amaçlamıştır. Araştırma iki başlık altında ele alınmıştır. Bu doğrultuda, keman öğretiminin güncel eğilimleri hakkında bilgi toplamak için eğitimcilerle, programın eğitim boyutunun idari yapısı için ise yöneticiler ve koordinatörler ile anket yapılmıştır. Araştırma sonucunda, toplanan verilerle keman eğitimcilerinin uygulanan mevcut programları nasıl gördüklerine ilişkin geri bildirim sunmasının yanı sıra yeni eğitim anlayışı yaklaşımı düşüncelerine yer verilmiştir. Bunlara ek olarak, tek tip eğitim modeline sahip olmayan bu modelin birbirlerini tanıyarak fayda sağlayabilecek alanlar yaratılmasına dikkat çekmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeline, evren ve örnekleme, katılımcılarına, veri toplama araçlarına, veri toplanma sürecine, verilerin analizine, geçerlik ve güvenilirliğe yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli (Deseni)

Türkiye’de özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının idari, eğitsel ve sanatsal yapılanmalarını saptamayı amaçlayan bu çalışmada, nitel araştırma yaklaşımlarından durum çalışması deseni kullanılmıştır.

Nitel araştırma, “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırma” olarak ifade edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Nitel araştırma, farklı sosyal ortamları ve bu ortamları oluşturan grupları ya da bireyleri disiplinler arası bütüncül bir bakış açısıyla ele alarak, araştırma problemini keşfetmek üzere konuyu kendi doğal ortamında derinlemesine inceleyen bir yaklaşım olarak ifade edilebilir. Nitel araştırma yaklaşımının bu yönüyle konuları aydınlatmada oldukça kullanışlı ve yararlı olduğu söylenebilir (Berg ve Lune, 2019; Creswell, 2013; Neuman, 2014).

Durum çalışması, araştırmacının belli bir zaman içerisinde güncel bir veya birkaç sınırlandırılmış durum üzerine odaklanıp, gözlem, görüşme, görsel-işitsel ve yazılı materyaller gibi çoklu veri toplama araçları kullanarak derinlemesine bilgi toplandığı, durumu betimleyip, duruma ilişkin temaları açıkladığı nitel bir araştırma yaklaşımıdır (Creswell ve Poth, 2018, aktaran Uçan, 2019). Durum çalışmalarında bir ya da daha fazla

olay, ortam, program, sosyal grup ya da diğer birbirine bağlı sistemler derinlemesine incelenebilmektedir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2019). Bu yöntem durumu meydana getiren ayrıntıları tanımlamak, görmek, duruma ilişkin olası açıklamaları geliştirmek ve değerlendirmek amacıyla kullanılmaktadır (Gall, Gall, Berg, 2007, aktaran Yılmaz-Kaleli, 2014).

Durum çalışması araştırması, odaklanılan durum sayısı bakımından tekli durum çalışması ve çoklu durum çalışması olmak üzere iki başlık altında ele alınmaktadır. Tekli durum çalışmasında, tek bir okul, kurum, birey, olay veya gruba odaklanılırken, çoklu durum çalışmasında ise birden fazla durum incelenmektedir. Birden fazla durumun aynı çalışmada incelendiği araştırma deseni çoklu durum çalışması olarak ifade edilmektedir (Creswell, 2013; Ozan, Odabaşı ve Yurdakul, 2017; Yin, 2017). Bu araştırma deseni türünde araştırmacı, bir olgu, olay veya süreci incelemek için farklı araştırma alanlarında ya da bir araştırma alanı içerisinde birden fazla durumu seçerek konuyla ilgili farklı bakış açılarını ortaya koyabilmektedir (Creswell ve Poth, 2018, aktaran Uçan, 2019).

Araştırmada çoklu durum çalışması deseni kullanılmıştır. Bu doğrultuda, Türkiye’de özengen müzik eğitimi kapsamındaki 10 çocuk ve gençlik orkestrasında konuyla ilgili görev alan yönetici ve orkestraların şefleri ile görüşmeler yapılmıştır. Buna ek olarak, araştırmada yer alan orkestraların idari, eğitsel ve sanatsal yapılanmalarının görüşme, doküman ve arşiv kayıtları gibi çoklu veri toplama araçları kullanarak ayrıntılı bir şekilde incelenmesi, elde edilen verilerin betimlenerek ortaya konması amaçlanmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, Türkiye’de özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarıdır. Araştırma konusu çerçevesinde araştırmacı tarafından Türkiye’de özengen müzik eğitimi kapsamında 16 çocuk ve gençlik orkestrası tespit edilmiştir. Araştırmanın örneklem grubunu ise araştırmacı tarafından ulaşılabilen ve çalışmaya gönüllü olarak katılım gösteren 10 çocuk ve gençlik orkestrası oluşturmaktadır.

Yapılan alanyazın taraması sonucunda, araştırma konusu çerçevesinde gerçekleştirilmiş çalışmaların az sayıda olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla, araştırmanın örneklem grubu belirlenirken yaşanabilecek kaynak yetersizliği göz önüne alınarak bu

araştırmada amaçsal örnekleme yöntemlerinden “kartopu örnekleme” yöntemi kullanılmıştır.

Kartopu örnekleme, evreni oluşturan birimlere erişmenin zor olduğu veya evrene yönelik bilgilerin (büyüklük ve bilgi derinliği vb.) yetersiz olduğu durumlarda kullanılmaktadır. Kartopu örnekleme yöntemiyle araştırmanın odağında yer alan birim ya da grupların bir veya birkaçı ile iletişime geçilerek konuyla ilgili olan diğer birim ya da gruplara ulaşılmaya çalışılır. Bu işlem araştırmanın örnekleme için gerekli olan büyüklüğe ulaşıncaya kadar devam eder (Uçan, 2019). Bu bağlamda, Türkiye’de özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestraları hakkında bilgi, birikim ve deneyim sahibi olduğu düşünülen Barış İçin Müzik Vakfı ve araştırmacının öğretmenlik yaptığı Zeytin Çekirdekleri Çocuk Orkestrası ile iletişime geçilmiş, yapılan görüşmeler neticesinde özengen müzik eğitimi kapsamındaki diğer orkestralar hakkında bilgi edinilmiştir. Buna ek olarak, alanyazında özengen müzik eğitimi kapsamında çocuk ve gençlik orkestralarının yapılanmalarına yönelik bir çalışmaya rastlanılmadığından internet erişimine açık olan web adresleri aracılığıyla mevcut orkestralara ulaşılmaya çalışılmıştır. Tablo 1’de araştırmanın örnekleme grubunu oluşturan orkestralara yer verilmiştir.

Tablo 1. *Araştırmanın Örnekleme Grubu*

Cevdet İnci Eğitim Vakfı İnci Çocuk Orkestrası
Eskişehir Tepebaşı Belediyesi İki Elin Sesi Var Çocuk Senfoni Orkestrası
Hayrat Çocuk Sanat Merkezi Çocuk Orkestrası
Kadıköy Belediyesi Çocuk Sanat Merkezi Orkestrası
Kartal Belediyesi Sanat Akademisi Gençlik Senfoni Orkestrası
Kemalpaşa Belediyesi Nif Çocuk Orkestrası
Kepez Belediyesi Çocuk ve Gençlik Senfoni Orkestrası
Narlıdere Belediyesi Çocuk Senfoni Orkestrası
Yorglass Barış Çocuk Orkestrası
Zeytin Çekirdekleri Orkestrası

3.3. Araştırmanın Katılımcıları

Bu araştırmanın katılımcıları, araştırmanın örneklem grubunu oluşturan orkestraların yönetici ve orkestra şefleridir. Ancak, yapılan görüşmelerde dört orkestranın daimî orkestra şefi olmadığı tespit edilmiştir. Bu süreçte, araştırmada olası veri kaybını önlemek için orkestra şefi görüşme formu, orkestralarda görev yapmakta olan orkestra şefi yardımcısı ve genel müzik yönetmenine uygulanmıştır. Buna ek olarak, araştırmada yer alan dört orkestrada yönetici ve orkestra şefi görevlerini birlikte yürüten dört katılımcı tespit edilmiştir. Bu katılımcılara yönetici ve orkestra şefi görüşme formu iki ayrı görüşme yapılarak uygulanmıştır. Araştırmada toplam 16 katılımcı ile 20 görüşme yapılmıştır. Tablo 2’de araştırmada görüşme yapılan katılımcılara ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 2. *Araştırmanın Katılımcılarına İlişkin Bilgiler*

Katılımcı	Cinsiyet	Yaş	Mesleki Kıdem*	Bulunduğu Orkestradaki Görevi	Bulunduğu Orkestradaki Görev Süresi
Katılımcı 1	Kadın	64	35	Koordinatör	7
Katılımcı 2	Erkek	39	6 / 6	Kültür Sanat Yönetmeni, Orkestra Şefi	2
Katılımcı 3	Kadın	67	11 / 6	Koordinatör, Genel Müzik Yönetmeni	6
Katılımcı 4	Erkek	44	15	Orkestra Şefi	7
Katılımcı 5	Kadın	50	2	Koordinatör	2
Katılımcı 6	Erkek	52	16	Orkestra Şefi	3
Katılımcı 7	Erkek	54	6	Orkestra Şefi	2
Katılımcı 8	Kadın	36	7	Yönetici	4
Katılımcı 9	Erkek	32	3 / 3	Koordinatör, Orkestra Şefi Yardımcısı	2
Katılımcı 10	Kadın	57	25	Danışman	13
Katılımcı 11	Kadın	57	25 / 4	Koordinatör, Genel Müzik Yönetmeni	4
Katılımcı 12	Erkek	42	11	Koordinatör	6
Katılımcı 13	Kadın	28	6	Orkestra Şefi Yardımcısı	6
Katılımcı 14	Erkek	43	5	Orkestra Şefi	5
Katılımcı 15	Erkek	54	27	Müdür	2
Katılımcı 16	Erkek	42	15	Orkestra Şefi	4

Not. *Tablo içerisinde kullanılan eğik çizgi işareti, bulundukları orkestrada iki farklı görevde yer alan katılımcıların mesleki kıdem sürelerinin ayrımı için kullanılmıştır.

Yapılan görüşmeler öncesinde katılımcılara araştırma konusu hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca, araştırma öncesinde katılımcıların araştırmaya gönüllülük esasına bağlı olduklarını gösteren yazılı onayları alınmıştır (Ek 1). Araştırmada, etik kurallar çerçevesinde katılımcıların isimleri gizli tutulmuş, belirtilen görüşlerin hangi katılımcıya ait olduğunu ifade etmek için ise her bir katılımcıya ayrı kodlama yapılmıştır. Araştırmada yer alan yönetici görüşleri (Y1, Y2, Y3,...Y10), orkestra şefi görüşleri ise (OŞ1, OŞ2, OŞ3,...OŞ10) şeklinde sunulmuştur.

3.4. Veri Toplama Araçları

Nitel araştırma yaklaşımlarından durum çalışması deseniyle gerçekleştirilen bu araştırmada veri toplama aracı olarak görüşme, doküman ve arşiv kayıtları kullanılmıştır. Görüşme, kişilerden belirli bir konu veya soru hakkında duygu, düşünce ve görüşlerini alma tekniği olarak tanımlanabilir (Sönmez ve Alacapınar, 2018).

Araştırma kapsamında duruma ilişkin verileri elde etmek için araştırmacı tarafından hazırlanan Yönetici Görüşme Formu (Ek 2) ve Orkestra Şefi Görüşme Formu (Ek 3) kullanılmıştır. Görüşme formlarını oluşturma aşamasında öncelikle alanyazın taraması yapılmış, özengen müzik eğitimi kapsamında gerçekleştirilen çalışmalarda kullanılan formlar incelenmiştir. Araştırmanın genel amaçları göz önüne alınarak hazırlanan açık uçlu soruların yanı sıra, yöneltilen soruların daha ayrıntılı hale getirilebilmesi, katılımcıların konu üzerinde ek veriler verebilmesi ve soruların daha iyi anlaşılmasına yardımcı olabilmesi için sonda sorularına da yer verilmiştir. Hazırlanan görüşme formu kapsam, açıklık, anlaşılabilirlik ve çalışmaya uygunluk açısından değerlendirilmek üzere 5 uzman görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda gerekli değişiklik ve düzeltmeler yapılarak formların kapsam geçerliği sağlanmış ve formlara son şekilleri verilmiştir.

Araştırma için hazırlanan görüşme formları iki bölümden oluşmaktadır. Formların ilk bölümünde kişisel bilgi formu, ikinci bölümünde ise yarı yapılandırılmış görüşme soruları yer almaktadır.

Kişisel bilgi formu, araştırmaya katılım gösteren kişilere ilişkin bilgiler edinilmesi açısından önem taşımaktadır. Bu amaçla, görüşme başlangıcında katılımcıların cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, bulundukları orkestradaki görevi ve görev sürelerini belirlemek için kişisel bilgi formu uygulanmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşmeler, konuyla ilgili hem sabit seçenekli cevaplar almayı hem de ilgili alanda derinlemesine gidebilmeyi birleştirir (Büyüköztürk ve diğ. 2019). Aynı zamanda, hazırlanan sorular üzerine yanıtlayıcının kısmen düzeltme ve düzenleme hakkı vardır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Araştırma kapsamında katılımcıların görüşlerini ayrıntılı bir şekilde belirleyebilmek ve derinlemesine bilgi edinebilmek için yarı yapılandırılmış görüşme soruları kullanılmıştır. Bu amaçla, özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının idari, eğitsel ve sanatsal yapılanmalarının durum tespiti için, orkestraların yönetici ve orkestra şeflerine formda yer alan yarı yapılandırılmış görüşme soruları yöneltilmiştir.

Durum çalışmalarında doğrudan gözlemlerin ve görüşmelerin yanı sıra yaygın olarak kullanılan diğer veri kaynakları doküman ve arşiv kayıtlarıdır. Doküman, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı görsel ve işitsel materyalleri kapsamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Arşiv ise elektronik kayıtlar, kütüphaneler ve geçmiş dosyalar da dâhil olmak üzere tüm materyallerin ve dosyaların depolandığı mevcut kanallardır. Televizyon, radyo, gazete ve web siteleri gibi kitle iletişim araçları da bu tür kanalların arasında yer almaktadır (Yin, 2017).

Bilimsel araştırmalarda birden fazla veri toplama tekniği kullanılmasının, elde edilen bulguların geçerliği ve güvenilirliği açısından oldukça önemli olduğu ifade edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Araştırmada elde edilen verilerin desteklenmesi amacıyla katılımcılarla yapılan görüşmelere ek olarak afişler, konser programları, faaliyet raporları, fotoğraflar, gazete haberleri, cd kayıtları, belgesel ve televizyon yayınları gibi doküman ve arşiv kayıtları toplanmıştır. Doküman ve arşiv kayıtlarında en önemli konu materyallerin belirlenmesi, doğruluğunun teyit edilmesi ve kullanımları için izin alınmasıdır (Creswell, 2013). Araştırma dâhilinde toplanan doküman ve arşiv kayıtlarına internet erişimine açık web adresleri, kurumların sosyal medya platformları ve katılımcıların paylaşımları ile ulaşılmıştır.

3.5. Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama süreci, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'ndan yazılı izin alarak başlamıştır (Ek 4). Sonraki süreçte üniversitenin öğrenci işleri tarafından, araştırma kapsamında tespit edilen orkestralara tez çalışmasının uygulanabilmesi ve verilerin toplanabilmesi için gerekli izin başvuruları yapılmıştır. Bu aşamada, araştırmacı tarafından hazırlanan Bilgilendirilmiş Olur Formu (Ek 5), katılımcıların çalışmada gönüllü olarak yer aldıklarını gösteren Katılımcı Onam Formu (Ek 1), araştırmacının genel amaçları doğrultusunda hazırlanan Yönetici ve Orkestra Şefi Görüşme Formları (Ek 2, Ek 3) resmi yazışma yoluyla bütün orkestralara gönderilmiştir.

Gerekli izin başvuruları sonucunda, araştırmacının gerçekleştirilebileceğine dair onay yazısı gönderen orkestralara araştırmacı tarafından ulaşılmış, bu orkestralarda görev yapan yönetici ve orkestra şeflerinden en az bir katılımcı ile iletişime geçilmiştir. İletişime geçilen katılımcıya araştırma konusu hakkında detaylı bir bilgilendirme yapılmış ve araştırma dâhilinde çalışmada yer alması planlanan diğer katılımcıya ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu süreç, çalışmaya onay veren orkestraların her biriyle ayrı ayrı gerçekleştirilmiş, sonuç olarak bütün katılımcılara ulaşılmıştır.

Araştırmacının hedefi doğrultusunda görüşmelerin yüz yüze yapılması planlanmıştır. Ancak, randevu alma sürecinde Covid-19 pandemi sürecinin devam etmesi ve katılımcıların talebi doğrultusunda bazı görüşmeler çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir. Çevrimiçi görüşmelerin hepsi Zoom uygulaması üzerinden yapılmıştır. Yüz yüze yapılan görüşmeler orkestraların bağlı olduğu kurumlarda, çevrimiçi yapılan görüşmeler ise Zoom uygulaması üzerinden katılımcılarla daha önceden planlanan gün ve saatte gerçekleşmiştir. Görüşme öncesinde, bütün katılımcılardan araştırmaya gönüllü olarak katılımlarını belirten onayları Ek 1'de verilen katılımcı onam formu ile alınmıştır. Araştırmaya gönüllü katılımları konusunda onayları alınan katılımcılarla Ek 2 ve Ek 3'te yer alan görüşme formları kullanılarak görüşmeler yapılmıştır. Aşağıda yer alan Tablo 3 ve Tablo 4'te yönetici ve orkestra şefleri ile gerçekleştirilen görüşmelere ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 3. *Yöneticilerle Gerçekleştirilen Görüşmelere İlişkin Bilgiler*

Yönetici	Görüşme Tarihi	Görüşme Süresi	Görüşme Şekli	Görüşme Yeri
Y1	28.06.2021	1 saat 13 dakika	Çevrimiçi	Zoom Uygulaması
Y2	29.06.2021	43 dakika	Yüz Yüze	Kültür Merkezi
Y3	03.07.2021	45 dakika	Yüz Yüze	Dernek Binası
Y4	01.10.2021	25 dakika	Yüz Yüze	Kültür Merkezi
Y5	12.07.2021	35 dakika	Yüz Yüze	Kültür Merkezi
Y6	11.08.2021	60 dakika	Çevrimiçi	Zoom Uygulaması
Y7	01.10.2021	38 dakika	Yüz Yüze	Sanat Akademisi
Y8	05.11.2021	40 dakika	Yüz Yüze	Sanat Akademisi
Y9	30.10.2021	37 dakika	Çevrimiçi	Zoom Uygulaması
Y10	17.08.2021	28 dakika	Yüz Yüze	Eğitim ve Çalışma Merkezi

Yöneticilerle yapılan görüşmeler 28 Haziran 2021 tarihinde başlamış 30 Ekim 2021 tarihinde sona ermiştir. Görüşme süreleri katılımcılar arasında farklılık göstermekle birlikte en kısa görüşme 25 dakika, en uzun görüşme 1 saat 13 dakika sürmüştür. Tabloda görüldüğü gibi yöneticilerle yapılan 7 görüşme yüz yüze, 3 görüşme ise çevrimiçi ortamda gerçekleştirilmiştir. Yüz yüze yapılan görüşmeler orkestra çalışmalarının yürütüldüğü yerlerde, çevrimiçi yapılan görüşmeler ise Zoom uygulaması üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Tablo 4. *Orkestra Şefleriyle Gerçekleştirilen Görüşmelere İlişkin Bilgiler*

Orkestra Şefi	Görüşme Tarihi	Görüşme Süresi	Görüşme Şekli	Görüşme Yeri
OŞ1	15.07.2021	40 dakika	Yüz Yüze	Gençlik Merkezi
OŞ2	29.06.2021	45 dakika	Yüz Yüze	Kültür Merkezi
OŞ3	03.07.2021	30 dakika	Yüz Yüze	Dernek Binası
OŞ4	09.07.2021	45 dakika	Yüz Yüze	Kültür Merkezi
OŞ5	07.08.2021	1 saat 13 dakika	Çevrimiçi	Zoom Uygulaması
OŞ6	11.08.2021	30 dakika	Çevrimiçi	Zoom Uygulaması
OŞ7	16.08.2021	32 dakika	Yüz Yüze	Sanat Akademisi

OŞ8	05.11.2021	30 dakika	Çevrimiçi	Zoom Uygulaması
OŞ9	16.08.2021	40 dakika	Yüz Yüze	Sanat Akademisi
OŞ10	18.08.2021	38 dakika	Yüz Yüze	Eğitim ve Çalışma Merkezi

Orkestra şefleri ile yapılan görüşmeler 29 Haziran 2021 tarihinde başlamış 5 Kasım 2021 tarihinde sona ermiştir. Görüşme süreleri katılımcılar arasında farklılık göstermekle birlikte en kısa görüşme 30 dakika, en uzun görüşme 1 saat 13 dakika sürmüştür. Tabloda görüldüğü gibi orkestra şefleriyle yapılan 7 görüşme yüz yüze, 3 görüşme ise çevrimiçi ortamda gerçekleştirilmiştir. Yüz yüze yapılan görüşmeler orkestra çalışmalarının yürütüldüğü kurumlarda, çevrimiçi yapılan görüşmeler ise Zoom uygulaması üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Görüşmeler sırasında formda yöneltilen soruların cevapları araştırmacı tarafından yazılı olarak not edilmiştir. Ayrıca araştırmada olası veri kaybını önlemek ve ihtiyaç duyulması halinde tekrar başvurulabilmesi için görüşmeler katılımcıların bilgisi ve izinleri doğrultusunda ses kayıt cihazıyla kaydedilmiştir. Dijital ses cihazı ile kayıt alınan görüşmeler her bir katılımcı için ayrı ayrı dosyalanmıştır. Alınan ses kayıtları çözümlenmek amacıyla dinlenmiş ve araştırmacı notlarıyla birleştirilerek bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Son aşamada ise görüşme formu biçiminde düzenlenmiş ve yazılı metin halinde çıktıları alınmıştır.

Araştırmada başvurulacak diğer bir veri kaynağı olan doküman ve arşiv kayıtlarının toplanması ise araştırma için 24.02.2021 tarihinde alınan etik kurul izni ardından başlamış, veri toplama sürecinde katılımcılarla yapılan son görüşmeye kadar devam etmiştir. Doküman ve arşiv kayıtlarına, araştırmacı tarafından internet erişimine açık olan web adresleri aracılığıyla yapılan taramalar ve araştırmada yapılan görüşmeler sonrasında katılımcıların paylaşımları sayesinde ulaşılmıştır. Buna ek olarak, araştırmacı tarafından internet erişimine açık olan web adresleri aracılığıyla ulaşılan kaynakların gerçekliği bütün katılımcılara yöneltilmiş, doğruluğunun ve kullanılabilirliğinin teyidi alınmıştır. Tespit edilen bütün doküman ve arşiv kayıtları dijital olarak kayıt altına alınmıştır.

Veriler, 2020-2021 eğitim-öğretim yılını kapsamaktadır. Verilerin toplanması 8 ayda tamamlanmıştır.

3.6. Verilerin Analizi

Veri analizi, araştırma sorularının cevaplanması için toplanan ham verilerin anlaşılması ve yorumlanmasını sağlayan, verilerin yeniden işlenebildiği ve düzenlenebildiği bir süreçtir (Merriam, 2015). Nitel araştırmalarda bu süreç genellikle toplanan verilerin organize edilerek betimlenmesi, temalar, kavramlar veya benzer özellikler temelinde kategorilere ayrılarak analiz edilmesi ve bulguların yorumlanmasını içermektedir (Creswell, 2013; Neuman, 2014).

Bu araştırmada veriler, görüşme, doküman ve arşiv kayıtları ile elde edilmiştir. Görüşmelerden elde edilen verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması, daha sonra da ortaya çıkan kavramların mantıklı bir biçimde düzenlenmesidir. Bu süreçte birbirine benzeyen verilerin belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilerek, okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenlenmesi ve yorumlanması gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Yıldırım ve Şimşek (2018), nitel içerik analizi araştırmalarının dört aşamada analiz edilebileceğini ifade etmiştir. Bunlar; “verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması” şeklindedir.

Bu aşamada ilk olarak katılımcılar ile yapılan görüşmelere ait ses kayıtları, Microsoft Office-Word programı kullanılarak bilgisayar ortamında dijital olarak yazılı hale getirilmiş ve dökümleri alınmıştır. Bu dökümlerde yer alan veriler tez danışmanı ve araştırmacı tarafından dikkatlice okunarak incelenmiş ve anlamlı bölümler oluşturacak şekilde kodlamalar yapılmıştır. Ardından kodlardan oluşturulan listenin uygunluğu için alanında uzman bir öğretim üyesinin görüşlerine başvurulmuştur. Bir sonraki aşamada oluşturulan kodlar bir araya getirilerek birbiriyle ilişkileri ve ortak yönleri incelenmiştir. Kodlar arası benzerlik ve farklılıklara göre temalar (kategoriler) oluşturulmuş ve aynı kontrol süreci tekrarlanmıştır. Bu aşamada Strauss ve Corbin temalar bir araya geldiklerinde birlikteliği sağlayabiliyor anlamlı ve kapsamlı oluyorsa ilgili olanların birleşebileceğini belirtmiştir (Strauss ve Corbin, 1998, aktaran Kurt, 2019). Bu durumda ilk oluşan temalar alt tema, birleştikleri durum ise tema haline gelmiş olur. Son aşamada ise tez danışmanı, araştırmacı ve uzman öğretim üyesinin ortak görüşleri doğrultusunda elde edilen veriler tablolar halinde düzenlenmiş ve katılımcı görüşlerinde alıntılara yer verilerek sunulmuştur.

Bu araştırma, Türkiye’de özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının yönetici ve orkestra şefi görüşleri doğrultusunda idari, eğitsel ve sanatsal yapılanmalarını belirlemeye yönelik gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda verilerin çözümlenmesi, kodlamaların ortaya çıkarılması ve temaların belirlenmesinde araştırma sorularına dikkat edilerek analizler yapılmıştır.

Tablo 5. *Katılımcıların Görüşme Kayıtlarının Kodlanmasına İlişkin Örnek*

Orkestra eğitim-öğretim süreci uygulamalarında plan ve program nasıl yapılmaktadır?	Kod	Alt Tema	Tema
<u>Her yıl, o yıl içerisindeki etkinliklerimizin neler olduğunu biz bir belirliyoruz en başında. Tabi ki mutlaka özel günlerimiz olan milli bayramlarımız ve anma günlerimiz programa dahil ediyor.</u> Şöyle örnek verebilirim, ilk etapta dünya müzikleri konseri yaptık. Konseptimiz oydu mesela. Her şeyden vardı. Daha sonra popüler müzikler konseri yaptık bir sonraki sene. Geçen yıl senfonik türküler yaptık. Türk halk müziği enstrümanları da yer aldı bu konserimizde. <u>Yani biz aslında bir yıl öncesinden belirliyoruz o yılın konseptinin ne olacağını</u> daha sonra eserleri belirliyoruz çok sesli hale getiriyoruz repertuvar beliriyor ve daha sonra da öğrencilerimizle birlikte seçimler yapıyoruz. Onun dışında haftalık bir parça belirliyoruz <u>çocuklar bireysel olarak çalışıyorlar ve grup dersleri yapıyoruz ama çocuğa özel bir destek gerekiyorsa fazladan birkaç saat bireysel olarak çalıştırıyoruz.</u> Provalarımız ise <u>cumartesi ve pazar günleri şeklinde yapıyoruz. Dört saat cumartesi dört saat pazar şeklinde çalışıyoruz (OŞ4).</u>	<i>Yıl içi hedefler</i>	<i>Konser hedef alınarak</i>	<i>Orkestra eğitim-öğretim program içeriği</i>
	<i>Bireysel ve grup dersleri</i>	<i>Bireysel çalışma, çalgı grup dersleri</i>	<i>Öğrenci çalgı çalışma süreci</i>
	<i>Gün ve saat</i>	<i>Haftada iki gün (3-4 saat)</i>	<i>Orkestra prova planı</i>

3.7. Geçerlik ve Güvenirlik

Tüm araştırmacılar çalışmalarındaki ölçümlerin geçerli ve güvenilir olmasını ister. Geçerlik ve güvenirlik, bilimsel bir araştırmayı temele oturtan, bulguların doğruluğunu, sağlamlığını ya da inanılabilirliğini sağlayan kavramlardır. Bu kavramlar özellikle bulguların niteliğinin net bir ölçüsü olmadığı nitel araştırmalarda daha da önem kazanmakta, yansızlığın sağlanması ve doğru sonuçlara ulaşılmasında dikkat edilmesi gereken önemli bir unsur olarak vurgulanmaktadır (Kurt, 2019; Neuman, 2014).

Nicel araştırmalarda olay veya olgunun sayısal özellikleri ön plana çıkarken, nitel araştırmalarda araştırılan olgu veya olayın niteliği önem kazanmaktadır (Kirk ve Miller, 1986, aktaran Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu doğrultuda araştırmacılar, geçerlik ve güvenirlik kavramını nicel araştırmalardan farklı olarak değerlendirmiş ve nitel araştırmaların doğasına uygun olabileceğini düşündükleri alternatif kavramlar geliştirmişlerdir. Lincoln ve Guba nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenirlik kavramlarına alternatif kavramlar geliştirerek araştırmanın niteliğini arttıracak stratejiler kullanılmasını önermişlerdir (Lincoln ve Guba, 1985, aktaran Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu çerçevede nitel araştırmalarda geçerliği sağlamak için *inandırıcılık* ve *aktarılabirlik*, güvenirliliği sağlamak için ise *tutarlık* ve *teyit edilebilirlik* kavramlarını kullanmışlardır (Creswell, 2013).

Bu araştırma, Lincoln ve Guba'nın önerdiği geçerlik ve güvenirlik kavramları çerçevesinde ele alınmıştır. Aşağıda araştırmada kullanılan geçerlik ve güvenirlik kavramlarının açıklamalarına ve bu kavramlara ilişkin uygulamalara ayrıntılı bir şekilde yer verilmiştir.

3.7.1. *İnandırıcılık*

Bir araştırmanın bilimsel olarak kabul edilebilmesi için, araştırma sürecinin ve sonuçlarının açık, tutarlı ve diğer araştırmacılar tarafından teyit edilebilir olması gerekir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu nedenle verilerin nitelikli ve nesnel bir yaklaşımla toplandığına, toplanmak istenen verinin kullanılan yöntem ve araca uygunluğuna, elde edilen bulguların gerçekliğine ve sonuçların tutarlı bir şekilde değerlendirilip sunulduğuna ilişkin inandırıcı açıklamalar yapılmalıdır (Kurt, 2019; Yıldırım ve Şimşek, 2018; Yurdakul, 2013). Lincoln ve Guba nitel araştırmalarda inandırıcılık kavramının

sağlanabilmesi için uzun süreli etkileşim, çeşitleme, derinlik odaklı veri toplama, uzman görüşü ve katılımcı teyidi gibi stratejilerin uygulanmasını önermektedir (Lincoln ve Guba, 1985, aktaran Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu bağlamda, araştırma verileri 8 aylık bir süreç içerisinde toplanmıştır. Bununla birlikte, yapılacak görüşmeler öncesinde katılımcılarla iletişime geçilerek karşılıklı güven ortamı kurulmaya çalışılmıştır. Araştırma verileri, görüşme, doküman ve arşiv kayıtları gibi çeşitli veri kaynakları ile elde edilmiştir. Ayrıca, araştırma sürecinde katılımcılarla gerçekleştirilen görüşmeler sonrasında araştırmacı tarafından hazırlanan görüşmeye ait metin tutanağı katılımcıların görüşlerine sunulmuş, düşüncelerinin gerçeği yansıtıp yansıtmadığına dair onaylarının alınması sağlanmıştır. Buna ek olarak, araştırma sürecinin bütün aşamaları tez danışmanı ve alanında uzman bir kişi tarafından takip edilmiştir.

3.7.2. Aktarılabilirlik

Araştırma örnekleminin amaçlı seçildiği, belirli kişi ya da ortama ait olay veya olguları derinlemesine ve ayrıntılı bir şekilde inceleyen nitel araştırmalarda, bulgular ve sonuçların evrene genellenmesi yerine, diğer benzer ortam ya da kişilerde geçerli olabileceğine ilişkin yargılara varılmasında aktarılabilirlik kavramı kullanılmaktadır (Kurt, 2019; Tekindal, 2021; Yıldırım ve Şimşek, 2018). Lincoln ve Guba nitel araştırmalarda aktarılabilirlik kavramının uygulanabilmesi için, ayrıntılı betimlemelere yer verilmesini ve amaçlı örneklem grubuyla çalışılmasını önermektedir (Lincoln ve Guba, 1985, aktaran Kurt, 2019). Bu bağlamda, araştırmanın örneklem grubu belirlenirken amaçlı örneklem yöntemlerinden kartopu örneklem yöntemi kullanılmıştır. Ayrıca araştırmada elde edilen bulguların sunulmasında katılımcı görüşlerinden betimlemelere yer verilmiştir.

3.7.3. Tutarlık

Nitel araştırmalar, yapısı gereği olay veya olguların içinde bulunduğu ortam ve zamana göre sürekli değişim gösteren, araştırmanın benzer ortam ya da kişilerle tekrar edildiğinde aynı sonuçlara ulaşılmasının mümkün olmadığı varsayımını benimsemektedir. Lincoln ve Guba nitel araştırmaların doğasındaki bu değişimi kabul eden bir yaklaşımla, araştırmanın benzer ortam ve özelliklere sahip bireylerle tekrarlandığında aynı sonuçların oluşabilmesine odaklandıkları tutarlık kavramını

önermektedir (Lincoln ve Guba, 1985, aktaran Kurt, 2019; Yıldırım ve Şimşek, 2018; Yurdakul, 2013). Bu çerçevede, nitel araştırmaların güvenilirliğini sağlamak için araştırma sürecinin betimlenmesi, veri çeşitlemesine gidilmesi ve verileri tutarlı bir biçimde kaydedilerek gerektiğinde diğer araştırmacıların kontrol edebileceği bir biçimde yansıtılması gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018; Yurdakul, 2013). Bu bağlamda, araştırmada görüşme, doküman ve arşiv kayıtları kullanılarak veri çeşitlemesine gidilmiş ve veri toplama süreci detaylı bir şekilde sunulmuş, ayrıca yapılan görüşmelerin ne zaman yapıldığı, ulaşılan doküman ve arşiv kayıtlarının nasıl toplandığı ve saklandığı hakkında ayrıntılı bilgi verilmiştir.

3.7.4. Teyit Edilebilirlik

Bilimsel araştırma sonuçlarının gerçeği yansıtması, araştırmada kullanılan testin veya ölçeğin ölçülmek istenilen durumu tutarlı ve istikrarlı bir biçimde ölçebilmesine, araştırmanın benzer ortamlarda tekrarlandığında birbirine yakın sonuçlar verebilmesine, araştırmacının öznel yargılardan uzak durarak araştırmayı nesnel bir yaklaşımla sunabilmesine bağlıdır. Lincoln ve Guba nicel araştırmalarda güvenilirliği sağlayan nesnellik kavramı yerine, nitel araştırmanın temellendirildiği yapıya daha uygun olduğunu düşündükleri teyit edilebilirlik kavramının kullanılmasını önermektedir (Lincoln ve Guba, 1985, aktaran Kazan, 2016; Yıldırım ve Şimşek, 2018; Yurdakul, 2013). Nitel araştırmalarda teyit edilebilirliğin sağlanması için araştırmacının, veri toplama ve analiz yöntemlerini ayrıntılı bir biçimde açıklaması, araştırma sürecini ve bu süreçte izlenen yolu ayrıntılı bir biçimde betimlemesi, ulaşılan bulguların, yorumların, sonuçların ve önerilerin dayandığı kaynaklara teyit için uzman incelemesi ve ilgili kişiler için dış denetime açık olması gibi bir dizi uygulamayı ayrıntılı bir şekilde sunması gerekmektedir (Çetin, 2017; Kasa, 2015; Kurt, 2019; Yurdakul, 2013). Bu bağlamda araştırma sürecinde izlenen yöntem, araştırmacının katılımcıları, araştırmanın veri toplama araçları, veri toplama aşamaları ayrıntılı bir şekilde betimlenmiştir. Ayrıca araştırma sürecinde toplanan tüm veriler, ihtiyaç halinde tekrar kullanılabilmesi için dijital ortamda dosyalar halinde saklanmıştır. Bununla birlikte elde edilen verilerin analiz edilmesi, bulguların yorumlanması ve sonuçların oluşturulması gibi tez sürecinin aşamaları alanında uzman bir kişi tarafından incelenmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde, Türkiye’deki çocuk ve gençlik orkestralarının idari, eğitsel ve sanatsal yapılanmasına ilişkin, araştırmanın kuramsal çerçevesi ve görüşmelerden elde edilen veriler doğrultusunda, araştırma sorularına paralel olarak oluşturulan tema ve alt temalar tablolar halinde sunulmuştur. Bulgularda, yönetici ve orkestra şeflerinin cevaplarından doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Araştırma sorularının sırası sabit tutulmuş ve her bölüm kendi içinde yorumlanmıştır.

4.1. Türkiye’de Özengen Müzik Eğitimi Kapsamındaki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının İdari Yapılanmasına İlişkin Elde Edilen Bulgular

Bu bölümde araştırmanın birinci alt problemi kapsamında örneklem grubundaki çocuk ve gençlik orkestraların bağlı olduğu kurum/kuruluş ve idari işlerin yönetilmesinde görev dağılımlarına ilişkin elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.1.1. Özengen Müzik Eğitimi Kapsamındaki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Bağlı Olduğu Kurum/Kuruluşa İlişkin Elde Edilen Bulgular

Özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının bağlı olduğu kurum/kuruluşa ilişkin yönetici görüşlerinden elde edilen bulgulara Tablo 6’da yer verilmiştir.

Tablo 6. *Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Bağlı Olduğu Kurum/Kuruluş*

Tema	Alt Temalar
Orkestraların bağlı olduğu kurum/kuruluş	Vakıf
	Dernek
	İlçe belediyesi

Araştırmanın birinci sorusu kapsamında belirlenen tema çerçevesinde; orkestraların bağlı olduğu kurum/kuruluşa ilişkin; *vakıf*, *dernek* ve *ilçe belediyesi* gibi kurum/kuruluşlar belirlenmiştir. Aşağıda alt temalarla ilgili katılımcıların görüşlerine ilişkin örnekler yer verilmiştir.

Orkestraların bağlı olduğu kurum/kuruluş

Vakıf

“Orkestramız vakfa bağlı bir orkestra (Y6).”

“Bizim orkestramız vakfa bağlı (Y9).”

Dernek

“Orkestra derneğe bağlı (Y1).”

“Önce hiçbir yer yoktu. Tek başıma başladım bu işe. Sonra bir dernek kurdum. Dernek olarak varız (Y3).”

İlçe belediyesi

“Çocuk orkestrası belediyeye bağlı (Y2).”

“Belediyeye bağlı (Y4).”

“Çocuk senfoni orkestrası belediyeye bağlı (Y5).”

“Orkestramız belediyeye bağlı bir ilçe belediyesine (Y7).”

“Çocuk ve gençlik orkestrası belediyeye bağlı (Y8).”

“Orkestranın bağlı olduğu kurum belediyedir. İlçe belediyesi (Y10).”

Elde edilen bulgular doğrultusunda, orkestraların bağlı olduğu kurum/kuruluşa ilişkin, altı orkestranın ilçe belediyesi (Y2, Y4, Y5, Y7, Y8 ve Y10), iki orkestranın dernek (Y1 ve Y3), iki orkestranın ise vakıf (Y6 ve Y9) bünyesinde faaliyet gösterdiği saptanmıştır.

4.1.2. Özengen Müzik Eğitimi Kapsamındaki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının İdari İşlerin Yönetilmesinde Görev Dağılımlarına İlişkin Elde Edilen Bulgular

Özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının idari işlerin yönetilmesinde görev dağılımına ilişkin yönetici görüşlerinden elde edilen bulgulara Tablo 7’de yer verilmiştir.

Tablo 7. Çocuk ve Gençlik Orkestralarının İdari İşlerin Yönetilmesine İlişkin Görev Dağılımı

Temalar	Alt Temalar
Prova ve ders programının bilgilendirilmesi	Sorumlu çalışan Orkestra şefi ve eğitmenler
Nota hazırlığı	Orkestra şefi Koordinatör Orkestra şefi Koordinatör Öğrenci işleri
Evrak işleri	Orkestra şefi ve eğitmen Eğitmenler ve öğrenciler Sorumlu çalışan Kültür sanat yönetmeni Orkestra şefi Koordinatör Vakıf proje birimi Öğrenci işleri Belediye Belediye ve sponsor Belediye ve vakıf Belediye ve dernek Dernek ve sponsor
Finansal ihtiyaçlar	

Araştırmanın ikinci sorusu kapsamında idari işlerin yönetilmesinde görev dağılımına ilişkin belirlenen temalar; prova ve ders programının bilgilendirilmesi, nota hazırlığı, evrak işleri ve finansal ihtiyaçlar olmak üzere dört başlık altında ele alınmıştır. Bu doğrultuda, prova ve ders programının bilgilendirilmesi temasının alt temaları;

orkestra şefi ve eğitmenler, orkestra şefi, koordinatör, sorumlu çalışan ve dernek çalışanı, nota hazırlığı temasının alt temaları; orkestra şefi, koordinatör, öğrenci işleri, orkestra şefi ve eğitmen, eğitmenler ve öğrenciler, evrak işleri temasının alt temaları; sorumlu çalışan, kültür sanat yönetmeni, orkestra şefi, koordinatör, vakıf proje birimi ve öğrenci işleri, finansal ihtiyaçlar temasının alt temaları ise; belediye, belediye ve sponsor, belediye ve vakıf, belediye ve dernek, dernek ve sponsor olarak gruplandırılmıştır. Aşağıda ele alınan temalar kapsamında belirtilen alt temalar ile ilgili örnek içeriklerine yer verilmiştir.

Prova ve ders programının bilgilendirilmesi

Sorumlu çalışan

“Şimdi biz belediye ile bu işi ortak yapıyoruz. Belediye gençlik merkezini bizim kullanmamıza izin veriyor. Belediyede çalışan eleman aynı zamanda bizim de sorumlumuz. Bütün organizasyonları sorumlu kişi olarak o düzenliyor (Y1).”

“Bizim bir elemanımız var maaşlı çalışan, dernekte, derneğin sorumlu elemanı gibi... O benimle iletişim içinde sürekli. Programlarımızı yapıyoruz, öğretmenlerimizle sürekli iletişim içinde, programları yapıp duyurusunu yapıyor (Y3).”

“Bizim burada bir idari işler büromuz var... Burada görevli olan çalışanlarımız onlar veliler ve çocuklarla prova saatleriyle ilgili yıllardır sistematik olarak bilgilendiriyorlar (Y8).”

“Bizim burada halkla ilişkiler ve idare işlerimizle ilgilenen, yazılarımızla mesajlaşmayla ilgilenen velilerin duyurularıyla ilgilenen personelimiz bir çalışan büro elemanı var. Bu personel ders saatlerimizin öğrencilere ulaşması yapılacak toplantıların onlara haber verilmesi gibi aklına gelebilecek bütün bilgileri aynı zamanda da kayıtların oluşmasında bu arkadaşımız bize destek oluyor (Y10).”

Orkestra şefi ve eğitmenler

“Branş öğretmenleri kendileri derslerle ilgili bilgilendirme yapıyorlar. Provalar içinse orkestra şefi ve eğitmenler birlikte ayarlıyorlar (Y2).”

“Prova ve öğrenci düzeni orkestra şefine ait. Öğretmenlerimiz beraber ortaklaşa karar veriyor. Bir haftalık program üzerinden yürütülüyor. Genelde çalışma prensiplerimiz bu (Y6).”

“Prova ders düzenini şef ve eğitimler belirliyor. Günleri ve eserleri belirliyoruz. Biz proje olarak önümüze koyuyoruz. Proje başlangıçtan konser tarihine kadar önümüze günler prova günleri saatleri ortalama belirliyoruz (Y7).”

Orkestra şefi

“Orkestra şefimiz sağlıyor o konuyu. Biz hiç karışmıyoruz. Şefimiz ilgileniyor (Y4).”

Koordinatör

“Orkestra provaları veya yapılacak olan dersleri ben takip ediyorum, koordinatör olarak ben yapıyorum (Y5).”

Elde edilen bulgulara, prova ve ders programının bilgilendirilmesine ilişkin, sorumlu bir çalışanın bulunduğu (Y1, Y3, Y8 ve Y10), bununla birlikte orkestra şefi ve eğitimlerin (Y2, Y6 ve Y7) öğrenci ve velilerle iletişim halinde oldukları tespit edilmiştir. Buna ek olarak, bu sürecin bir orkestrada orkestra şefi (Y4), bir orkestrada ise koordinatör (Y5) aracılığı ile gerçekleştiği belirlenmiştir.

Nota hazırlığı

Orkestra şefi

“Konserin repertuarı belli olduktan sonra şef tarafından notalar geliyor (Y1).”

“Orkestra şefimiz gerekli nota hazırlıklarını yapıyor (Y2).”

“Orkestra şefimiz ilgileniyor. Notaların hazırlığı düzenlemeleri dâhil her şeyi (Y4).”

“Bizim bütün notalarımız El Sistema Avrupa notalarıdır. Ve bunların belli bir sıralaması ve müfredatı vardır. Bu sıralamayla gideriz. Bunların hazırlığı şef tarafından yapılmaktadır (Y6).”

Koordinatör

“Bir elemanımız var ama notaların tabi bulunması, o müzisyen olmadığı için öyle bir şey benim üzerimde. Notaları bulmak, çalışılacak programı çizmek yönlendirmek koordinatör olarak tamamen benim üzerimde (Y3).”

“Koordinatör olarak tüm iletişim, notalar, düzen, orkestra nerede ne yapılacak saat kaçta olacak her şey. Kiyafetinden tutun hepsi bana ait (Y5).”

Öğrenci işleri

“Nota temini ve hazırlığı ile ilgili ve evrak işleri akademinin öğrenci işleri tarafından gerçekleştiriliyor (Y7).”

Orkestra şefi ve eğitmen

“Orkestra şefimiz burada olan bir hocamız onlar nota düzenlemelerini yapıyorlar çocuklar için. Onları gönderiyorlar bize burada notaları bastırıyoruz hepsini kendimiz bastırıyoruz çocuklara dağıtıyoruz (Y8).”

Eğitmenler ve öğrenciler

“Eğitmen arkadaşlardan oluşturduğumuz bir ekibimiz var bununla ilgili aynı zamanda bu ekibin içerisine katılan öğrenci arkadaşlarda var onlar bir arşiv oluşturuyorlar o arşiv içerisinde çalacakları eserleri vs. yeni çalınacak eserleri arşivliyor... Nota konusuyla ilgili a’dan z’ye bu ekip ilgileniyor. Bu ekip içerisinde hem öğretmen hem öğrenciler var (Y10).”

Elde edilen bulgulara, nota hazırlığına ilişkin, çoğunlukla orkestra şefinin bu süreci yönettiği (Y1, Y2, Y4 ve Y6) bununla birlikte, eğitmen ve öğrencilerinde nota hazırlığı konusunda destek sağladığı belirlenmiştir (Y8 ve Y10). Buna ek olarak, iki orkestrada notaların hazırlığıyla koordinatörün ilgilendiği (Y3 ve Y8), bir orkestrada ise bu süreci öğrenci işlerinin takip ettiği tespit edilmiştir (Y7).

Evrak işleri

Sorumlu çalışan

“Belediyenin proje ofisindeki çalışan gerekli evrak işlerini hallediyor (Y1).”

“Bir elemanımız var her şeye o koşturuyor (Y3).”

“Buradaki idari işler büromuzdaki arkadaşlarımız ayarlıyor (Y8).”

“Evrak işlerini ise yine görevli olan personel arkadaşımız ilgileniyor (Y10).”

Kültür sanat yönetmeni

“Gerekli olan evrak konularında ise kültür sanat yönetmeni olarak ben ilgileniyorum (Y2).”

Orkestra şefi

“Orkestra şefimiz ilgileniyor. Notaların hazırlığı düzenlemeleri dahil her şeyi (Y4).”

Koordinatör

“Koordinatör olarak tüm iletişim, notalar, düzen, orkestra nerede ne yapılacak saat kaçta olacak her şey. Kıyafetinden tutun hepsi bana ait (Y5).”

Vakıf proje birimi

“Biz vakfın proje birimi olarak notaları çoğaltırız öğrencilerimize dağıtırız. Resmi işlerde de süreç bu şekilde (Y6).”

Öğrenci işleri

“Nota temini ve hazırlığı ile ilgili ve evrak işleri akademinin öğrenci işleri tarafından gerçekleştiriliyor (Y7).”

Elde edilen bulgulara, orkestranın evrak işlerine ilişkin, sorumlu bir çalışanın olduğu (Y1, Y3, Y8 ve Y10), bununla birlikte kültür sanat yönetmeni (Y2), koordinatör (Y5), vakıf proje birimi (Y6), öğrenci işleri (Y7) ve orkestra şefinin de (Y4) orkestrada evrak işlerinin takibi ve yönetilmesinde yetki sahibi olduğu belirlenmiştir.

Finansal ihtiyaçlar

Belediye

“Burada ihtiyaç olan her şeyi biz sağlıyoruz. Kültür müdürlüğü birimimiz sağlıyor (Y4).”

“Kültür müdürlüğü. İhtiyaçlarımızı ve taleplerimizi söylüyoruz, onlar gerekli yerlere iletiyor (Y5).”

“Gerekli ihtiyaçların hepsi tamamen belediyeye ait (Y7).”

Belediye ve sponsor

“Sponsor aracılığıyla temin ettiğimiz enstrümanlar var ama bu enstrümanları ekonomik durumu iyi olmayan ve bizim tarafımızdan da tespiti yapılan çocuklara veriyoruz. Ama ekonomisi olan çocukların ailelerinden çocukları için enstrüman temin etmelerini rica ediyoruz. Belediyenin ders saati karşılığı ödemeleri var öğretmenlere. Belediye karşılıyor ücretleri (Y2).”

“Belediye, bizim belediye hepsini sağlıyor. Bir kere öğretmenler ve şef ücret alıyor. Lojistik destek belediyenin kendi departmanları. Belediye bize bu konuda çok destek oluyor. Öğrenciler genelde alıyorlar ama eğer herhangi bir şekilde ihtiyaç hâsıl olduğunda gönüllülerimiz var. Bizim bağışçılarımız var. Onlar da çocuklara sağlayabiliyorlar. Belediyede sağlar ama bugüne kadar çok şey oldu mu öğrenciler

kendileri sağlıyorlar ama ihtiyacı olan durumlarda mutlaka bir şekilde sağlıyoruz yani. Dışarıdan da bize bir sürü çalgı getiren oluyor biz de onların bakımlarını yaptırıyoruz öğrencilerimize veriyoruz. Öyle büyük bir dayanışma var (Y7).”

“İlk aşamada 70 öğrenciyle yaylı çalgılar ile başlamıştık. Bu 70 öğrencinin yaylı çalgı temininde belediye kendi bütçesinden bunu bir şekilde almıştı. İlerleyen dönemlerde ikili ilişkiler ya da projeyi duyan destek olmak isteyen sponsorlar bize enstrüman temini yaptılar. Bunun yanı sıra kendi enstrümanlarını bağışlayanlar da oldu. Süreç bu şekilde devam etti... Eğitimci ödenekleri belediye tarafından karşılanıyor (Y10).”

Belediye ve vakıf

“Eğitimci ödenekleri vakıf tarafından karşılanıyor. Konser veya bazen yapılan çalışmalarda belediye öğrenci transferinde yardımcı oluyor. Enstrüman alımı ve bakımı, ekipman konusunda yine belediye bu konuyu üstleniyor ama tabi bağışçılarımızda bu konuda bizlere destek oluyorlar (Y6).”

Belediye ve dernek

“Belediye ile hizmet konusunda gençlik merkezinin kullanılması ve çocukların lojistiğinin ayarlanmasında proje birimi koordineli olarak çalışıyor. Belediye araba veremiyorsa o zaman tanıdık taksiler aracılığıyla dernek tarafından karşılanıyor. Yani belediye ile dernek iç içe çalışıyor (Y1).”

Dernek ve sponsor

“Sponsor, bağışçılar, onlar çok değerli ve önemli. Orada biliyorsun şimdi hem müziğe gönül vermiş olması gerek insanların müzik eğitiminin önemli bir şey olduğunu bilecek ki sadece para sahibi olmuş olmak yetmiyor bağış yapmakta (Y3).”

Elde edilen bulgularda, orkestraların finansal ihtiyaçlarına ilişkin, çalgı temini, öğretmen ödeneği, malzeme alımı ve lojistik hizmet gibi ihtiyaçların orkestraların bağlı olduğu belediye, vakıf ve dernek aracılığıyla karşılandığı, bunun yanı sıra bağış ve sponsor gibi iş birlikleri ile maddi konuların desteklendiği tespit edilmiştir.

4.2. Türkiye’de Özengen Müzik Eğitimi Kapsamındaki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Eğitsel Yapılanmasına İlişkin Elde Edilen Bulgular

Bu bölümde araştırmanın ikinci alt problemi kapsamında örneklem grubundaki çocuk ve gençlik orkestralarının eğitimci sayıları, öğrenci sayıları, eğitim-öğretim uygulamalarında plan ve program, eğitim sürecinde karşılaşılan zorluklar ve eğitim sürecinde karşılaşılan zorluklara yönelik çözüm önerilerine ilişkin elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.2.1. Özengen Müzik Eğitimi Kapsamındaki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Eğitimci Sayılarına İlişkin Elde Edilen Bulgular

Özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının eğitimci sayılarına ilişkin yönetici görüşlerinden elde edilen bulgulara Tablo 8’de yer verilmiştir.

Tablo 8. *Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Eğitimci Sayıları*

Tema	Alt Temalar
Orkestraların eğitimci sayısı	Orkestrada bugüne kadar görev yapan eğitimci sayısı Orkestrada aktif görev yapan eğitimci sayısı

Araştırmanın üçüncü sorusu kapsamında belirlenen tema çerçevesinde; orkestraların eğitimci sayısına, *orkestrada bugüne kadar görev yapan eğitimci sayısı* ve *orkestrada aktif görev yapan eğitimci sayısı* alt temaları belirlenmiştir. Aşağıda alt temalarla ilgili katılımcıların görüşlerine ilişkin örneklere yer verilmiştir.

Orkestraların eğitimci sayısı

Orkestrada bugüne kadar görev yapan eğitimci sayısı

“Şefimiz var 2 de asistan eğitimcimiz var 3 kişiyiz (Y5).”

“4 eğitimci vardı ilk kurulduğu zaman (Y2).”

“4 kişi oldu (Y4).”

“5 eğitimcimiz var orkestrayı çalıştıran şefle birlikte 6 kişi oluyor (Y7).”

“8’dir toplam (Y6).”

“Tabi bu zamana kadar gelen ve gidinler oldu herhalde toplam 15 kişi olmuştur (Y3).”

“Yaklaşık olarak 40-45 civarında eğitimciyle çalıştık (Y10).”

“Bütün hepsini kayıt altına almaya çalışıyoruz tabi, yaklaşık 58 civarı eğitimci olmuştur bizde destek veren (Y1).”

“Bunu söylemek zor olacak ama 60 kişi rahat yardımcı olmuştur eğitimci olarak bu zamana kadar (Y8).”

Elde edilen bulgulara, orkestrada bugüne kadar görev yapan eğitimci sayısının çoğunlukla 1 ile 15 arasında olduğu (Y4, Y5, Y2, Y7, Y3 ve Y6) belirlenmiştir. Bununla birlikte, üç orkestrada bugüne kadar yer alan eğitimci sayısının 40 ile 60 arasında olduğu tespit edilmiştir (Y1, Y8 ve Y10).

Orkestrada aktif görev yapan eğitimci sayısı

“2 kişi (Y4).”

“Şu anda 1 eğitimci asistanımız var o yüzden şefle birlikte 2 kişi kaldı(Y5).”

“Şimdi 3 kişiyiz (Y2).”

“Şu an 3 kişi orkestradaki grupları çalıştıran (Y7).”

“Şu an 5 öğretmenimiz var 5 kişi ile devam ediyoruz (Y3).”

“Çok fazla değişiklik olmaz bizde şu anda aktif olarak devam eden eğitimci sayımız 7 kişi (Y6).”

“10 kişi var (Y8).”

“Toplamda 14 öğretmenimiz var şu anda (Y1).”

“Pandemi başında yaklaşık 22 öğretmenimiz vardı. Ama pandemiden dolayı ders yapamıyoruz. Sadece online eğitim için aktif devam eden 5 eğitimci var (Y10).”

Elde edilen bulgulara, orkestrada bugüne kadar görev yapan eğitimci sayısının çoğunlukla 1 ile 7 arasında olduğu belirlenmiştir (Y4, Y5, Y2, Y7, Y3 ve Y6). Buna ek olarak, üç orkestrada aktif görev yapan eğitimci sayısının 10 ile 22 arasında olduğunu tespit edilmiştir (Y1, Y8 ve Y10).

4.2.2. Özengen Müzik Eğitimi Kapsamındaki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Öğrenci Sayılarına İlişkin Elde Edilen Bulgular

Özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının öğrenci sayılarına ilişkin yönetici görüşlerinden elde edilen bulgulara Tablo 9’da yer verilmiştir.

Tablo 9. Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Öğrenci Sayıları

Tema	Alt Temalar
Orkestraların öğrenci sayısı	Orkestrada bugüne kadar yer alan öğrenci sayısı
	Orkestrada aktif yer alan öğrenci sayısı

Araştırmanın dördüncü sorusu kapsamında belirlenen tema çerçevesinde; orkestraların eğitimci sayısına, *orkestrada bugüne kadar yer alan öğrenci sayısı* ve *orkestrada aktif yer alan öğrenci sayısı* alt temaları belirlenmiştir. Aşağıda alt temalarla ilgili katılımcıların görüşlerine ilişkin örneklerle yer verilmiştir.

Orkestraların öğrenci sayısı

Orkestrada bugüne kadar yer alan öğrenci sayısı

“Bu zamana kadar 40 çocuk oldu (Y7).”

“Pandemiden önce biz ilk konsere çıktığımızda 70 kişiydik (Y5).”

“Toplam 160 civarı falan. Talep var ama durdurmak zorunda kaldık biraz (Y2).”

“260 civarı öğrencimiz oldu şu ana kadar (Y1).”

“Herhalde bir 300, 350 çocuk gelip geçmiştir rahat belki de daha fazladır (Y8).”

“En az 350, 400 civarı öğrencimiz olmuştur (Y4).”

“Galiba 700’ün üzerinde 700, 750 civarı. Hep bir sirkülasyon var bizde tabi ki belli sebeplerden dolayı ayrılan ya da dahil olanlar oluyor o yüzden (Y6).”

“Bu çok zor. Çünkü başlangıçta bir elemanımız olmadığı için bunlar doküman haline getirilemedi. Ama 1000 olmuştur. Çok çocuk girdi, çok çocuk çıktı (Y3).”

“Orkestranın ulaştığı öğrenci sayısı 2000’in üzerindedir (Y10).”

Elde edilen bulgularda, yöneticiler orkestrada bugüne kadar yer alan öğrenci sayısına ilişkin net bir sayı belirtmedikleri için ifade edilen sayılar üzerinden gruplamalar oluşturulmuştur. Bu doğrultuda, iki orkestranın 100 ve daha az öğrenciye (Y5 ve Y7), iki orkestranın 150 ve 250 arası öğrenciye (Y1 ve Y2), iki orkestranın 300 ve 400 arası öğrenciye (Y4 ve Y8) iki orkestranın ise 700 ve 1000 arası (Y3 ve Y6) öğrenciye ulaştığı tespit edilmiştir. Bir orkestrada ise 2000 civarı (Y10) öğrencinin bugüne kadar yer aldığı belirlenmiştir.

Orkestrada aktif yer alan öğrenci sayısı

“Şu an 20 küsur öğrencimiz var (Y1).”

“Şu anda sanırım 20 öğrenciye ulaşabiliyoruz pandemiden dolayı (Y7).”

“Şu an pandemiden dolayı 40 civarı diyebiliriz (Y5).”

“Bu dönem tahmini 70 kişiye kadar düştük (Y4).”

“En son 73’tü sanırım ya da 76 kişi (Y6).”

“Şu anda devam eden 75-80 çocuk var (Y8).”

“Şu an ki rakam 90 kişi diyebilirim (Y2).”

“Şu an 120 çocuğumuz var. Tabi seviyeleri aynı olmadığı için orkestrayı ikiye bölüyoruz. İki orkestramız var hazırlık orkestrası ve ana orkestra. Onun toplamı. Bir de 30 çocuk falan pandemide kaybedildi. İnternet ve cihazdan ötürü olan sıkıntıdan dolayı (Y3).”

“Aktif şu anda devam eden pandemi öncesi tabi bu, devam eden 550 öğrencimiz var. 3 orkestramız var kendi içimizde toplam öğrenci sayımız bu. Seviye seviye olarak ayırdığımız. Çok fazla talep olduğu için o talebi değerlendirmek adına hiçbir öğrenciyi geri çevirmiyoruz biz burada (Y10).”

Elde edilen bulgularda, yöneticiler orkestrada aktif yer alan öğrenci sayısına ilişkin net bir sayı belirtmedikleri için ifade edilen sayılar üzerinden gruplamalar oluşturulmuştur. Bu doğrultuda, üç orkestrada 50 ve daha az öğrencinin (Y1, Y5 ve Y7), dört orkestrada ise 50 ve 100 arası öğrencinin yer aldığı belirlenmiştir. Diğer taraftan bir orkestrada 120 öğrencinin (Y3), bir orkestrada ise 550 öğrencinin (Y10) orkestrada aktif olarak yer aldığı tespit edilmiştir.

4.2.3. Özenen Müzik Eğitimi Kapsamındaki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Eğitim-Öğretim Uygulamalarındaki Plan ve Programa İlişkin Elde Edilen Bulgular

Özenen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının eğitim-öğretim uygulamalarında plan ve programa ilişkin orkestra şefi görüşlerinden elde edilen bulgulara Tablo 10'da yer verilmiştir.

Tablo 10. Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Eğitim-Öğretim Uygulamalarında Plan ve Program

Temalar	Alt Temalar
Orkestra prova planı	Haftada bir gün (3-4 saat) Haftada iki gün (3-4 saat) Belirli bir prova planı yok
Orkestra eğitim-öğretim program içeriği	Konser hedef alınarak Metot hedef alınarak Müfredat hedef alınarak Eser hedef alınarak
Öğrenci çalgı çalışma süreci	Bireysel çalışma Çalgı grup dersleri Çalgı eğitmeni eşliği

Araştırmanın beşinci sorusu kapsamında eğitim-öğretim uygulamalarında plan ve programa ilişkin belirlenen temalar; orkestra prova planı, orkestra eğitim-öğretim program içeriği ve öğrenci çalgı çalışma süreci olmak üzere üç başlık altında ele alınmıştır. Bu doğrultuda, orkestra prova planı temasının alt temaları; *haftada 1 gün (3-4 saat)*, *haftada 2 gün (3-4 saat)* ve *belirli bir prova planı yok*, orkestra eğitim-öğretim program içeriği temasının alt temaları; *konser hedef alınarak*, *metot hedef alınarak*, *müfredat hedef alınarak* ve *eser hedef alınarak*, öğrencilerin çalgı çalışma süreci temasının alt temaları ise *bireysel çalışma*, *çalgı grup dersleri* ve *çalgı eğitmeni eşliği* olarak gruplandırılmıştır. Aşağıda ele alınan temalar kapsamında belirtilen alt temalar ile ilgili örnek içeriklerine yer verilmiştir.

Orkestra prova planı

Haftada 1 gün (3-4 Saat)

“Orkestra olarak haftada bir gün toplanıyoruz. Bazen değişiklik gösterebiliyor ama genelde 4 saat sürüyor (OŞ5).”

“Orkestranın prova günleri hafta sonu. Hafta sonu bir gün. Bunun iki saati teknik çalışma, iki saat ise eser üzerindeki yorum. Toplam 4 saat sürüyor... (OŞ7).”

“Haftada 1 defa görüşüyoruz. Perşembe günleri görüşüyoruz. Ortalama 2 buçuk saatlik bir çalışmamız oluyor. 17.00’da başlıyoruz 19.30’a kadar sürüyor... (OŞ8)”

Haftada 2 gün (3-4 Saat)

“Çocuklar haftanın iki günü orkestra provalarına geliyorlar. Akşam 6 ile 9 arası 3 saat kendi bireysel enstrüman dersleri haricinde binamızda orkestra provamızda oluyorlar... (OŞ10)”

“Cumartesi ve pazar günleri çalışıyoruz. 4 saat cumartesi, 4 saat pazar şeklinde çalışıyoruz... (OŞ4).”

Belirli bir prova planı yok

“Aslında şöyle, ben oraya gittiğim zaman, örnek veriyorum 10 günlüğüne gidiyorsam, pazar günü hariç her gün mutlaka 3 saat prova yapıyorum onlarla. Tabi aynı şehirde olmamamızda bunda önemli bir etkiye sahip. Ben orada yaşayan bir insan olsaydım bu şekilde yürümezdi diyebilirim açıkçası (OŞ1).”

“Özellikle bir orkestra saati olmuyor. Orada çalışma imkânları çok fazla. Yani geliyorlar 3-4 saatini orada geçirebiliyor çocuk. Bölgeden dolayı dinamikler çok farklı. Orada zaten hep bir aradalar. Beraberce yaptıkları şeyler çok fazla. Yani özel bir zamana ihtiyaçları kalmıyor (OŞ9).”

Elde edilen bulgular doğrultusunda, haftada 1 gün yapılan provaların 3 ile 4 saat aralığında (OŞ5, OŞ6, OŞ7 ve OŞ2), haftada 2 gün yapılan provaların aynı şekilde 3 ile 4 saat aralığında yapıldığı belirlenmiştir (OŞ4, OŞ5 ve OŞ10). Bununla birlikte, iki orkestranın ise belirli bir prova planına sahip olmadığı saptanmıştır (OŞ1 ve OŞ9).

Orkestra eğitim-öğretim program içeriği

Konser hedef alınarak

“Orkestramız bazı yerlerce tanınan bir oluşum olduğu için bir anda bir davet çıkabiliyor. Onun için orada yapılan tam olarak işleyemeyebiliyor. Çünkü ekstra bir program çıktı

mı ona göre her şey değişiyor. Biraz konser bazlı düşünerek program belirliyoruz. Ve ona göre çalışma yöntemi uyguluyoruz (OŞ1).”

“Her yıl, o yıl içerisindeki etkinliklerimizin neler olduğunu biz bir belirliyoruz en başında. Tabi ki mutlaka özel günlerimiz olan milli bayramlarımız ve anma günlerimiz programa dâhil ediliyor. Yani biz aslında 1 yıl öncesinden belirliyoruz o yıl için konseptin ne olacağını daha sonra eserleri belirliyoruz çok sesli hale getiriyoruz repertuvar beliriyor ve daha sonra da öğrencilerimizle birlikte seçiyoruz (OŞ4).”

“Konser hedefleri önceden az çok belli oluyor. Fakat belli olmayan sürpriz gelişmelerde olabiliyor. Konser olacağı söyleniyor bize, bizde o minimalde çalışıyoruz. Belki repertuvarındaki şarkılar uygunsa onları ve yetiştirebiliyorsak şu an çalıştıklarımızı ya da oraya yönelik bir şey yapmamızı istiyorlarsa onun yazılması eserin sonra hazırlanma süreci oluyor... (OŞ8).”

“Eğer bir orkestra konseri yapılacaksa çocukların seviyesine uygun bir hale getirilerek orkestrasyonu yapabilen hocalarımız orkestra düzenlemesini yapıp onun düzenlemesi yapıp repertuvar ona göre belirleniyor... (OŞ9).”

Metot hedef alınarak

“Hiçbir zaman kaliteden ödün vermedik, her zaman çok sesli müzik dedik. Gerçekten ciddi anlamda çok sesli müzik. Mesela Suzuki yöntemini çok kullanıyorum. Metotlarını da kullanıyoruz... Öğrencileri seviyelerine göre gruplara ayırıyoruz. Yaylılar grubu için söylüyorum, hep Suzuki metotlarını takip ettik (OŞ3).”

Müfredat hedef alınarak

“İlk başta çocuklar bir teorik eğitime alınıyor. Müzik teorisini öğreniyorlar. Ve gruplara özel birtakım dersler de veriyoruz... Devamında çocukların teorik eğitimi tamamlandıktan sonra enstrümanı çalmakla ilgili egzersizlerimiz başlıyor. Bunlar da teknik egzersizler... Ondan sonra El Sistema'nın sistemine göre parçalar vermeye başlıyoruz çocuklara seviyelerine uygun olarak. Bunun bir müfredatı ve dizilimi var. O dizilim de El Sistema'nın belirlediği bir dizilim. O dizilimde çocuklar parçaları geçtikçe orkestra olarak parçaları geçtikçe yeni parçalar ekliyoruz üzerine, yeni parçalarla beraber git gide zorlaşarak eserlere ulaşıyoruz... (OŞ6).”

“Öğretmenlerin uyguladıkları doğru bir müfredat programı var çocukların gelişimleri açısından. O program üzerinden gidiliyor. Bütün enstrümanlar için (OŞ9).”

“Bizde biraz süreç hızlı olduğu için, yani çocukları alıyoruz işte dört ay sonra konsere çıkıyorlar, bu süreçte hiçbir metodu gerektiği şekilde uygulayamıyorsunuz. Bizim kendi kendimize yaptığımız bir sistemle ama temeli bilgileri vererek, hızlı ama temeli vererek yani nota okumadır solfejdir bunların hepsini öğreterek hızlı bir eğitim yapıyoruz (OŞ10).”

Eser hedef alınarak

“Direkt eser odaklı. Çok fazla teknik konulara girmiyoruz. Bunu çünkü çocuk küçük parçalar çalarken zaten gerekli yay tekniklerinin onun içinde gösteriyoruz. Yani hem etüt hem eser. Yaparken öğreniyor çocuk (OŞ2).”

“Pandemi öncesinde orkestra partilerine çalıştırıyorduk çocukları. Basit orkestra partilerini. Ama pandemide baktık ki hep beraber çaldırmak mümkün değil çevrimiçi, Suzuki parçalarını öğrenmelerini ve çalmalarını istedik (OŞ3).”

“Biz eser üzerinde çalışmaya başlıyoruz. Çalışılan eserin bestecisi ve dönemi hakkında bilgi veriyoruz. Çocukların eseri hissetmelerini sağlıyoruz... (OŞ7).”

Elde edilen bulgular doğrultusunda, eğitim-öğretim program içeriği konser hedef alınarak gerçekleştirilen orkestralarda, yıl içerisinde yapılacak konser ve etkinliklerin önceden belirlendiği ve bu doğrultuda bir çalışma programı uyguladıkları tespit edilmiştir. Ayrıca, orkestraların belirlenen konser hedeflerinin dışında gelen talepler üzerine de konser verdikleri (OŞ1, OŞ4, OŞ8 ve OŞ9) saptanmıştır. Eğitim-öğretim program içeriği eser hedef alınarak gerçekleştirilen orkestralarda, eğitim süreci içerisinde parça ve eserlerden yararlandığı ortaya konmuştur (OŞ2, OŞ3 ve OŞ7). Buna ek olarak, pandemi döneminde bir orkestranın topluluk olarak bir araya gelememe durumundan kaynaklı olarak bir metot kullanımına geçildiği belirlenmiştir (OŞ3). Eğitim-öğretim program içeriği müfredat hedef alınarak gerçekleştirilen orkestralarda, eğitim sürecinde gerekli olan teorik ve teknik kazanımları elde etmeleri için orkestrada yer alan öğrencilere belirli bir program uygulandığı tespit edilmiştir (OŞ6, OŞ9 ve OŞ10).

Öğrenci çalgı çalışma süreci

Bireysel çalışma

“Haftalık bir parça belirleniyor, çocuklar bireysel olarak çalışıyorlar ve grup dersleri yapıyoruz ama çocuğa özel bir destek gerekiyorsa fazladan birkaç saate bireysel olarak çalışıyoruz... (OŞ4).”

“Öğrenciyi evin çalışması konusunda biraz sıkıyoruz. Öğrenciler bireysel kendi çalışmalarını yapıyorlar... (OŞ7).”

“Şimdi burada 2 yıllık bir genel eğitim süreci oluyor çocukların. O eğitim süreçleri içerisinde onlar zaten hocalarıyla beraber bakma şansları oluyor. Eğitim süreçlerini tamamlamış olanlar belli bir düzeye gelmiş çocuklarda kendi çalışmalarını yapıyorlar. Onun ötesinde de bazen orkestrayı ikiye üçe ayırıyoruz çalışma sırasında, hocalarda destek veriyorlar çalışmaya katılıyorlar, mesela bir pasaj var onunla ilgili bir problem var diyelim başka bir odaya geçip grup halinde orada bir teknik çalışma gerçekleştiriyorlar... (OŞ8).”

“Şöyle çocuklar bir kere evlerinde de çalışma yapıyorlar. Evde çalışma imkânına sahip oluyorlar. Merkezde de çalışıyorlar. Eğitimle de çalışıyorlar. Bazen de kendileri çalışıyorlar. Burada evler ve merkez yakın olduğu için hafta içi günlerde gelip burada çalışabiliyorlar. İstedikleri zaman gelip çok rahat çalışabiliyorlar... (OŞ9).”

Çalgı grup dersleri

“Orkestra derslerinden önce girdiği grup derslerinde gerekli bilgileri öğreniyor. Bütün çalgı gruplarını ayrı ayrı dinliyorum (OŞ2).”

“Yedişerli sekizerli gruplar halinde orkestra anlayışı içerisinde derslerimiz yapılmakta... (OŞ3).”

“Haftalık bir parça belirleniyor, çocuklar bireysel olarak çalışıyorlar ve grup dersleri yapıyoruz ama çocuğa özel bir destek gerekiyorsa fazladan birkaç saatte bireysel olarak çalışıyoruz... (OŞ4).”

“Haftada bir gün solfej çalışması yapıyorum toplu ders. Hafta içi üç saat kadar. Onun dışında grup çalışması yapıyoruz egzersizleri ve pasajları çalıştırıyorum (OŞ5).”

“Hafta içi 3 gün 3'er saatlik grup çalışmalarımız var... (OŞ6)”

“Öğrenciyi evin çalışması konusunda biraz sıkıyoruz. Öğrenciler bireysel kendi çalışmalarını yapıyorlar... (OŞ7).”

“Şimdi burada 2 yıllık bir genel eğitim süreci oluyor çocukların. O eğitim süreçleri içerisinde iseler onlar zaten hocalarıyla beraber bakma şansları oluyor. Eğitim süreçlerini tamamlamış olanlar belli bir düzeye gelmiş çocuklarda kendi çalışmalarını yapıyorlar. Onun ötesinde de bazen orkestrayı ikiye üçü ayırıyoruz çalışma sırasında, hocalarda destek veriyorlar çalışmaya katılıyorlar, mesela bir pasaj var onunla ilgili bir

problem var diyelim başka bir odaya geçip grup halinde orada bir teknik çalışma gerçekleştiriyorlar (OŞ8)."

"Bireysel çalışmalar genellikle grup dersler şeklinde gerçekleştiriliyor. Ve genelde derslerde daha önceden planlanan o hafta orkestra provasından çalışılması hedeflenen kısımlar veya pasajların çalışıldığı bir süreç şeklinde gerçekleşiyor. Bizim birebir bir dersimiz yok hep grup çalışması (OŞ10)."

Çalgı eğitmeni eşliği

"Provaların öncesinde ben oraya gitmeden önce notalar çocuklara önceden dağıtılıyor ve enstrüman eğitmenleri tarafından bu parçalar deşifre ettiriliyor. Ve üzerinde çalışılıyor (OŞ1)."

"Şimdi burada 2 yıllık bir genel eğitim süreci oluyor çocukların. O eğitim süreçleri içerisinde iseler onlar zaten hocalarıyla beraber bakma şansları oluyor. Eğitim süreçlerini tamamlamış olanlar belli bir düzeye gelmiş çocuklarda kendi çalışmalarını yapıyorlar. Onun ötesinde de bazen orkestrayı ikiye üçü ayırıyoruz çalışma sırasında, hocalarda destek veriyorlar çalışmaya katılıyorlar, mesela bir pasaj var onunla ilgili bir problem var diyelim başka bir odaya geçip grup halinde orada bir teknik çalışma gerçekleştiriyorlar... (OŞ8)."

"Şöyle çocuklar bir kere evlerinde de çalışma yapıyorlar. Evde çalışma imkânına sahip oluyorlar. Merkezde de çalışıyorlar. Eğitmenle de çalışıyorlar. Bazen de kendileri çalışıyorlar. Burada evler ve merkez yakın olduğu için hafta içi günlerde gelip burada çalışabiliyorlar. İstedikleri zaman gelip çok rahat çalışabiliyorlar... (OŞ9)."

Elde edilen bulgularda, öğrencilerin çalgı çalışma süreciyle ilgili olarak, orkestra provaları dışında gerçekleşen çalışmaların çoğunlukla çalgı grup dersleri ile yapıldığı (OŞ2, OŞ3, OŞ4, OŞ5, OŞ6 ve OŞ10), buna ek olarak öğrencilerin çalgı çalışma süreçlerini bireysel olarak yaptıkları belirlenmiştir (OŞ7, OŞ8 ve OŞ9). Ayrıca, orkestra çalışmalarına destek veren çalgı eğitmenlerinin de öğrencilerin çalgı çalışma süreçlerine dâhil olduğu tespit edilmiştir (OŞ1, OŞ8 ve OŞ9).

4.2.4. Özengen Müzik Eğitimi Kapsamındaki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Eğitim Sürecinde Karşılaşılan Zorluklara İlişkin Elde Edilen Bulgular

Özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının eğitim sürecinde karşılaşılan zorluklara ilişkin orkestra şefi görüşlerinden elde edilen bulgulara Tablo 11’te yer verilmiştir.

Tablo 11. *Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Eğitim Sürecinde Karşılaşılan Zorluklar*

Tema	Alt Temalar
Eğitim sürecinde karşılaşılan zorluklar	Öğrenci devamsızlığı
	Eğitim süresinin yetersizliği
	Çalışma alanı yetersizliği
	Öğrencilerin çalışmaması
	Maddi sıkıntı
	Çalgı eksikliği
	Öğretmen uyum sorunu
	Öğrencilerin yaş farkı

Araştırmanın altıncı sorusu kapsamında belirlenen tema çerçevesinde; eğitim sürecinde karşılaşılan zorluklara ilişkin, *öğrenci devamsızlığı*, *eğitim süresinin yetersizliği*, *çalışma alanı yetersizliği*, *öğrencilerin çalışmaması*, *maddi sıkıntı*, *çalgı eksikliği*, *öğrencilerin yaş farkı* ve *öğretmen uyum sorunu* gibi zorlukları belirlenmiştir. Aşağıda alt temalarla ilgili katılımcıların görüşlerine ilişkin örneklere yer verilmiştir.

Eğitim sürecinde karşılaşılan zorluklar

Öğrenci devamsızlığı

“Derslere devamsızlık diyebiliriz... (OŞ2).”

“Öğrenci devamsızlıkları çok oluyor maalesef. Bunların çoğu da Whatsapp grubunu takip edememek ya da özellikle ailelerin henüz bu işin ciddiyetini tam olarak kavrayamamış olmaları... (OŞ3)”

“En büyük sıkıntı devamsızlık. Çocuk diyebiliyor ki yarın sınavım var. Bu sefer dediğimiz prova saatine gelmiyor. Ya da veli diyor ki çocuğu bilmem ne kursuna yazdırdık benim çocuğum cumartesi gelemmez pazar gelir. O gün o saatte başka kursu var sadece bir gün gelebilir... (OŞ5).”

“Öğrencilerin devamsızlıkla ilgili sıkıntıları olabiliyor. Çünkü ailenin çocuğun nereye gittiğini bilmemesinden kaynaklı olabiliyor. Bir de şöyle bir durum da var tabi, biz ücretsiz bir eğitim verdiğimiz için aile bu durumu değerli göremeyebiliyor. Çabasız nesilden kaynaklı olarak devamsızlık problemi çekebiliyoruz... (OŞ6)”

Eğitim süresinin yetersizliği

“Benim ya da başka bir orkestra şefinin o şehirde sürekli yaşamamasının hani getirdiği bazı zorluklar oluyor... Süreklilik çok önemli. Yani süreklilik şu demek, bir öğrencinin bir keman öğrencisinin sürekli aynı öğretmenden sürekli ve verimli ders alması demek. Bir orkestra var ise enstrümanlardan çocuklardan kurulu bir orkestra var ise bu orkestranın düzenli olarak bir şefle çalışmalarına devam etmesi demek aksamadan... bu çocuklar evlerine döndüklerinde o ortamdan iki hafta kopmuş olabiliyorlar... (OŞ1).

“Çok yeterli değil haftada 1 gün çalışmak. Aslında bir günlük buluşmada eser temelli çalışılıp haftanın diğer günü yapılacak çalışmalarda daha teknik orkestra tekniği üzerine tınılar üzerine çalışılsa, enstrüman üzerine değil enstrümanı orkestrada nasıl kullanacağı üzerine bir çalışma olsa çok daha verimli olacaktır elbette... (OŞ8).”

Çalışma alanı yetersizliği

“Başlangıçta yer sıkıntısı çok yaşadık. Şimdi öyle bir sıkıntımız yok. Kendi yerimiz olduğu için artık (OŞ3).”

“Sınıf sıkıntımız çok fazla oluyor. Biz salonda çalışıyoruz çoğu zaman. Salon dolu olduğu zaman sınıflar bizi almıyor yetersiz kalıyor mesela... (OŞ4).”

“Yani açıkçası yer ve mekân sıkıntısı çekilebiliyor orkestramız özelinde söylüyorum tabi. Çünkü biz başka bir kurumla ortak yapıyoruz bu işi. Ortak yaptığımız için onların bize gösterdiği bir alan var, sadece bize ait olan bir yer değil. Bir kurumla ortaklaşa çalışmanın verdiği zorluklar tabi ki oluyor, ama aşılabiliyor... (OŞ6).”

Öğrencilerin çalışmaması

“Çocukların çok fazla çalışmaması. Bireysel olarak yeterince çalışmaması (OŞ4).”

“En büyük zorluk bireysel çalışma tabi. Çocukların evde çalışmaması. En büyük zorluk çıkartan konu bizim için bu... (OŞ7).”

Maddi sıkıntı

“Enstrümanlarımızın keşke hepsi tam olsa. Senfonik orkestrada gerekli her şey. Çok isterdim ki vurmali sazları tamamlamak. Ve vurmali öğretmenimiz olsun. Trampet, davul, ne varsa zil onların hepsini parça parça çocuklara öğretsin. Ama daha ona giremedik. Bunlar maddiyata bakıyor. Parasal sıkıntılar her zaman var (OŞ3).”

“... davet aldığımız yerlere gidemiyoruz maddi sıkıntılardan dolayı. Yurt dışından gelen bir festival daveti vardı çok gitmek istedik ama gidemedik... (OŞ4).”

Çalgı eksikliği

“Enstrümanlarımızın keşke hepsi tam olsa. Senfonik orkestrada gerekli her şey. Çok isterdim ki vurmali sazları tamamlamak (OŞ3).”

Öğretmen uyum sorunu

“Öğretmenlerin adaptasyonları var. Sistemi kabullenip ayak uydurması bazı öğretmenler için zor oluyor. Mesela hayır hocam altı ay yay çekmeden olmaz diyor mesela. Öyle öğrenmiş onu. Akademik yönden bakıyor olaya... (OŞ3).”

Öğrencilerin yaş farkı

“Biz 7 ve 17 yaş aralığındaki çocuklara eğitim veriyoruz. Kalabalık bir gruba ders veriyorsunuz şimdi o dersi anlatırken ya da herhangi bir diyalogda 7 yaşındaki çocukla 17 yaşındaki çocuğun arasında çok büyük fark oluyor... (OŞ10).”

Elde edilen bulgular doğrultusunda, eğitim sürecinde karşılaşılan zorlukların, öğrencilerin prova ve derslere olan devamsızlığı (OŞ2, OŞ3, OŞ5 ve OŞ6), bireysel olarak çalgı çalışmama durumları (OŞ4 ve OŞ7) ve orkestranın gelişimi açısından prova süresinin yetersiz olduğu anlaşılmıştır (OŞ1 ve OŞ8). Buna ek olarak, bazı durumlarda çalışma alanı yetersizliği yaşanabildiği tespit edilmiştir (OŞ3, OŞ4 ve OŞ6). Ayrıca, yaşanan maddi sıkıntılardan ve bu duruma bağlı çalgı eksikliği saptanmıştır (OŞ3 ve OŞ4). Bununla birlikte, orkestraya katılan öğrencilerin eşit bir yaş aralığına sahip olmaması ve öğretmenlerin uygulanan sisteme uyum gösterememesi eğitim sürecinde yaşanan diğer zorluklar olarak tespit edilmiştir (OŞ3 ve OŞ10).

4.2.5. Özengen Müzik Eğitimi Kapsamındaki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Eğitim Sürecinde Karşılaşılan Zorluklara Yönelik Çözüm Önerilerine İlişkin Elde Edilen Bulgular

Özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının eğitim sürecinde karşılaşılan zorluklara yönelik çözüm önerilerine ilişkin orkestra şefi görüşlerinden elde edilen bulgulara Tablo 12’te yer verilmiştir.

Tablo 12. Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Eğitim Sürecinde Karşılaşılan Zorluklara Yönelik Çözüm Önerileri

Tema	Alt Temalar
Eğitim sürecinde karşılaşılan zorluklara ilişkin çözüm önerisi	Kendini geliştirme
	Sabırlı olma
	Teşvik edici yaklaşımda bulunma
	Disiplin sağlama
	Ek ders yapma
	Veli ile iletişimde olma

Araştırmanın yedinci sorusu kapsamında belirlenen tema çerçevesinde; eğitim sürecinde karşılaşılan zorluklara yönelik çözüm önerisine ilişkin; *kendini geliştirme, sabırlı olma, teşvik edici yaklaşımda bulunma, disiplin sağlama, ek ders yapma ve veli ile iletişimde olma* alt temaları belirlenmişlerdir. Aşağıda alt temalarla ilgili katılımcıların görüşlerine ilişkin örneklere yer verilmiştir.

Eğitim sürecinde karşılaşılan zorluklara ilişkin çözüm önerisi

Kendini geliştirme

“Çocuklara çok farklı eğitim vermemiz gerekiyor. Kendimizi sürekli geliştirmemiz gerekiyor. Öğretmen olarak şef olarak. Çünkü çocuklar unutuyorlar (OŞ1).”

“Yani nasıl yapacağız, herhangi bir problemde nasıl buna yön verebiliriz nasıl anında çözüm üretebiliriz, çünkü bizde her şey anlık olduğu için o an çözüm üretmemiz gerekiyor, eğitmeni ve çocuğu da buna alıştırmaya çalışıyoruz aslında. Bizde hepimiz buradan yetiştik çünkü böyle öğrendik durumu bu yolda da başımıza büyük şeyler gelmedi ama küçük sıkıntıları bu şekilde çözmeye çalışıyoruz... (OŞ10).”

Sabırlı olma

“Ben onlarla ders yaptığımda çalıştığımda çocukların beni çok iyi anladıklarını görüyorum fakat sabırlı olmadıklarını gözlemliyorum. Ve onlara sabır aşılama istiyorum. Çocuklara olabildiğince uzun bir süre sabır aşılama gerekiyor. Bunu öğretmek gerekiyor o süreçleri öğretmek gerekiyor. O süreçleri evet çok keyifli olmadığını belki bazen sıkıntılı olduğunu ama sıkıntı çekmeden de hiçbir zaman başarıya ulaşamayacağını aşılama gerekiyor (OŞ1).”

Teşvik edici yaklaşımda bulunma

“Telaflı derslerine çok fazla alıştırmak istemedik. Derse devam durumunun suistimal edilmemesi için çok sağlam bir yaptırım haline getirmedik bilinçli olarak. Çünkü çocuğu kaybetmek değil kazanmak temel hedefimiz. Ama çocuk bizimle kalmalı. Bunu biz eğitimle yapacağız. Annesi anlamıyorsa çocuk anlayacak (OŞ3).”

“Bütün bir sene boyunca devam eden öğrencilere konserde yer vereceğiz, kitap vereceğiz gibi hediye vari tavırlarla devamlılığı sağlamaya çalışıyoruz (OŞ6).”

“Belki çocuklara çeşitli ödevler verilebilir. İlla pratik anlamda olması gerekli değil teorik anlamda da olabilir. Tarihsel bilgiler teorik bilgiler daha donanımlı olmaları için. Dinledikleri zaman neyi dinlediklerini bilebilmeleri, biçim bilgisi. Bunların olması daha tatlı bir sonuç getirirdi... (OŞ8).”

Disiplin sağlama

“Dedim ya disiplinliyim diye. Ben çocukların velilerini ararım derim ki bana her gün video gelecek ya da iki günde bir video gelecek. Ben onların hatalarını göreğim. Ve çözüm üreteceğim. Böyle olunca çocuklar kendilerini daha sorumlu hissediyorlar (OŞ4).”

“Kaliteyi yakalamak için çocuğunda kendine gelmesi için yaptığı işte toparlanması için taktikler uygulayabiliyoruz. Doğru ve kaliteli işi yakalamak için biraz sert olabiliyoruz o da mecbur gerekiyor bazen çünkü topluluğu yönetmek için maalesef otoriter olmak gerekiyor... (OŞ7).”

Ek ders yapma

“Hafta sonu gelemeyenleri hafta içi çağırıyorum. Belki hafta içi provalarını 2 saate çıkaracağız. Bu açıkları kapatmak için... (OŞ5).”

Veli ile iletişimde olma

“Bazı veli toplantılarında görseller ve videolar seyrettiriyoruz. Yani bu orkestranın nasıl bir şey yaptığını, projenin nasıl bir şey olduğunu ve sonunda neye ulaşmak istediğimizi gösteren video ve görseller paylaşıyoruz farkındalıklarını arttırmak için (OŞ6).”

Elde edilen bulgular doğrultusunda, orkestra şeflerinin eğitim sürecinde karşılaştıkları zorlukların çözümüne ilişkin, öğrencilerin çalgı çalışma süreçlerinde disiplin sağlayıcı ve teşvik edici yaklaşım gösterdikleri (OŞ3, OŞ6, OŞ8, OŞ4 ve OŞ7), orkestra eğitimi kapsamında ailelerin farkındalıklarını arttırmak için veli ile iletişim hâlinde oldukları (OŞ6), bununla birlikte, karşılaştıkları problemlere karşı çözümçül davrandıkları belirlenmiştir (OŞ10). Ayrıca, provaya katılamayan öğrenciler ile ek ders yapıldığı ve orkestra eğitimi sürecinde sabırlı davranıldığı tespit edilmiştir (OŞ5 ve OŞ10).

4.3. Türkiye’de Özengen Müzik Eğitimi Kapsamındaki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Sanatsal Yapılanmasına İlişkin Elde Edilen Bulgular

Bu bölümde araştırmanın üçüncü alt problemi kapsamında örneklem grubundaki çocuk ve gençlik orkestralarının çalgısal oluşumları, repertuar seçimleri ve gerçekleştirdikleri sanatsal proje ve etkinliklere ilişkin elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.3.1. Özengen Müzik Eğitimi Kapsamındaki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Çalgısal Oluşumlarına İlişkin Elde Edilen Bulgular

Özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının çalgısal oluşumlarına ilişkin orkestra şefi görüşlerinden elde edilen bulgulara Tablo 13’te yer verilmiştir.

Tablo 13. Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Çalgısal Oluşumları

Tema	Alt Temalar
Orkestraların çalgısal oluşumları	Yaylı-üflemeli-vurmalı çalgılar 1.keman-2.keman-3.keman-viyolonsel- üflemeli-vurmalı çalgılar

1.keman-2.keman-3.keman-viyolonsel-
üflemeli çalgılar

1.keman-2.keman-viyolonsel

Keman-viyolonsel-flüt

Yaylı çalgılar

Araştırmanın sekizinci sorusu kapsamında belirlenen tema çerçevesinde; orkestraların çalgısal oluşumlarına ilişkin olarak katılımcıların görüşleri; *yaylı-üflemeli-vurmali çalgılar, 1.keman-2.keman-3.keman-viyolonsel-üflemeli-vurmali çalgılar, 1.keman-2.keman-3.keman-viyolonsel-üflemeli çalgılar, 1.keman-2.keman-viyolonsel, keman-viyolonsel-flüt ve yaylı çalgılar* alt temaları kapsamında gruplandırılmıştır. Aşağıda alt temalarla ilgili katılımcıların görüşlerine ilişkin örneklere yer verilmiştir.

Orkestra çalgı grupları

Yaylı-üflemeli-vurmali çalgılar

“Yaylı çalgılar, 1.keman, 2.keman, viyola, çello ve yeni kontrbas başlamıştı... Onun haricinde flüt, klarinet ve saksafon var. Bir de vurma sazlar öğrencisi var (OŞ1).”

“Yaylılar var, üflemeliler var, silefon, zil, baterimiz ve tumbamız var... (OŞ5).”

“Orkestrada yer alan çalgı grupları keman, viyola, çello, kontrbas, obua, klarinet, fagot, korno, trompet, tuba ve vurmali çalgılar (OŞ6).”

“Yaylılar, tahta üflemeliler, vurmali çalgılar... Keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, obua, flüt, klarnet, timpani (OŞ7).”

“Yaylı çalgılar, üflemeli çalgılar, vurmali çalgılar. Bunların içerisinde yer alanların hepsi mevcut... (OŞ10).”

1.keman-2.keman-3.keman-viyolonsel-üflemeli-vurmali çalgılar

“1. kemanlar 2.kemanlar ve 3.kemanlar var. Üç gruba ayırdım. Viyola bizde maalesef birkaç tane olduğu için viyola partilerini üçüncü keman şeklinde oluşturduk. Viyolonsel var. İki tane obuamız, flütler, perküsyon, trampet, zil ve bateri var... (OŞ4).”

1.keman-2.keman-3.keman-viyolonsel-üflemeli çalgılar

“Yaylı çalgılar var. Viyola hariç. Onlar 3.keman olarak çalışıyor. Üflemelilerden bakır nefeslilerimiz var trompet, korno, trombon. Tahtalarda klarinet ve flüt yeni aldık. Eğitimleri de çok yeni başladı... (OŞ3).”

1.keman-2.keman-viyolonsel

“Birinci keman, ikinci keman, çello grubu var. Bir viyola grubu oluşturmaya çalıştık dört viyolacımız oldu ama tam gerekli verimi alamadık. Tabi ki kolay değil çocuklarda hani konservatuvarda bile dört yılda çok bir şey yapılamıyor. Burada haftada bir orkestraya gelsin bir kerede eğitim alsın. Çok verimli olmadı. Mesela bu sene viyola hocaları da yok. Bu sene artık viyolasız devam edeceğiz diye düşünüyorum... (OŞ8).”

Keman-viyolonsel-flüt

“Çello, flüt, keman. Asıl orkestrada yer alan çalgılar bunlar. Burası çok küçük bir yer. Zaman zamanda piyano bize eşlik ediyor. Viyola var ama çalan öğrencimiz yok. Daha çok küçük bir grubuz (OŞ9).”

Yaylı çalgılar

“Yaylı çalgılar grubu keman, viyola, viyolonsel, kontrbas bunların hepsi var (OŞ2).”

Elde edilen bulgular doğrultusunda, orkestra şeflerinin görüşlerine göre orkestrada yer alan çalgı gruplarının daha çok yaylı-üflemeli-vurmalı çalgılardan (keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, flüt, obua, klarinet, fagot, saksafon, trompet, korno, trombon, tuba, tumba, silefon, zil, timpani, bateri) oluştuğu söylenebilir (OŞ1, OŞ5, OŞ6, OŞ7, OŞ10). Bununla birlikte, bazı orkestralarda yer almayan çalgılardan dolayı ayrı alt tema grupları oluşturulmuştur. Bu doğrultuda, 1.keman-2.keman-3.keman-viyolonsel-üflemeli çalgılar (trompet, korno, trombon, klarinet, flüt), 1.keman-2.keman-3.keman-viyolonsel-üflemeli-vurmalı çalgılar (obua, flüt, bateri, zil, trampet), 1.keman-2.keman-viyolonsel ve keman-viyolonsel-flüt alt temaları ele alınmıştır (OŞ3, OŞ4, OŞ5, OŞ9). Ele alınan alt temalar çerçevesinde; dört orkestrada yaylı çalgılar grubundan olan viyola ve kontrbasın, üç orkestrada vurmalı çalgılar grubunun, bir orkestrada ise üflemeli çalgılar grubunun olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca, orkestralardan birinin yaylı çalgılar (keman, viyola, viyolonsel, kontrbas) orkestrası olduğu belirlenmiştir (OŞ2).

4.3.2. Özengen Müzik Eğitimi Kapsamındaki Çocuk ve Gençlik Orkestralarını Repertuvar Seçimlerine İlişkin Elde Edilen Bulgular

Özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının repertuvar seçimlerine ilişkin orkestra şefi görüşlerinden elde edilen bulgulara Tablo 14’te yer verilmiştir.

Tablo 14. *Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Repertuvar Seçimi Belirlenmesi*

Temalar	Alt Temalar
Orkestra repertuvarında yer alan müzikler	Klasik müzik eserleri Türk müzik eserleri Yerel müzik eserleri Halk müziği eserleri Caz müziği eserleri Popüler müzik eserleri
Orkestra repertuvar belirleme kriteri	Müzikal gelişimi destekleyici Motive edici Topluma göre Tanıdık müzikler

Araştırmanın dokuzuncu sorusu kapsamında orkestraların repertuvar seçimine ilişkin belirlenen temalar; orkestra repertuvarında yer alan müzikler ve orkestra repertuvar belirleme kriteri olmak üzere iki başlık altında ele alınmıştır. Bu doğrultuda, orkestra repertuvarında yer alan müzikler temasının alt temaları; *klasik müzik eserleri, Türk müzik eserleri, yerel müzik eserleri, halk müziği eserleri, caz müziği eserleri ve popüler müzik eserleri*, orkestra repertuvar belirleme kriteri temasının alt temaları ise *müzikal gelişimi destekleyici, motive edici, topluma göre ve tanıdık müzikler* olarak gruplandırılmıştır. Aşağıda ele alınan temalar ile ilgili örnek içeriklerine yer verilmiştir.

Orkestra repertuvarında yer alan müzikler

“Müzik türü bakımından çok geniş bir yelpaze var. Müzikallerden alınmış müzikler, operetlerden, bale müziklerinden ya da oda müziklerinden. Bazı senfonilerden. Tabi bunların çoğu düzenleme. Türk eserlerinden. Yerel müzikler tabi. Mesela bu bölgenin yerel müziklerinden çaldığımız müzikler var... (OŞ1).”

“Örnek aldığımız şey Avrupa armonik yapısıyla tamamen özgün tamamen yerli müzikler üzerinden yola çıktım. Örnek vermek gerekirse biz şu anda klasik batı müziği eserleri çalışmıyoruz (OŞ2).”

“Müzik türlerinin hepsi var. Türk eserler de var. Saygun’un İncinin kitabından bir şeyler bizim orkestraya göre düzenlemişti. Onlardan çaldık... (OŞ3)”

“Çok sesli olan ya da olabilen her şeye repertuvarlarımızda yer veriyoruz. Onun haricinde büyük klasik eserlerin orijinal hallerini bozmadan farklı enstrümanlar ile kendimizde sentezleyip çalabiliyoruz... (OŞ4).”

“Repertuvarın hepsi klasik müzikler. Orkestrasyonları yapılmış klasik müzikler. Bazı parçalar var daha dediğim gibi Venezuela'dan geldiği için bu notalar onların yerel halk müzik Latin tarzı gibi müzikler ama bunlar tamamen senfonik orkestrasyon düzenlemesi hallerini çalıyoruz... (OŞ6).”

“Genellikle çok sesli orkestrasyon düzenlemesi olan Anadolu ezgileri (halk müziği), dünya klasik müzik repertuvarından eserler gibi... (OŞ7)”

“Klasik batı müziği eserlerinin yanı sıra ufak tefek caz parçalar swing ve benzeri unsurları içinde barındıran, halk müziklerinin orkestrasyona geçirilmiş halleri. Eski şarkılar ya da gündemde olan popüler şarkılar. Hoşuna gidiyor çocukların. Koma özelliği ağır basmayan Türk müziği eserleri olabiliyor (OŞ8).”

“Temelde tabi ki klasik müzik eğitimi alıyor çocuklar. Temelinde herkesin başlangıç noktasında klasik müzik eğitimi alıyorlar. Ama bu klasik eğitim alınırken müzik türleri kendi öz müziklerinden de geri kalmayacak müzikleri de çalacaklar (OŞ9).”

“Türkler var, batı müziği eserleri var, klasikler var, popüler müzik var, korolu eserler var. Her çeşit müzik türüne yer veriyoruz... (OŞ10).”

Elde edilen bulgular doğrultusunda, orkestraların repertuvarlarının temelinde uluslararası sanat müziği (klasik müzik) olduğu, bununla birlikte caz müziği, popüler müzik ve geleneksel müziklerin (yerel, halk, askeri) orkestra için düzenlenmiş hallerinin orkestra repertuvarlarında yer aldığını tespit etmişlerdir (OŞ4, OŞ6, OŞ7 ve OŞ9). Ayrıca, orkestraların konserlerinde Türk bestecilerin müzik eserlerine de yer verdiği belirlenmiştir (OŞ1, OŞ3, OŞ8 ve OŞ10).

Orkestra repertuvar belirleme kriteri

Müzikal gelişimi destekleyici

“Bu müzikleri seçerken ben kendi adıma çocukları müzikal olarak geliştirecek ve onları motive edecek, müzikal olarak biraz canlı ve parlak ama içinde çoğunlukla birçok duyguyu hissedebilecekleri türden parçalar seçiyorum... (OŞ1).”

“Genel olarak bulunduğumuz bölge, bağlı olduğunuz birim, bağlı olduğunuz standartlar da repertuvar değişebiliyor. Bulduğunuz bölgede halkını çok iyi bilmek lazım. Şöyle

yapıyoruz halkında sevebileceği eserler repertuvara koyuyoruz fakat halkın duyup da sevebileceği ama bilmediği biraz daha dünya eserleri, klasik repertuvarlardan da koyuyoruz tabi. Sonrasında bir de çocukların deneyim kazanabileceği bu iki başlık altında çocuklarında farklı tekniksel deneyim kazanabilecekleri eserleri seçmeye çalışıyoruz... (OŞ7).”

“Burada tabi ki bizim sanatsal algılarımızı tatmin edecek hocaların öğrencilerin velilerin eserlere öncelik veriyoruz. Fakat bu her zaman yeterli olmuyor. Mozart çalışıyorsunuz Bach çalışıyorsunuz ama dinleyici kitlesine tam hitap edemeyebiliyor. O yüzden karışık bir repertuvar olduğunu söyleyebilirim... (OŞ8).”

Motive edici

“Genelde konserlerimizi 23 Nisan, 10 Kasım gibi özel günlerde yaptığımız için bu yaş günümüz hariç ya da dışarıdan davet almadığımız sürece ülkemizde bilinen marşlar, bilenen eserler o şekilde belirliyoruz... Biz bu eser olsun bu çocukları motive edecek dediğimiz durumlarda var. Bununla birlikte ne yapalım dinleyim gelin bakın sizde bize önerinde bulunun diye çocukları da bu sürece dahil ediyoruz. Film müzikleri konseri planladığımızda bunu çocuklardan gelen repertuvarlarla yapmaya çalıştık çünkü onların zevk aldığı şeylerdi bunlar... (OŞ10).”

Topluma göre

“Repertuvar oluşumu toplumu uzaklaştırmadan, onu içine alabilecek şartları oluşturacak repertuvarlardan oluşmalı. Bilinçleri geliştirmek için önce kendi kültüründeki çocukları besliyorsun. Yabancılaşmasın diye direkt. Projede yabancılaşma başlamasın diye. Repertuvarı toplumla uyumlu hale getirmeye çalışıyorum. Burada halkın, toplumun müziği anlayış biçimine uygun şartlara getirebilersen bu orkestrayı ve repertuvarları o zaman çok iyi yol kat edersin... (OŞ2).”

“Bizim bulunduğumuz kesim hani velilerimizde katılıyor konserimize ayrıca şehrin her bölgesine hitap ediyoruz. Dinleyen insanları da etkilemek gerekiyor. O yüzden hem popüler seçmeye dikkat ediyoruz hem sanatsal anlamda orkestrayı destekleyen eserleri seçmeye çalışıyoruz, bir de çocuklara da danışıyoruz (OŞ4).”

Tanıdık müzikler

“Mutlaka çocukların çok seveceği, kulakta kolay kalan klasik eserleri tercih ediyorum. Ben bunu bir yerden biliyorum desin çocuk ya reklam müziği olarak kullanılmıştır ya bir

film müziği olarak kullanılmıştır, mesela işte karayip korsanları. Karayip korsanlarına bayılıyor çocuklar. O kadar da güzel düzenlemeler var ki. Çok bir havaya giriyorlar, ben karayip korsanlarını çalıyorum. Bu tür eserler çok sesli olarak çalınıyor orkestrada. Buna çok önem veriyorum. Mesela en son şey çaldılar, Brahms Macar Dansı. Tanıdık müzikleri. Türk Marşı gibi... (OŞ3).”

“Temelinde herkesin başlangıç noktasında klasik müzik eğitimi alıyorlar. Ama bu klasik eğitim alınırken müzik türleri kendi öz müziklerinden de geri kalmayacak müzikleri de örneğin Karadeniz de Karadeniz türküsünü söylemeden ya da çalmadan geçemezsiniz... Yani dokuya ters düşecek bir şey de yapmamaya çalışıyoruz. Çünkü o çok önemli. Eğer ona karşı gelecek bir şey yaparsanız sizi kabul etmez zaten. Zaten zor kabul ediyor. Belli yörelere zaten sizin girmeniz çok zor... (OŞ9).”

Elde edilen bulgular doğrultusunda, orkestraların repertuvar belirlenmesine ilişkin, öğrencileri müzikal olarak geliştirici, motive edici ve onlara tanıdık gelen müzikleri tercih ettikleri belirlenmiştir (OŞ1, OŞ3, OŞ4, OŞ7, OŞ8 ve OŞ10). Buna ek olarak, repertuvar seçimlerinde orkestranın kurulduğu bölge, içinde bulunduğu koşullar ve toplumla uyum içerisinde olma gibi etkenlerin belirleyici olduğunu saptanmıştır (OŞ2, OŞ7 ve OŞ9).

4.3.3. Özenen Müzik Eğitimi Kapsamındaki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Gerçekleştirdiği Sanatsal Proje ve Etkinliklere İlişkin Elde Edilen Bulgular

Özenen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının gerçekleştirdiği sanatsal proje ve etkinliklere ilişkin yönetici görüşlerinden elde edilen bulgulara Tablo 15’te yer verilmiştir.

Tablo 15. *Çocuk ve Gençlik Orkestralarının Gerçekleştirdikleri Sanatsal Proje ve Etkinlikler*

Tema	Alt Temalar
Orkestranın gerçekleştirdiği sanatsal proje ve etkinlikler	Konser
	Yurtiçi turne
	Yurtdışı turne
	Televizyon yayını
	Tanıtım videosu
	Belgesel

Araştırmanın onuncu sorusu kapsamında belirlenen tema çerçevesinde; orkestranın gerçekleştirdiği sanatsal proje ve etkinliklere ilişkin; *konser, yurtiçi turne, yurtdışı turne, televizyon yayını, tanıtım videosu, belgesel ve cd kaydı* gibi sanatsal proje ve etkinlikleri belirlenmiştir. Aşağıda ele alınan tema kapsamında katılımcı görüşlerine ilişkin örneklere yer verilmiştir.

Orkestranın gerçekleştirdiği sanatsal proje ve etkinlikler

“Her sene neredeyse 5 konser gerçekleştirdik. 2014 dâhil, ben sana şehirleri söyleyeyim. Ayvalık, Balıkesir, İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya. 30’dan fazla etkinlik olmuş. Yurt dışında Paris’te Dışişleri bakanlığının 23 Nisan’da Türkiye’yi temsilen verdiği bir resepsiyonda konser gerçekleştirdik. Bir de Eylül Ekim gibi açılış ya da işte Haziran Temmuz gibi bir yılsonu kapanış konseri yapıyoruz. İstanbul’da verdiğimiz konserleri söyleyeyim. Üç tane değişik tip konser verdik. Biri Boğaziçi üniversitesinde konser yaptık 2016’dan itibaren dört sene boyunca. Bir tane Kadıköy belediyesi birlikte Caddebostan kültür merkezinde ortak konser yaptık. Bir de 2019’un Temmuz’unda koç holdingin kendi ödül töreninde Rahmi Koç sanayi müzesinde yaptık. Antalya’da da 2019’un Ekim ayında 300 sendikanın katıldığı bir işçi formu yapıldı. İşçi işveren sendikaları arası bir form yapıldı. Oradan bir konser talebi geldi. İki günlük bir forumda bütün aralarda bizimkiler çaldı. Yoğun bir programdı orası da. Bir de belgeselimiz yayınlandı. Pandemi döneminde ise canlı konserler yapılamayınca hepsini kayıt olarak yapmak zorunda kaldık. Onu da orkestranın dijital ortamdaki konserleri olarak düşünebilirsin (Y1).”

“Konserler: Gülsin Onay’la başladık. Borusan Quartet’le yaptık. İdil Biret’le üç. Ayla Caymaz’la dört. Can Çakmur’la beş. Bunlar aynı zamanda hem o sanatçılarımızın kendileri çaldığı hem bizim orkestranın içinde olduğu etkinlikler. 23 Nisan ve 19 Mayıs günlerinde hep konserler yaptık. Turne olarak da bir Bergama bir Çeşme yaptık. Zoom üzerinden çevrimiçi etkinliklerimiz oldu. Eftal Altun’la söyleşi. Pirolli, Griffithis, yine resmi bayramlarda çocuklarla etkinlikler. Bülent Evcil. Bosphorus Trio geldi (Y3).”

“Çok konser yaptık. Milli bayramlarımızda zaten oluyor 23 Nisan, 19 Mayıs, 29 Ekim. Antalya piyano festivaline katıldık. Expo fuar açılışında yer aldık. TRT’de 17 yayınıımız var. Yine TRT’nin EBA platformunda 2 yayınıımız oldu. Belgeselimiz var 3 tane. İl içinde

ve ilçe konserlerimiz oluyor. Artı il genelinde Burdur ve Isparta'da üniversitelerde konser verdik. Davet edilip planladığımız ama gidemediğimiz yerlerde oldu (Y4).”

“Biz Kasım başı başladık, Aralık 26'da ilk açılış konserimizi yaptık. 26 Aralık'ta ve iki ay gibi kısa bir sürede inanılmaz bir konser oldu. Tıklım tıklım doluydu salon. Çok keyifli bir açılıştı. Ondan sonra bir huzurevi konseri yaptık. Halk TV'de canlı yayına çıktık. Geçen haftada belediyeye ait bir kafede açık havada dinleti yaptık. Bir televizyon programı içinde çekim yapıldı. Pandemi döneminde de önemli günler için çevrimiçi etkinlikler yapıldı. Anneler Günü, 23 Nisan, 19 Mayıs. İleriye dönük daha farklı düşüncelerimizde var tabi (Y5).”

“Çok fazla var. Şöyle her 23 Nisan, her 29 Ekim gibi milli bayramlarımız dolu bizim. Eğitim-öğretim yılı başlangıç konserleri, yine kendi bünyemizde verdiğimiz konserlerimiz oluyor.... İstanbul'da yaptığımız Barış için müzik vakfı ile birleşip yaptığımız konser oldu. İzmir devlet senfoni orkestrasıyla birlikte yaptığımız bir konser oldu. Opera ve bale vakfı ile KODAV'la (Koyulhisar ve Köyleri Hizmet Vakfı) yaptığımız bir korolu konser oldu. İzmir içerisinde ilçe konserlerimiz oluyor. Yapılan dış etkinliklerde bazen yer alıyoruz. Bu konuda seçici davranmaya çalışıyoruz çünkü araya sıkıştırılan bir konser istemiyoruz açıkçası (Y6).”

“Tam ilk konserimizi yaptık, gördük ne yapabiliyoruz ne yapamıyoruz, halk seyirci neye tepki veriyor, neye tepki vermiyor, ona göre ikinci konserimizi belirleyip tekrardan farklı bir konseptle konserimizi yapmayı planlarken pandemi oldu (Y7).”

“Dolu. Çok var. Ben bile inanamıyorum bazen yaptığımız konserlere. İstanbul il içi konserler. Hayratta var, iki kere Ayvalık'ta var. Yeni yıl konserleri, milli bayram konserleri. Berlin'e gittik. Saraybosna'ya gittik. Polonya var. Diğer çocuk orkestrası ve koroları ile yaptığımız konserler. Girit'ten gelen bir koro vardı onunla yaptık. Ünlü müzisyenlerin solist olarak bizim aramıza katıldığı konserlerimiz var her yıl. Bizim belirlediğimiz konseptlerle var. Konserlerimizi geleneksel hale getirmeye çalışıyoruz. Konserlerimizi yaptık bitti olmasın diye. Gelenekselleşen konserlerimiz var her yıl sene sonu ya da işte yılsonu konseri yapıyoruz. Çevre festivaline katıldık. Belediyelerin yaptığı etkinlikler oluyor. Yine birkaç defa üniversite salonlarında konserler yaptık. İzmir Bayındır da bir çiçek festivali oldu. Oraya katıldık. Bir de Berlin'e gittiğimiz zaman o konserin CD kaydı yapıldı (Y8).”

“Orkestra bugüne kadar 26 tane konser gerçekleştirdi. Bu 26 konserin 2 tanesi yurt dışında verilen konser oldu turne yaptık Belçika ve Arnavutluk. Tabi Türkiye’nin farklı illerin de verdiğimiz konser oldu. Ankara, İstanbul, Çanakkale, İzmir gibi. Hem solistli hem solistsiz olarak konserler veriyoruz. Orkestramızın kuruluş gününü kutladığımız konserlerimiz oluyor. Onun haricinde milli bayramlarımızın olduğu tüm tarihlerde konser yapmaya çalışıyoruz. Bunun haricinde yeni yıl konserleri yapıyoruz (Y10).”

Elde edilen bulgularda, orkestraların bugüne kadar gerçekleştirdiği sanatsal proje ve etkinliklerinin çoğunlukla sezon içerisinde önceden belirlenen konserlerinin yanı sıra milli bayramlar, yeni yıl, orkestranın kuruluş günü ve eğitim-öğretim sezon açılış ya da kapanış konseri gibi özel günlere ait konser etkinliklerine de yer verdikleri belirlenmiştir (Y1, Y3, Y4, Y6, Y7, Y8 ve Y10). Bununla birlikte, bazı orkestraların yurtiçi turne (Y1,Y3,Y4,Y6,Y8 ve Y10) ve yurtdışı turne etkinlikleri (Y1, Y8 ve Y10) gerçekleştirdiği tespit edilmiştir. Ayrıca, orkestraların televizyon yayını (Y4 ve Y5), tanıtım videosu (Y3 ve Y4), belgesel (Y1) ve CD kaydı (Y8) gibi projeleri gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Bunlara ek olarak, yöneticilerin görüşleri doğrultusunda, Covid-19 Pandemi salgını sürecinde orkestraların sanatsal proje ve konser etkinliklerini çevrimiçi olarak gerçekleştirdikleri belirlenmiştir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. Tartışma

Müziğin çocukların gelişim alanlarına etkisi üzerine çalışan pek çok araştırmacı, müzik ve müzik etkinliklerinin, çocukların yaratıcı düşünme aracılığıyla problem çözme becerilerinin gelişimine ve dikkat sürelerinin uzamasına (Sığırtmaç, 2005), duygularının farkına vararak iç dünyalarını dışa vurmalarına, sorumluluk almalarına, kendilerini ifade edebilme olanağı sağlamalarına (Şen, 2020), büyük ve küçük kas gruplarını içeren hareket becerilerini kontrol edebilmelerine, zihin ve kas sistemi arasında güçlü bir bağlantı kurmalarına (Şen, 2020) katkısı olduğuna dikkat çekmektedir. Çocukların tüm gelişim alanları içerisinde müzik etkinliklerinin eğitsel açıdan kullanılması, öğrenimin daha aktif ve kalıcı olmasını sağlayabilmektedir. Bu bağlamda, eğitimin farklı alanlarında gerçekleştirilen pek çok araştırmada, müziğin disiplinler arası kullanımının, öğrencilerde bilgilerin kalıcılığını sağlayarak akademik başarılarını desteklediği, motivasyonlarını arttırarak derslere ilişkin düşünce ve görüşlerini olumlu yönde etkilediği ortaya konmuştur.

Eğitimin farklı alanlarında gerçekleştirilen çalışmalar incelendiğinde; Dikici (2002), müzik eğitiminin beş altı yaş çocukların matematik yeteneğine etkisinin olup olmadığını çeşitli değişkenler açısından incelemiş ve Orff öğretisi temeline dayanan ritim, tekerleme, doğaçlama, şarkı söyleme, beste, hareket, dans, dinleme etkinliklerini içeren uygulamalar ile verilen müzik eğitiminin, öğrencilerin matematik yeteneğine anlamlı oranda etki ettiğini saptamıştır. Diğer bir çalışmada Kuşçu (2010), Orff yaklaşımı kullanılarak uygulanan müzik etkinliklerinin, çocukların dikkat becerileri üzerinde olumlu katkılarını ortaya koymuştur. Bir diğer çalışmada Öztöpalan (2007), ilköğretim düzeyi öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları ve akademik başarıları arasındaki

ilişkiyi incelemiştir. 432 öğrenciye uygulanan anket sonucunda müzik dersine ilişkin tutumla, öğrencilerin not durumları arasında anlamlı bir fark olduğunu saptamıştır.

Diğer taraftan Aksan (2019), okul öncesi müzik eğitiminin, öğrencilerin sosyal beceri gelişimlerine etkisini incelediği çalışmada, Dalcroze öğretim yöntemi ile verilen müzik eğitiminin, iletişim, davranışları kontrol etme, değişikliklere uyum sağlama, sözel açıklama, dinleme, görev tamamlama ve sonuçları kabul etme gibi sosyal beceri davranışlarının geliştirilmesinde olumlu yönde etki ettiğini saptamıştır. Benzer bir çalışmada ise Öziskender (2011), Orff yaklaşımı ile yapılan okulöncesi müzik eğitiminin öğrencilerde sosyal beceri gelişimi etkisine yönelik deneysel modelle gerçekleştirdiği çalışmasının sonucunda; deney grubunun öntest ve sontest puan ortalamaları arasında pozitif ve anlamlı gelişme olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Başka bir çalışmada ise Kahraman (2019), yabancı dil öğreniminde müzik ve şarkılardan yararlanmanın, öğrenme süreci üzerinde derse olan ilgi ve motivasyonu arttırdığı, öğrencilerin derse aktif katılımını sağladığı, bilginin akılda kalıcılığını arttırdığı ve sözcüklerin doğru telaffuz edilebilmesine olumlu katkı sağladığını belirtmektedir. Çelikkol (2007) gerçekleştirdiği çalışmada, Türkçe derslerinde kelime kazanımında müziğin kullanılmasının, bu dersin öğrencileri açısından kelime kazanımında klasik yönteme göre başarıyı arttırdığı, öğrencilerin derse güdülenmesini ve katılımı sağladığı bununla birlikte dersi daha etkin duruma getirerek dersteki verimin artmasında etkili olduğunu saptamıştır.

Çocuk ve gençler üzerinde özengen müzik eğitimi kapsamında müziğin kişisel ve sosyal gelişime ya da başarısına ilişkin gerçekleştirilmiş pek çok çalışmada; (Büyükköse, 2016; Çağlar, 2011; Demirova, 2008; Güven ve Erol, 2019; Huseynova, 2019; Kaya, 2019; Modiri, 2010; Özzeren, 2018; Şendurur ve Barış, 2002; Türk, 2018; Türkmen, 2010; Uyan, 2012; Yiğit, Gülüm ve Çağlar, 2020) müziğin ve müzik etkinliklerinin zihinsel, duygusal, psikomotor ve sosyal beceri başarısı üzerinde olumlu etkileri olduğu belirtilmektedir. Literatürde gerçekleştirilen bu çalışmalar müziğin, çocuk ve gençler üzerinde kişisel, sosyal ve toplumsal başarıları üzerindeki etkisini ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda, bireyin yaşantısında müziğin var olması; kendini ifade etmesine, sorumluluk sahibi olmasına, sistematik, pratik ve eleştirel düşünmesine, problem çözmei kolaylaştırmasına, çözüm yolları üretmesine, birlikte hareket ederek topluma uyum sağlamasına olanak ve katkı sağladığı söylenebilir.

Özengen müzik eğitiminin önemli bir parçasını oluşturan orkestra, çocuk ve gençlerin müzik yoluyla birlikte hareket ederek ortak duygu ve paylaşımlarına olanak sağlamaktadır. Özengen müzik eğitimi kapsamındaki orkestralar, özellikle çocuk ve gençlerin bireysel ve toplumsal açıdan gelişimlerini destekleyen bir alan olarak görülebilir. Orkestrada yer almanın, çocuk ve gençlerin kişisel gelişim yolculuklarındaki öz benlik, güven, entelektüel ve disiplin gibi kazanımları desteklemesinin yanı sıra, beraber iş yapmalarına ortak alan oluşturarak bağlılık, sorumluluk ve dayanışma gibi duygulara pozitif yönde etki ettiği söylenebilir. Bu bağlamda, orkestranın bireysel, toplumsal, ekonomik ve kültürel açıdan birçok boyuta sahip olduğu düşünüldüğünde, idari, eğitsel ve sanatsal yapılanmalarına yönelik gerçekleştirilen bu çalışmanın, Türkiye’de özengen müzik eğitimi kapsamında çocuk ve gençlik orkestralarının uygulama alanlarının artırılmasına, bununla birlikte, çocuk ve gençlik orkestralarının niteliklerine katkı sağlayacağı söylenebilir.

Fenercioğlu (2015) çalışmasında, Venezuela’da sosyal bir proje olarak başlayan ve dünya çapında uygulanan bir müzik eğitim modeli olan Venezuela Ulusal Gençlik ve Çocuk Orkestraları ve Koroları Sistemi El Sistema’nın ve aynı vizyon ile kurulan bu sistemin Türkiye’deki örneği Barış İçin Müzik Vakfı’nın nasıl kurulduğu, böyle bir sisteme neden ihtiyaç duyulduğu, toplumsal boyutları ve bugüne kadar sürekliliklerini nasıl sağladığı soruları çerçevesinde, müziğin çocuk ve gençler üzerindeki olumlu sosyal etkilerini ele almıştır. Araştırmacı ayrıca, Barış İçin Müzik Vakfı’nın yaptığı çalışmaları incelemiş, sistemin Türkiye’de gerçekleştirdiği bireysel ve toplumsal değişimi tartışmıştır. Elde edilen sonuçlarda, bu programın Türkiye’de yaygınlaştırılarak müzik yoluyla toplumsal gelişime ve değişime katkısının olabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Benzer bir çalışmada Çekmecı (2019), El Sistema ile aynı amaçlarla hareket eden Barış İçin Müzik Vakfında yaptığı çalışmasında, müziğin kişisel ve toplumsal aracılık işlevlerini ele almış, programa dâhil olan öğrenci, veli ve destekçilerle yaptığı görüşmelerle derinlemesine bir alan çalışması gerçekleştirmiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin kişisel gelişim süreçlerinde müziği bir araç olarak kullandıklarını, toplumsal açıdan ise müziğin yeni alanlar oluşturarak taleplere aracılık sağladığı, birliktelik oluşturduğu, toplumun düşünce ve değerlerini yansıttığını vurgulamıştır. Bu bağlamda, araştırma kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarını da dâhil ederek müziğin kişisel ve toplumsal aracılık işlevleri üzerine benzer çalışmalar gerçekleştirilmesinin alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Özbek (2021) çalışmasında, Türkiye’de El Sistema modelinden esinlenerek kurulmuş çocuk senfoni orkestralarına uygun başlangıç düzeyinde viyolonsel eğitime yönelik Türkçe bir ders materyali tasarısı geliştirmeyi amaçlamıştır. Bu doğrultuda, öğrencilerden beklenen başlangıç düzeyi çalma becerilerinin neler olduğunu incelemiş, geliştirdiği program tasarısı ile viyolonsel öğrencilerinin hedef kazanımlara ulaşmasını kolaylaştırarak onlara yardımcı olmayı hedeflemiştir. Elde edilen sonuçlarda, geliştirilen Türkçe viyolonsel eğitim materyalini uzman görüşlerine sunarak, 7–13 yaş arası öğrencilerin başlangıç düzeyinde gerekli olan kazanımlara ulaşmasında uygulanmanın etkili olduğunu belirlenmiş, ayrıca diğer yaylı çalgı gruplarına uyarlanabileceği, program tasarısının farklı orkestralarda uygulanarak genişletilebileceği ve orkestralar arası ortak eğitim-öğretim uygulamaları üzerine çalışmalar yapılabilceğini vurgulamıştır. Bu doğrultuda, orkestraların idari, eğitsel ve sanatsal alanında yer alan yönetici, orkestra şefleri ve öğretmenlerin desteği ile tüm çalgı gruplarında kullanılabilecek Türkçe kaynak metotlarının yapılması, orkestraların eğitim-öğretim plan ve program uygulamalarına faydalı olacaktır.

Albayrak (2020) yaptığı çalışmasında, El Sistema modelinin gelişim sürecini ve sistem içerisinde verilen orkestra şefliği eğitimi incelemiş, bu kapsamda Türkiye’de El sistema modeli örnek alınarak kurulan ve faaliyet gösteren bir orkestra üzerinde sistem içerisindeki orkestra şefliği kavramını ele almıştır. Elde edilen sonuçlarda, orkestranın müzik yönüyle sanatsal olarak varoluşunun yanı sıra pedagojik eğitimler, insan kaynakları ve finansal yönetim gibi ihtiyaçları içeren idari konuların yönetiminde de orkestra şefinin yetki sahibi olduğu saptanmıştır.

Bu araştırmada özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının orkestra şefleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular doğrultusunda, orkestra şeflerinin ders ve prova düzeninin bilgilendirilmesi, eğitim-öğretim uygulamalarında plan ve program, repertuvar belirlenmesi, nota temini ve hazırlığı, konser ve proje yönetimi ile bazı evrak işleri gibi idari, eğitsel ve sanatsal yapının işleyişinde yetki sahibi olduğu belirlenmiştir. Ayrıca orkestra şeflerinin görüşleri doğrultusunda, orkestranın kurumsal yapısının düzeni ve devamlılığı açısından orkestra şefinin yetki sahibi olabilmesinin önem taşıdığı ifade edilmiştir.

5.2. Sonuç

Bu araştırma, Türkiye’de özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarında görev yapan yönetici ve orkestra şefi görüşleri doğrultusunda, orkestraların idari, eğitsel ve sanatsal yapılanmasının durum tespiti yapma amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın birinci alt problemi kapsamında elde edilen sonuçlarda; özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının bağlı olduğu kurum/kuruluş temasına ilişkin, “İlçe belediyesi”, “Vakıf” ve “Dernek” alt temaları belirlenmiştir. Bu doğrultuda, özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarından 6 orkestranın ilçe belediyesine, 2 orkestranın derneğe, 2 orkestranın ise vakfa bağlı olduğu belirlenmiştir. Ayrıca bazı yöneticiler, orkestraların bağlı olduğu kurum/kuruluşa ek olarak, sponsor ve gönüllü desteği ile iş birliği içerisinde oldukları yönünde görüş bildirmişlerdir.

Özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının çocuk ve gençlik orkestralarının idari işlerin yönetilmesine ilişkin görev dağılımları, “Prova ve ders programının bilgilendirilmesi”, “Nota hazırlığı”, “Evrak işleri”, “Finansal ihtiyaçlar” temaları çerçevesinde ele alınmıştır. Elde edilen sonuçlarda, prova ve ders programının bilgilendirilmesine ilişkin sorumlu bir çalışanın olduğu, buna ek olarak orkestra şefi ve eğitimcilerin bilgilendirme sürecini yönettiği, ayrıca bir koordinatörün bu çerçevede öğrenci ve velilerle iletişim halinde olduğu belirlenmiştir. Diğer taraftan, nota hazırlığına ilişkin yönetici görüşlerine göre; çoğunlukla orkestra şefi, eğitimciler ve koordinatörlerin bu süreci yönettiği, bunlara ek olarak bazı durumlarda öğrencilerinde nota hazırlık sürecine dâhil olduğu belirlenmiştir. Evrak işlerinin yönetilmesine ilişkin yönetici görüşlerine göre; yine sorumlu bir çalışanın olduğu, bununla birlikte gerekli yazışmaların yapılması, takibi ve yönetilmesi gibi konularda kültür sanat yönetmeni, koordinatör, proje birimi, öğrenci işleri ve orkestra şefinin de bu süreçte yetki sahibi oldukları belirlenmiştir. Finansal ihtiyaçlara ilişkin yönetici görüşlerine göre; gerek duyulan ihtiyaçların orkestraların bağlı olduğu kurum/kuruluş tarafından karşılanmasının yanı sıra sponsor ve gönüllü bağışı ile desteklendiği ortaya konmuştur.

Araştırmanın ikinci alt problemi kapsamında elde edilen sonuçlarda; çocuk ve gençlik orkestralarının eğitimci sayılarına ilişkin, “Orkestrada bugüne kadar görev yapan eğitimci sayısı” ve “Orkestrada aktif görev yapan eğitimci sayısı” alt temaları

belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlarda, orkestrada bugüne kadar görev yapan eğitimci sayısının genel olarak 1 ile 15 öğretmen arasında olduğu, buna ek olarak üç orkestrada ise 40 ile 60 arasında öğretmenin orkestra eğitim sürecine dâhil olduğu ortaya konmuştur. Diğer taraftan, orkestrada aktif görev yapan eğitimci sayısının çoğunlukla 1 ile 7 öğretmen arasında olduğu, üç orkestrada ise 10 ile 22 arasında öğretmen olduğu belirlenmiştir.

Özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının çocuk ve gençlik orkestralarının öğrenci sayılarına ilişkin, “Orkestrada bugüne kadar yer alan öğrenci sayısı” ve “Orkestrada aktif yer alan öğrenci sayısı” alt temaları belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlarda yöneticiler, orkestrada yer almak isteyen çocuk ve gençler için belirli müzik yeteneği aranmaması, orkestrada devam zorunluluğu olmaması, öğrencilerin kayıt altına alınamaması ve orkestraya olan ilgi ve talebin çok olması gibi nedenlerle öğrenci sayılarına ilişkin net bir görüşte bulunamamıştır. Bu doğrultuda, orkestrada bugüne kadar yer alan öğrenci sayısına ilişkin bugüne kadar en az 40, en çok 2000 civarı öğrenci sayısına ulaşıldığı belirlenmiştir. Diğer taraftan, orkestrada aktif yer alan öğrenci sayısına ilişkin ise en az 20, en çok 550 öğrencinin olduğu belirlenmiştir.

Özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının çocuk ve gençlik orkestralarının eğitim-öğretim uygulamalarında plan ve programa ilişkin, “Orkestra prova planı”, “Orkestra eğitim-öğretim program içeriği” ve “Öğrenci çalgı çalışma süreci” temaları ortaya konmuştur. Elde edilen sonuçlarda, orkestra prova planına ilişkin orkestra şefleri görüşlerine göre; genel olarak haftada 1 gün yapılan provaların 3 ile 4 saat aralığında, haftada 2 gün yapılan provaların aynı şekilde 3 ile 4 saat aralığında yapıldığı, bununla birlikte iki orkestranın ise düzenli bir prova planının olmadığı belirlenmiştir. Diğer taraftan, orkestra eğitim-öğretim program içeriğine ilişkin orkestra şefleri görüşlerine göre; orkestrada yer alan öğrencilere eğitim sürecinde gerekli olan teorik bilgi ve teknik kazanımı elde etmeleri için uygulanan programın genellikle konser ve eser hedef alınarak uygulandığı, bunlara ek olarak bir müfredat içeriğinin takip edilmesinin yanı sıra eğitim sürecinde belirli bir metot kullanıldığı da belirlenmiştir. Öğrenci çalgı çalışma sürecine ilişkin ise orkestra şefleri görüşlerine göre; orkestra provaları dışında gerçekleşen çalışmaların çoğunlukla çalgı grup dersleri ile yapıldığı, buna ek olarak öğrencilerin prova harici çalgı çalışmalarını bireysel olarak gerçekleştirdikleri, ayrıca orkestra çalışmalarında yer alan öğretmenlerin öğrencilerin çalgı çalışma süreci içerisinde yer alarak onlara destek oldukları belirlenmiştir.

Özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının eğitim sürecinde karşılaşılan zorluklar temasına ilişkin, “Öğrenci devamsızlığı”, “Eğitim süresinin yetersizliği”, “Çalışma alanı yetersizliği”, “Öğrencilerin çalışmaması”, “Maddi sıkıntı”, “Çalgı eksikliği”, “Öğrencilerin yaş farkı”, “Öğretmen uyum sorunu” alt temaları belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlarda, genellikle öğrencilerin prova ve derslere katılmadığı, bireysel olarak çalgı çalışmadıkları ve orkestra prova süresinin yetersiz olduğu belirlenmiştir. Buna ek olarak, orkestra şefleri maddi sıkıntı, çalgı eksikliği ve çalışma alanı yetersizliği yaşayabildikleri yönünde görüş bildirmişlerdir. Ayrıca, orkestrada yer alan öğrencilerin eşit bir yaş aralığına sahip olmadığı ve bazı orkestralarda yer alan öğretmenlerin uygulanan sisteme uyum sağlayamadığı belirlenmiştir.

Özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının eğitim sürecinde karşılaşılan zorluklara yönelik çözüm önerileri temasına ilişkin, “Kendini geliştirme”, “Sabırlı olma”, “Teşvik edici yaklaşımda bulunma”, “Disiplin sağlama”, “Ek ders yapma”, “Veli ile iletişimde olma” alt temaları belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlarda, orkestra şeflerinin öğrencilerin çalgı çalışma süreçlerinde disiplin sağlayıcı ve onları motive edici yaklaşımda bulunduğu, provaya katılamayan öğrenciler ile ek ders yapıldığı, bununla birlikte karşılaştıkları problemlere karşı çözümçül yaklaştıkları belirlenmiştir. Ayrıca, orkestra eğitimi kapsamında ailelerin farkındalıklarını arttırmak için veli ile iletişim hâlinde oldukları ortaya konmuştur.

Araştırmanın üçüncü alt problemi kapsamında elde edilen sonuçlarda; çocuk ve gençlik orkestralarının çalgısal oluşumları temasına ilişkin, “Yaylı-üflemeli-vurmalı çalgılar”, “1.keman-2.keman-3.keman-viyolonsel-üflemeli-vurmalı çalgılar”, “1.keman-2.keman-3.keman-viyolonsel-üflemeli çalgılar”, “1.keman-2.keman-viyolonsel”, “Keman-viyolonsel-flüt”, “Yaylı çalgılar” alt temaları belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlarda, orkestra şefleri bazı çalgıların maddi imkânlardan alınamaması ve gerekli çalgı öğretmenlerinin bulunamaması gibi nedenlerden dolayı, orkestralarında senfonik bir yapıya sahip olması gereken çalgı ve çalgı gruplarının yer almadığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu doğrultuda, dört orkestrada yaylı çalgılar grubundan olan viyola ve kontrbasın, üç orkestrada vurmalı çalgılar grubunun, bir orkestrada ise üflemeli çalgılar grubunun olmadığı ortaya konmuştur. Ayrıca, bir orkestranın yalnız yaylı çalgılar grubundan oluştuğu belirlenmiştir.

Özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının repertuar seçimi belirlemesine ilişkin, “Orkestra repertuarında yer alan müzikler” ve “Orkestra

repertuvar belirleme kriteri” temaları ortaya konmuştur. Elde edilen sonuçlarda, orkestra repertuvarında yer alan müziklere ilişkin orkestra şefleri görüşlerine göre, tüm orkestraların repertuvarlarında temel olarak uluslararası sanat müziğine (klasik müzik) yer verdikleri, bununla birlikte caz müziği, popüler müzik ve geleneksel müziklerin (yerel, halk, askeri) orkestra için düzenlenmiş hallerini de seslendirdikleri ortaya konmuştur. Ayrıca, bazı orkestraların konserlerinde Türk bestecilerin müzik eserlerine yer verdikleri belirlenmiştir. Diğer taraftan orkestra şefleri, orkestra repertuvar belirleme kriterine ilişkin ise öğrencileri müzikal olarak geliştirici, motive edici ve onlara tanıdık gelen müzikleri tercih etmelerinin yanı sıra orkestranın kurulduğu bölge, içinde bulunduğu koşullar ve toplumla uyum içerisinde olması gibi etkenlerin orkestraların repertuvar seçimlerinde belirleyici olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir.

Özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının gerçekleştirdiği sanatsal proje ve etkinlikler temasına ilişkin, “Konser”, “Yurt içi turne”, “Yurt dışı turne”, “Televizyon yayını”, “Tanıtım videosu”, “Belgesel”, “CD kaydı” ve “Çevrimiçi etkinlikler” alt temaları belirlenmiştir. Bu doğrultuda, orkestraların çoğunlukla sezon içerisinde önceden belirlenen konserlerin yanı sıra milli bayramlar, yeni yıl, orkestranın kuruluş günü ve eğitim-öğretim sezon açılış ya da kapanış konseri gibi özel günlere ait konser etkinlikleri de gerçekleştirdikleri belirlenmiştir. Bununla birlikte, bazı yöneticiler orkestranın yurt içi turne ve yurt dışı turne etkinliği yaptıkları yönünde görüş bildirmiştir. Ayrıca orkestraların televizyon yayını, tanıtım videosu, belgesel ve cd kaydı gibi projeler gerçekleştirdiği ortaya konmuştur. Bunlara ek olarak, Covid-19 Pandemi salgını sürecinde orkestraların sanatsal proje ve konser etkinliklerini çevrimiçi olarak gerçekleştirdikleri belirlenmiştir.

5.3. Öneriler

1. Türkiye’de özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarını kapsayıcı bir birlik oluşturulabilir. Bu şekilde hem mevcut orkestraların hem de ileride kurulabilecek yeni orkestraların birbirleri ile iletişim halinde olmaları, ortak projelerin planlanması ve yaşanan sorunların (çalgı temini-bakımı, finansal ihtiyaçlar, teknik destek vb.) çözümüne yönelik çalışmaların gerçekleşmesi sağlanabilir.
2. Türkiye’de özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının, gazete, dergi, sosyal medya, ulusal kanallar vb. iletişim kanalları aracılığıyla toplumun bir parçası haline gelmesi için tanıtım çalışmaları yapılabilir.
3. Türkiye’de özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarında benimsenen felsefe ve gerçekleştirilen uygulamalara ek olarak, orkestra şefleri, eğitmenler ve alan uzmanları tarafından ülkemiz şartlarını göz önüne alan, içerisinde yaşadığımız toplum ve kültürün izlerini taşıyan ortak bir müzik eğitim programı oluşturulabilir.
4. Özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestraları ile Kültür Bakanlığı, İl Milli Eğitim Müdürlükleri ve Üniversitelerin ilgili bölümleriyle iş birliği yapılarak ihtiyaç duyulan konularda gerekli destek sağlanabilir.
5. Kurulacak yeni orkestralar sayesinde, Eğitim Fakültelerinin Müzik Öğretmenliği Bölümleri, Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümleri ve Konservatuvarlar mezunlarının eğitsel, sanatsal ve kültürel deneyimler kazanabileceği ve performans gösterebileceği yeni alanlarının oluşması sağlanabilir.
6. Araştırma çerçevesinde belirlenen orkestralarda uygulanan müzik eğitiminin, çocuk ve gençlerin gelişim alanlarına (bilişsel, duyuşsal, devinişsel ve sezişsel) etkilerini belirlemeye yönelik yeni çalışmalar gerçekleştirilebilir.
7. Araştırma konusuna ek olarak, eğitmenler, öğrenciler ve veliler ile odak grup görüşmeleri gerçekleştirilerek çalışma alanı genişletilebilir.
8. Ayrıca her bir orkestra özelinde orkestraların bulundukları bölge için kültürel, toplumsal, bireysel, ekonomik ve çevresel etkileri üzerine çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Abreu, J.A. (2009). *Müziğin dönüştürdüğü çocuklar üzerine* [Video]. TED Konferansları. <https://www.youtube.com/watch?v=Uintr2QX-TU&t=629s>
- Akkaş, S. (2005). *Eğitim fakülteleri sınıf öğretmenliği bölümleri için müzik öğretimi*. Bilge Ders Kitapları Yayınları.
- Akkaya, E. (2012). *Orkestral viyola repertuarı için çalışma kılavuzu* (Tez No. 303781) [Sanatta Yeterlik Tezi, İstanbul Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=EEdeQgIdFRxX5NbvVau-AgJ3f6ZvC9h538Z-MLaTR0frkmjaENQoVRoN9ZZO_oLx
- Aksan, M. (2019). *Dalcroze öğretim yöntemi ile yapılan okul öncesi müzik eğitiminin öğrencilerin sosyal beceri gelişimine etkileri* (Tez No. 600507) [Yüksek Lisans Tezi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=aEzj_IdWAsjiSAfK3qwrBqV3xdfaIaYBwCo6MqBoaL0KvwIByQU7FxCfWnsy8Goe
- Albayrak, R. (2020). El sistema modeli'nde orkestra şefliği kavramı ve eskişehir tepebaşı belediyesi çocuk senfoni orkestrası'nda uygulandığı (Tez No. 620918) [Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=Eb5EkakJlp3olBdo_wNEGQqgrdzcux-jaeJLkaSNxx-HjDdqhlFMpegfA2wkOzb0
- Apaydınlı, K. (2012). Ergenlik dönemi sorunlarının çözümünde müzik eğitiminin rolü ve önemi. *Fine Arts*, 7(2), 123-130. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/nwsafine/issue/19896/213070>
- Aral, N., Kandır, A. ve Yaşar, M. C. (2001). *Okul öncesi eğitim 2*. Ya-Pa Yayıncılık.
- Argun, Y. (2004). *Okul öncesi dönemde yaratıcılık ve eğitimi*. Anı Yayıncılık.
- Arslan, A. (2005). *Müziğe başlarken “çocuğum müziğe başlıyor”* (1.Baskı). Morpa Kültür Yayınları.

- Baker, G. (2016). 'Citizens or subjects? El sistema in critical perspective. In D. Elliott, M. Silverman & W. Bowman (Eds.), *Artistic citizenship: Artistry, social responsibility and ethical praxis* (16nd ed., pp. 313-338). Oxford Academic.
<https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199393749.003.0016>
- Baker, W. J., Forbes, A., & Earle, J. (2020). Youth orchestra participation and perceived benefit: a pilot study of the Tasmanian youth orchestra. *Australian Journal of Music Education* 53(1), 3-16.
<https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1268680.pdf>
- Bariş, D. A. (2008). Sosyal beceri gelişiminde çocuk ve müzik. *Milli Eğitim*, 0(177), 28-35. <https://app.trdizin.gov.tr/publication/paper/detail/TnpRM05qUTA>.
- Başer, F. A. (2015). Müziğin okul öncesi dönemde çocuk gelişimine katkısı. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(8), 0-0.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/sakaefd/issue/11229/134063>
- Berg, B. L. ve Lune, H. (2019). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9.bs) (A. Arı Çev. Ed.). Eğitim Yayınevi.
- Bilhartz, T. D., Bruhn, R. A. & Olson, J. E. (1999). The effect of early music training on child cognitive development. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 20(4), 615-636. [https://doi.org/10.1016/S0193-3973\(99\)00033-7](https://doi.org/10.1016/S0193-3973(99)00033-7)
- Bingöl, F. (2010). Özengen gitar eğitiminde parmak hazırlamalı öğretim yönteminin öğrencilerin gitar çalmadaki başarılarına etkisi (Özel çağlar müzik kursu örneği) (Tez No. 278169) [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=veR1mHu9yoWjwcVUjCEoPA35kky6UuzHhfJwcJq02HGc2dwGdjemcK_-2qRYdLPz
- Buzduğu, M. (2010). *Amatör müzik eğitime yönelik öğretmen ve öğrenci tutumları* (Tez No. 279245) [Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=veR1mHu9yoWjwcVUjCEoPAeNANxwknf0wFf23DMc1hJ8BgMj32ePykwh9PVRiETp>
- Büyükköse, A. (2016). *Amatör müzik eğitiminin, ortaokul öğrencilerinin problem çözme becerilerine etkisi (Kırıkkale ili örneği)* (Tez No. 429450) [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=Br_XTptK8CZ70f0JGX9xEmH8xyX13Ej5GW8B22icR1knxliVSG26s7LqBdshWJBG

Büyüköztürk, Ş., Çakmak Kılıç, E., Argün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2019).

Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri. (26. Baskı). Pegem Akademi.

Campe, K., & Kaufmann, B. (2013). El sistema: development beyond the orchestra. *El Sistema, Conservatory Lab*. Boston, USA. http://www.nism.org/CIM2011/Abstracts/CIM11_CampeKaufman_Abstract.pdf

Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni.* (M. Bütün ve S. B. Demir, Çev.). Siyasal Kitabevi.

Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni* (3. bs.) (M. Bütün ve S. B. Demir Çev. Ed.). Siyasal Kitabevi.

Çağlar, E. (2011). *Özengen keman eğitimi alan öğrencilerin temel hedeflere erişme düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Bir müzik kursu örneği)* (Tez No. 298507) [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=zqI_ZOq-b18GC2rT9c2JGkI45eT7lofhHI_D616Cb9IuC4ULpkVoR3ajUpwBEjtB

Çakmak, N. (2006). *Orkestra ve müziğin sanatsal formlar üzerine etkisi* (Tez No. 172890) [Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=biL2P3cCsPgUNjVdV2BsGJJcPNWgwihe-0WSKcE4E3XnGkKaZ0p638kXyv3u9SX->

Çekmecı, E. C. (2018). *OMusic as mediating the self and the social: an ethnographic field study at the music for peace foundation, el sistema turkey* (Tez No. 569354) [Master's Thesis, İstanbul Technical University]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=FgmKgchPKo23qQqBeqzVZnVaKaTzH7dhBSkHeSyhRFP1K3EL6BT5whtfoqHJxQCt>

Çelikkol, Ö. (2007). *Kelime kazanımında müziğin etkisi* (Tez No. 206233) [Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=ePX_SaJ0b35Gq45swKG3lER5cvQ1Shrhwa4lEoH94G1ASC_2y3Jcz3G0G2oFVdc2

Çetin, A. (2017). *Özel dershanelerden resmi okullara atanan ilköğretim fen bilimleri öğretmenleri üzerine bir durum çalışması* (Tez No. 485620) [Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=RrI-Krk3A-RkF4Yfhofuk_j6Oztl1pkOSHTQr6VoOo-Yv7CFSyxwo_wdfyFMX6ED

Çilden, Ş. (2001). Müzik, çocuk gelişimi ve öğrenme. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* 21(1), 1-8 <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/77491>

Çilingir, V. (1990). İlk ve orta dereceli okullarda eğitici çalışmalar içerisinde müziğin yeri. *Orkestra Dergisi*, 198, 28-29.

D'Alexander, C., & Ilari, B. (2016). La transformación social de dos estudiantes en un programa Orquestal inspirado en El Sistema. *Revista Internacional de Educación Musical*, (4), 75-84. doi:10.12967/RIEM-2016-4-p075-084

Deleş, B. ve Kaytez, N. (2020). Çocuk gelişiminde müziğin yeri ve önemi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(10), 133-142. <https://dergipark.org.tr/en/pub/asead/issue/57514/802257>

Demirova, G. (2008). *Piyano eğitiminin ilköğretim öğrencilerinin dikkat toplama yetisine etkisi* [Yayımlanmamış Doktora Tezi] Ankara Üniversitesi.

Derin, U. Y. (2007). *Anadolu güzel sanatlar lisesi müzik bölümü öğrencilerinin çalgı seçim yöntemi, karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri* (Tez No. 201578) [Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=ePX_SaJ0b35Gq45swKG3lNCzIr5ZD8a7bl7S903BUicBDl5Q7q_wQfryysLp42Jc

Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü. (2011). *Devlet opera ve balesi genel müdürlüğü sanatsal iş ve işlemlerinin idari koordinasyonunun sağlanmasına dair yönetmelik*.

<https://www.operabale.gov.tr/Lists/Mevzuat/Attachments/10/DOBGM%20Sanatsal%20%C4%B0%C5%9F%20ve%20%C4%B0%C5%9Flemelerinin%20%C4%B0dari%20Koordinasyonunun%20Sa%C4%9Flanmas%C4%B1na%20Dair%20Y%C3%B6netmelik.pdf>

- Dikici, A. (2002). *Orff tekniği ile verilen müzik eğitiminin matematik yeteneğine etkisinin incelenmesi* (Tez No. 120179) [Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=TJtEy13GBWgytfBisjf712pBd7e69oGoWNgRlrmCqEAjZhj8enoOB0t8kbKDbq-A>
- Doğan, S. (2021). *Amatör çocuk orkestralarının sosyokültürel yapısının incelenmesi ve diğer disiplin çalışmalarındaki yeri ve önemi: Bornova-naldöken örneği* (Tez No. 741655) [Yüksek Lisans Tezi, İzmir Demokrasi Üniversitesi].
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=sELqXHtIFGAjsbjOuuiyCHHhuF6j10Z0IGpopMW31EiBNcbkuJjXzrOxIQhJxX5u>
- El Sistema (2018). *Qué es el sistema, Sistema Nacional de Orquestas y Coros Juveniles e Infantiles de Venezuela*. <https://elsistema.org.ve/que-es-el-sistema/> 03.01.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Erden, E., Şeker, S. S. ve Topoğlu, O. (2012). Okul öncesi dönemde müzik eğitimi. *International Journal of Early Childhood Education Research*, 1(2), 1-12.
- Erol, M. (2004). *Çocuk gelişiminde müziğin önemi*. Morpa Kültür Yayınları.
- Fenercioğlu, M. (2015). Müzikle değişen hayatlar: bir model olarak el sistema ve türkiye'ye uygulanabilirliği (Tez No. 417695) [Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=WY5CM7tPNE2z_YM6pBu0tyxa6JclGa4jaexgyTzKz4G5FN24Szgh4oarIAHAZ65q
- Feridunoğlu, L. (2004). *Müziğe giden yol genç müzisyenlerin el kitabı* (2. Baskı). İnkılâp Kitabevi
- Flenaugh, T. C. (2012) *Youth orchestras Los Angeles (YOLA): Creating access to high quality music education for underrepresented students of color* [Doctoral dissertation, California University]. <https://escholarship.org/uc/item/4gp822f1>
- Gardiner, M. F., Fox, A., Knowles, F. & Jeffrey, D. (1996). Learning improved by arts training. *Nature*, 381(6580), 284. <https://doi.org/10.1038/381284a0>
- Gül, A. C. (2015). *Senfoni orkestrasının başarısını etkileyen faktörler* (Tez No. 385451) [Sanatta Yeterlik Tezi, Anadolu Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=sY7m19PfcL6F1NUw-cr80Ax2V3mVGe9y82W2oNwDF6O6qcDjdyBUssO4bazzw831>

- Güleç, K. S. (2009). Müziğin kişisel işlevleri açısından müzik eğitiminde güdülenmenin önemi. 38. *Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi* içinde (s.365-376). Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu.
- Güven, E. ve Erol, İ. L. (2019). 12-14 yaş grubu çocukların müziğe ilişkin tutumları ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *The Journal Of International Lingual, Social And Educational Sciences*, 5(1), 174-189. <https://doi:10.34137/jilses.584278>
- Hallam, S. (2010). The power of music: its impact on the intellectual, social and personal development of children and young people. *International Journal of Music education*, 28(3), 269-289. <https://doi:10.1177/0255761410370658>
- Hancıoğlu, G. (2010). Ankara'daki özengen (amatör) müzik eğitimi veren kurumların eğitim anlayışları ve yönetim biçimleri üzerine genel bir inceleme (Tez No. 279787) [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=veR1mHu9yoWjwcVUjCEoPDmRQUnrPZ8ELIV9NEKXG41IXZX2iLajsngd0WOEXUn9>
- Hospital, M. M., Morris, S.L., Wagner, E.F., & Wales, E. (2018). Music education as a path to positive youth development: an el sistema-inspired program. *Journal of Youth Development*, 13(4), 149-163. <https://doi.org10.5195/jyd.2018.572>
- Hsu, T. (2017). El Sistema USA: an exploratory study of the pedagogical approaches in beginning violin classes. [Doctoral dissertation, Iowa University]. doi: 10.17077/etd.9177188e
- Huseynova, E. (2019). *Özengen piyano eğitiminin 7-12 yaş grubu çocukların dikkat becerileri üzerine etkisi (Bursa ili örneği)* (Tez No. 590099) [Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=npGs9H39x7G6401x51yqpLifsVw2ieuldrN3Q_5j73yLX-PM0j-2vZNgQlBK4izB
- İlyasoğlu, E. (2003). *Zaman içinde müzik* (7. Baskı). Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık.

- James, C. E., Zuber, S., Lozeron, E. D., Abdili, L., Gervaise, D. & Kliegel, M. (2020). Formal string instrument training in a class setting enhances cognitive and sensorimotor development of primary school children. *Frontiers in Neuroscience*, 4(567), 1-16. <https://doi.org/10.3389/fnins.2020.00567>
- Kahraman, H. (2019). *Şarkı ve müziğin yabancı dil öğretiminde yeri ve önemi* (Tez No. 567664) [Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=FgmKqGchPKo23qQqBeqzVZoXf8XZ9vNluDZP0_uW5QWnqv_KLLsxh6E12B3ri9GLl
- Kanizi, G. (2005). *Amatör çalgı eğitiminin 14-17 yaş grubundaki ergenlerin benlik tasarımlarına etkileri* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Karacan, A., Şele, M.F. ve Söyleyici, V. (2018). *Sanat Tarihi*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Karan, E. ve Yokuş, H. (2022). Özengen müzik eğitimi veren kurumlardaki piyano eğitimi sürecine ilişkin piyano eğitimcilerinin görüşleri. *Journal of Qualitative Research in Education*, 30, 161-180. doi: 10.14689/enad.30.7
- Karan, M. (2011). *Özengen müzik eğitimi veren kurumlarda çalgı eğitimi alan öğrencilerin mesleki yönelimlerinin incelenmesi* (Tez No. 290600) [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=zqI_ZOq-b18GC2rT9c2JGt7aOrj_J_QrwM8R8cHXpE_jJRQmIIYmj1ifwSea6l7f
- Kasa, B. (2015), *İlkokul dördüncü sınıf türkçe dersinde kültürel değerler ve eğitimi: bir durum çalışması* (Tez No. 415875) [Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=WY5CM7tPNE2z_YM6pBu0t1_WZFWqg-2qQ1_ScxXGCPLqf-PmWUS1-112sIbqIVyI
- Kaya, M. (2019). *Çalgı eğitimi alan öğrencilerin ergenlik dönemlerinde karşılaştıkları sorunlara yaklaşımları ve TED Ankara koleji vakfı özel lisesi örneği* (Tez No. 595534) [Yüksek Lisans Tezi, Gazi üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=npGs9H39x7G6401x51yqpBF6_1rZ-yLDSZVVoP8lbdYSxdvozIX-gmOkFqgW9WBp

- Kazan, H. (2016). *Bilimsel Araştırma Teknikleri*. İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi.
- Kılıç, T. (2009). Müziğin kişisel, toplumsal, ulusal ve uluslararası işlevlerinin müzik eğitimine etkileri. 38. *Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi* içinde (s.465-478). Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu.
- Kılıçaslan, A. E. (2010). *Türkiye’de senfonik orkestralarda görev yapan başkemancıların Türk müzik kültürü içindeki yeri* (Tez No. 311055) [Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=RYan9_S-Z7Eir3xdWGXBiFZpVu5KhGXnhGvBYjezqvRzqxGQDKf1ej6oNLCv0KpZ
- Kolbaşı, G. (2019). *Anksiyete düzeyi yüksek bireylerde sufi müzik ve gregoryan müziğin rahatlama üzerine etkilerinin karşılaştırılması* (Tez No: 538815) [Uzmanlık Tezi, Uludağ Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=as2oTjW5jfr9IKSvmCdJYjibcyeWen8ZiAyd8-Tal8wzwEwBtenAHKzGVsxDTaHV>
- Kurt, S. Ç. (2019). Nitel veri analizi. S. Şen ve İ. Yıldırım (Ed.), *Eğitimde araştırma yöntemleri* içinde (s. 439-469). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kuşcu, Ö. (2010). *Orff-schulwerk yaklaşımı ile yapılan müzik etkinliklerinin okulöncesi dönemdeki çocuklarının dikkat becerilerine etkisi* (Tez No. 261221) [Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=ZeTyprYuef2HkaF3xt4wYjfcC10CpaKcWmKwupx7GVp_l4TFWMj2OqOaNLZDJnvr
- Kutnu, M. (2020). *Özengen keman eğitiminde Suzuki metodunun etkisi* (Tez No. 626395) [Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=Eb5EkakJlp3olBdo_wNEGfNPCK9IKJbmWzeif6rtc7qKYtoVCx1gHN5e4IIKO-hO
- Küpana, M. N. (2015). Social emotional learning and music education. *Journal of Art Education*, 3, 75-88.
- Maule, E. & Hilpold, M. (2013). The influence of singing on 15-year-old students school performances in mathematics, science and reading comprehension.

- American Journal of Educational Research*, 1(8), 294-299.
<https://doi.org/10.12691/education-1-8-5>
- Merriam, S. B. (2015). *Nitel araştırma: desen ve uygulama için bir rehber* (3. Baskı). (S. Turan Çev. Ed.). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Mimaroglu, İ. (1995). *Müzik tarihi* (5. Basım). Varlık Yayınları.
- Modiri, I. G. (2010). Okul öncesinde müzik aracılığı ile yabancı dil öğretimi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 23(2), 505-516.
<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/153418>
- Mora-Brito, D. I. (2011). *Between social harmony and political dissonance: the institutional and policy-based intricacies of the Venezuelan system of children and youth orchestras* [Master's thesis, Texas University].
<http://hdl.handle.net/2152/ETD-UT-2011-08-4155>
- Neuman, W.L. (2014). *Toplumsal araştırma yöntemleri nicel ve nitel yaklaşımlar* (7. Basım). (S. Özge, Çev.). Yayıncısı.
- Oktay, C. (2017). Türkiye’de özengen müzik eğitiminde uluslararası sertifikalı müzik eğitimi programlarının işlevinin incelenmesi (Tez No. 469597) [Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=q3-d9QtLoVA2OMExHskJpdtJ9-HE9AdsUb223dvEqArtyvxkcT3ApclHvr5QXR4>
- Ozan Leylum, Ş., Odabaşı, H. F., & Kabakçı Yurdakul, I. (2017). Eğitim ortamlarında durum çalışmasının önemi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 5(3), 369-385.
<https://doi.org/10.14689/issn.2148-2624.1.5c3s16m>
- Ömeroğlu, E., Ersoy, Ö., Şahin, T. Z., Kandır, A. ve Turla, A. (2006). *Müziğin okul öncesi eğitimde kullanılması* (2.Baskı). Kök Yayıncılık.
- Ömür, Ö. (1998). *Piyano öğretiminde pedagojik yaklaşımın önemi üzerine bir araştırma* (Tez No. 76212) [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=qVqOZFj2DwNmvdfl oGFYiKgoFHH1rqfbHdt5FHk7t5le4510KNg9KlwKUYxY9EUR>

- Öz. N. B. (2001). İnsanın kültürel gelişimde müzik eğitiminin önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 101-106.
<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/153174>
- Özbek, E. (2021). El sistema'dan esinlenmiş çocuk senfoni orkestralarına uygun başlangıç düzeyinde viyolonsel eğitimine yönelik program tasarısı (Tez No. 673292) [Sanatta Yeterlik Tezi, Anadolu Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=8tbPippmWV_b-Irrn9YEAiq8n2BweJV95a90t3HnA0q5zRShHk_DVRfWhRRx5XR5
- Öziskender, G. (2011). *Orff yaklaşımı ile yapılan okulöncesi müzik eğitiminin öğrencilerin sosyal becerilerinin gelişimine etkileri* (Tez No. 300479) [Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=EEdeQgIdFRxX5NbVau-Am_raPE_pz6qt1Fz1JuAR6gMrSkd-W2PuDJG-uCaQrzy
- Öztop, S. (2007). Planlı ve programlı bir özengen koro eğitimi ile bireylere kazandırılması hedeflenen eğitsel, toplumsal ve kültürel yeterliklerin incelenmesi (Tez No. 207065) [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=ePX_SaJ0b35Gq45swKG3lGtWwNu-yM3us224HnFvu52-hmT3_ZjnJxajKwg31bn6
- Öztopalan, E. (2007). *İlköğretim düzeyindeki özel okullar ile devlet okullarının 6,7 ve 8.sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları ve akademik başarıları arasındaki ilişki* (Tez No. 211623) [Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=wBmNpkQC9Nhi90NLW7E7-Vi2eCIGnCOIuqMaVlS7ucYXyndP9_X4kIK9pSDPH2TL
- Özzeren, O. Y. (2018). *Özel liselerdeki amatör müzik topluluklarının öğrencilere sosyal kazanımları* (Tez No. 534019) [Yüksek Lisans Tezi, Haliç üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=as2oTjW5jfr9IKSvmCdJYjzsM8Dn-shryTnRoXLfQMjVfCnbKlQ7X4jcxjU04C6n>

- Pasiali, V. & Clark, C. (2018). Evaluation of a music therapy social skills development program for youth with limited resources. *Journal of Music Therapy*, 55(3), 280–308. <https://doi.org/10.1093/jmt/thy007>
- Pekdoğan, S. (2016). 5- 6 yaş çocukların sosyal becerilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(4), 1946-1965. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/291950>
- Pellitteri, J. (2006) The use of music to facilitate emotional learning. In J. Pellitteri, R. Stern, Claudia Shelton, & B. Muller-Ackerman (Eds.), *Emotionally intelligent school counseling* (pp. 185-200). Lawrence Erlbaum Associates, Inc. <https://doi.org/10.4324/9781410613172>
- Rabinowitch, T. C., Cross, I., & Burnard, P. (2013) ‘Long-term musical group interaction has a positive influence on empathy in children. *Psychology of Music*, 41(4), 484–49, <https://doi.org/10.1177/0305735612440609>
- Rauscher, F. H. (2003). Can music instruction affect children's cognitive development? , *ERIC Clearinghouse on Elementary and Early Childhood Education*, 1-7. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED480540.pdf>
- Register, D., Darrow, A. A., Swedberg, O. & Standley, J. (2007). The use of music to enhance reading skills of second grade students and students with reading disabilities. *Journal of Music Therapy*, 44(1), 23-37.
- Ridley, A. (2004). *Müzik felsefesi tema ve varyasyonlar*. (B. Aydın, Çev.). Dost Kitabevi Yayınları. (2004/2007).
- Sağır, T. (2002). Müzik eğitiminde toplam kalite uygulamaları. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* 22(2), 145-153. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/77426>
- Sarazin, M. (2017) Can student interdependence be experienced negatively in collective music education programmes? *A contextual approach, London Review of Education*, 15(3). <https://doi.org/10.18546/LRE.15.3.11>
- Savan, A. (1999). The effect of background music on learning. *Psychology of Music*, 27(2), 138-146 <https://doi.org/10.1177/0305735699272005>
- Say, A. (2005a). *Müzik ansiklopedisi* (Cilt 2). Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

- Say, A. (2005b). *Müzik sözlüğü* (2. Baskı). Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2005c). *Müzik ansiklopedisi* (Cilt 1). Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2006). *Müzik tarihi* (8. Baskı). Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2008). *Müzik nedir nasıl bir sanattır?* Evrensel Basım Yayınevi.
- Say, A. (2014). *Müzik yayınları*. (3.Baskı). Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Schellenberg, E. G. (2004). Music lessons enhance IQ. *Psychological Science*, 15(8), 511-514. <https://doi.org/10.1111/j.0956-7976.2004.00711.x>
- Schlaug, G., Norton, A., Overy, K. & Winner, E. (2005). Effects of music training on the child's brain and cognitive development. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 1060(1), 219-230.
- Senemoğlu, N. (2005). *Gelişim öğrenme ve öğretim* (12.Baskı). Yorum Matbaası.
- Sığırtmaç, A. D. (2005). *Okul öncesi dönemde müzik eğitimi*. Kare Yayınları.
- Simpson, J. (2013). *The effect of music therapy on social skills training in a preschool setting*, [Master's thesis, Florida State University]. Retrieved from <https://pdfs.semanticscholar.org/3db3/d5cde04913549e6ad7aa04ebc4943dc6fe6e.pdf>
- Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2018). *Örneklendirilmiş bilimlerde araştırma yöntemleri* (6. Baskı). Anı Yayıncılık.
- Sözer, V. (1996). *Müzik ansiklopedik sözlük* (4. Baskı). Remzi Kitabevi
- Sun, M. (1969). *Türkiye'nin kültür-müzik-tiyatro sorunları*. Kültür Yayınları.
- Şaktanlı, S. C. (2007). *İlköğretim 4. sınıf ingilizce dersindeki şarkıların müzik öğretmeni destekli öğretiminin öğrencilerin ingilizce dersine ilişkin tutumları ve başarıları üzerine etkisi (Ankara Talâtpaşa ilköğretim okulu örneği)* (Tez No. 207125) [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=ePX_SaJ0b35Gq45swKG3lOq47CXy2JviTcEJVSOs7mxtwtdaGL3LYiLHmT230D21
- Şen, Ü. S. (2020). İlköğretim müzik eğitiminde oyun, dans ve drama. Şen, Y. ve Şen, Ü. S. (Ed.), *Sınıf eğitiminde müzik öğretimi içinde* (s. 167-188). Nobel Akademik Yayıncılık.

- Şen, Y. (2020). Müzik dersi etkinliklerinin diğer disiplinlerle ilişkilendirilmesi. Şen, Y. ve Şen. Ü. S. (Ed.), *Sınıf eğitiminde müzik öğretimi* içinde (s. 201-228). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Şendurur, Y. ve Barış, D. A. (2002). Müzik eğitimi ve çocuklarda bilişsel başarı. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 165-174.
<http://www.gefad.gazi.edu.tr/en/download/article-file/77443>
- Tekindal, S. (2021). *Nitel, nicel, karma yöntem araştırma desenleri ve istatistik tasarımı ve yürütülmesi eğitim, psikoloji ve sosyoloji alanları için*. Nobel Akademik.
- Tepeli, H. (2018). Ankara'daki özengen müzik eğitimi veren kurumların çok yönlü incelenmesi (Tez No. 527769) [Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=fS4sqEZr79C_n60Rk6MjFRL6glWRKGarVDzcJgZ3VebIcSqQ5HaltdLyckoiK2Mc
- Tolstoy, L. N. (2007). *Sanat Nedir?* (M. Beyhan, Çev.). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. Orijinal basım tarihi 1897)
- Tunstall, T. (2014). *Değişen Yaşamlar*. Barış İçin Müzik Vakfı Yayınları.
- Tura, H. N. (2010). *Opera şefliği ve senfonik orkestra şefliği arasındaki teknik farklılıklar ve güçlüklerin karşılaştırmalı analizi* (Tez No. 258269) [Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=NtBAevXNhYaNqJFoAcdBdrhIQ1non8q7zd8vIxwK0nsH56q8ogwpgVf3vISNsgq>
- Turani, A. (2010). *Dünya Sanat Tarihi*. Remzi Kitabevi.
- Türk Dil Kurumu. (2019). *Güncel Türkçe sözlük*. <https://sozluk.gov.tr/>
- Türk, G. S. (2018). *Özengen müzik eğitimi alan ve almayan 7. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin görüşleri* (Tez No. 527131) [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=fS4sqEZr79C_n60Rk6MjFZIPdS5T2LvEWpw-9JtwKEvWPDxmQp0VIPdGMMAJwPsG
- Türkmen, E. F. (2016). *Müzik eğitiminde öğretim yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

- Türkmen, U. (2010). Çocuğun bireysel toplumsal ve kültürel gelişiminde amatör müzik eğitiminin yeri problemleri ve çözüm önerileri. *İlköğretim Online*, 9(3), 960-970. <https://app.trdizin.gov.tr/publication/paper/detail/TVRFek16QTN0dz09>
- Tüzlin, N. V. (2019). *Özengen müzik eğitiminin eğitim fakülteleri özel yetenek sınavları açısından irdelenmesi* (Tez No. 587409) [Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=vjszP7PzV0HebcjFEvDfwFatd7dYS0ernpdt8Yyan1zWN8TwIXEQR3LGf28wjfkk>
- Uçan, A. (1996). *İnsan ve müzik insan ve sanat eğitimi* (2.Baskı). Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye' de cumhuriyetin ilk altmış yılındaki durum*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (2018). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum* (4.Baskı). Arkadaş Yayın Evi.
- Uçan, S. (2019). Durum çalışması araştırması. S. Şen ve İ. Yıldırım (Ed.), *Eğitimde araştırma yöntemleri* (s. 227-246). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Uluğbay, S. (2013). Müzik eğitiminin çocuk zekâsına olan etkileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(3), 1025-1034. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/210008>
- Uslu, M. (2005). *Mutlu ve başarılı çocuk yetiştirmek için anne baba eğitimi*. Elit Yayınları.
- Uzler, M., Gordon, S., & Smith, S. M. (2000). *The well-tempered keyboard teacher*. (2th ed.). Schirmer Books.
- Uy, M. (2012). Venezuela's national music education program El Sistema: its interactions with society and its participants' engagement in praxis. *Music and Arts in Action*, 4(1), 5-21.
- Uyan, Z. D. (2012). *Özengen müzik eğitimi alan ve almayan ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin akademik başarılarının ve okula yönelik tutumlarının incelenmesi* (Tez No. 331648) [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=vVNzTGHHhjH-u3WMT0xQ-g2XCvxJf4dSnodz7aGRac8E6UycFrTwz_QOENL7oxNN

- Vural, T. (2012). Lider olarak orkestra şefi. *Fine Arts* , 7(3), 287-306.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/nwsafine/issue/19895/213064>
- Yazgan, Y. (2020). *Enstrüman çalmak, şarkı söylemek, birlikte müzik yapmanın çocuklar üzerindeki etkileri ve önemi üzerine*.
<http://www.yankiyazgan.com/enstruman-calmak-sarki-soylemek-birlikte-muzik-yapmanin-cocuklar-uzerindeki-etkileri-ve-onemi-uzerine/>
- Yener, Y. A. (2011) Müziğin çocuklar ve yaşlılar üzerindeki etkileri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(1), 119-124
<http://pauegitimdergi.pau.edu.tr/DergiPdfDetay.aspx?ID=259>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11.Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, G. (2006). *İlköğretimde müzik öğretimi* (2.Baskı). Arı Yayıncılık.
- Yılmaz-Kaleli, G. (2014). Durum çalışması. M. Metin (Ed.), *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (s. 261-285). Pegem Akademi.
- Yiğit, B. T., Gülüm, B. ve Çağlar, E. (2020). Özengen (amatör) çalgı eğitiminin 9-16 yaş aralığındaki bireylerin benlik kavramı düzeylerine etkisi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(3), 100. Yıl Eğitim Sempozyumu Özel Sayı 1-15. <https://doi:10.7822/omuefd.742482>
- Yin. R. K. (2017). *Durum Çalışması Araştırması Uygulamaları* (3.bs.) (İ. Günbayı, Çev.) Nobel Akademik Yayıncılık.
- Yokuş, T. (2009). *Gitar eğitiminde üstbilişsel becerilerin geliştirilmesine yönelik etkinliklerin performans başarısına etkisi* (Tez No. 250920) [Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=NtBAevXNhYaNqJFoAcdBdoYbVevAhQ-vWx2xZ8HW5G0UP1PNXTzRdPnJF_sZ-mVO
- Yöndem, Ö. (2005). *Orkestra şefinin eğitimcilik yönü ve orkestra psikolojisi üzerindeki etkileri* (Tez No. 188039). [Doktora Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=-L8ilcwn9ZRRc_YMKxXW1i3ZSJcAZhdu-oCvvKfk8OLl1cwt_Zmp1mtKoLlv58W-

Yurdakul, I. K. (2013). Veri toplama araçlarında bulunması gereken nitelikler. A. A. Kurt (Ed.). *Bilimsel araştırma yöntemleri içinde* (117-138). Anadolu Üniversitesi.

EKLER

Ek 1. Katılımcı Onam Formu

KATILIMCI ONAM FORMU

“Türkiye’deki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının İdari, Eğitsel ve Sanatsal Yapılanmasına İlişkin Bir Durum Çalışması” adlı bu çalışma, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Tolga UĞURVEREN tarafından gerçekleştirilecektir. Bu form, sizi araştırma hakkında bilgilendirmek için hazırlanmıştır.

Araştırmanın amacı; Türkiye’de özegen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının idari, eğitsel ve sanatsal yapılanmasını yönetici ve orkestra şeflerinin görüşleri doğrultusunda belirlemektir. Bu bağlamda, sizinle yapacağım görüşme, görev yapmakta olduğunuz çocuk ve gençlik orkestrası yapılanmasının ayrıntılı bir şekilde incelenmesinde yardımcı olacaktır.

Bu araştırmaya katılım gönüllülük esasına dayanmaktadır. Formu eksiksiz doldurup araştırmacıya vermiş olmanız/göndermeniz çalışmaya katılma konusunda gönüllü olduğunuz anlamına gelmektedir. Çalışmaya katılmayı kabul ettikten sonra veri toplama formunu doldurmaya başlamış olsanız bile istemediğiniz takdirde çalışmaya katılmaktan vazgeçebilirsiniz. Sizden elde edilen tüm bilgiler bilimsel bir araştırmada kullanılacaktır. Araştırma sonuçları kimlik belirtecek herhangi bir isim ya da işaret içermeyecektir. Yapacağımız görüşmede verdiğiniz tüm bilgiler, sadece bu araştırma için kullanılacak olup hiçbir kişi ve/veya kurumla paylaşılmayacak, kişisel bilgileriniz tamamen gizli tutulacaktır. İzniniz olduğu takdirde zamanı daha etkin kullanabilmek, araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak ve görüşme sırasında ortaya çıkabilecek kesintilerle olası bir veri kaybını önlemek amacıyla görüşmeler ses kayıt cihazı ile tarafımda kaydedilecektir. Görüşme sürecinin 35 - 40 dakika sürmesi öngörülmektedir.

Araştırma sürecinde konu ile ilgili her türlü soru ve görüşleriniz için aşağıdaki iletişim bilgilerinden araştırmacıyla görüşebilirsiniz.

İlginiz, yardımlarınız ve katkılarınız için şimdiden teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Sorumlu Araştırmacı

İletişim Adresi

Tel:

Mail:

Bu çalışmaya tamamen kendi rızamla, istediğim takdirde çalışmadan ayrılabilceğimi bilerek ve verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını onaylayarak katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcı Ad ve Soyad:

İmza:

Tarih:

Ek 2. Yönetici Görüşme Formu**YÖNETİCİ GÖRÜŞME FORMU**

Görüşme Tarihi:

Görüşme Yeri:

Görüşme Süresi:

Değerli Katılımcı,

Adım Tolga UĞURVEREN. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı'nda yüksek lisans öğrenimimi sürdürmekteyim. Sizinle yapacağımız görüşme “Türkiye’deki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının İdari, Eğitsel ve Sanatsal Yapılanmasına İlişkin Bir Durum Çalışması” adlı tez çalışmam için gerekli olan verilerin elde edilmesi amacıyla gerçekleştirilecektir. Özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının yapılanmalarının saptanması ve durumun ayrıntılı bir şekilde ortaya konması açısından paylaşacağınız görüş ve deneyimlerinizin araştırma kapsamında oldukça yararlı olacağına inanıyorum.

Başlamadan önce söylediklerimle ilgili belirtmek istediğiniz bir düşünce ya da sormak istediğiniz bir soru var mı? Bu görüşmeyi kaydetmek istiyorum. Bunun sizce bir sakıncası var mı? İzin verirsiniz görüşme sorularını yöneltmeye başlamak istiyorum.

I. BÖLÜM**Kişisel Bilgi Formu**

1. Cinsiyetiniz:

2. Yaşınız:

3. Meslekî kıdeminiz:

4. Bulunduğunuz çocuk ve gençlik orkestrasındaki göreviniz ve görev süreniz:

5. Görev yaptığınız başka çocuk ve gençlik orkestrası var mı:

II. BÖLÜM

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları

1. Özengen müzik eğitimi kapsamında kendi orkestranız haricinde bildiğiniz çocuk ve gençlik orkestrası var mı? Var ise açıklayabilir misiniz?
 2. Orkestranızın bağlı olduğu kurum/kuruluş neresidir?
 3. Orkestranızın kurulma aşamasında ve daha sonraki süreçlerde karşınıza çıkan zorluklar oldu mu? Olduysa ne gibi zorluklarla karşılaştınız? Açıklayabilir misiniz?
 4. Karşılaştığınız zorluklara karşı ürettiğiniz çözüm önerileriniz var mı? Var ise açıklayabilir misiniz?
 5. Orkestranızın idari işleyişinde görev dağılımı nasıl yapılmaktadır?
- Sonda-1:** Prova ve ders düzeninin öğrencilere bilgilendirilmesinde iletişim nasıl sağlanmaktadır?
- Sonda-2:** Notaların temini ve hazırlığı ile ihtiyaç duyulan evrak işleri nasıl yapılmaktadır?
- Sonda-3:** Orkestranın finansal ihtiyaçları nasıl sağlanmaktadır? (Çalgı temini ve bakımı, eğitmen ödeneği, öğrenci transferi, nota sehpa, vb. başlıklar)
6. Orkestranızın kuruluşundan bugüne kadar bünyesinde bulunan toplam öğrenci sayısı kaçtır?
- Sonda-1:** Orkestrada aktif olarak eğitimine devam eden öğrenci sayısı kaçtır?
7. Orkestranızın kuruluşundan bugüne kadar bünyesinde bulunan toplam eğitimci sayısı kaçtır?
- Sonda-1:** Orkestrada aktif olarak eğitimlere devam eden eğitimci sayısı kaçtır?
8. Orkestranın kuruluşundan bugüne kadar gerçekleştirdiği sanatsal proje ve etkinlikler nelerdir? Açıklayabilir misiniz? (Konser, festival, turne vb.)
 9. İleride özengen müzik eğitimi kapsamında kurulabilecek çocuk ve gençlik orkestraları için verebileceğiniz tavsiyeler nelerdir?
 10. Eklemek istediğiniz bir şey var mı?

Ek 3. Orkestra Şefi Görüşme Formu**ORKESTRA ŞEFİ GÖRÜŞME FORMU**

Görüşme Tarihi:

Görüşme Yeri:

Görüşme Süresi:

Değerli Katılımcı,

Adım Tolga UĞURVEREN. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı'nda yüksek lisans öğrenimimi sürdürmekteyim. Sizinle yapacağımız görüşme “Türkiye’deki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının İdari, Eğitsel ve Sanatsal Yapılanmasına İlişkin Bir Durum Çalışması” adlı tez çalışmam için gerekli olan verilerin elde edilmesi amacıyla gerçekleştirilecektir. Özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının yapılanmalarının saptanması ve durumun ayrıntılı bir şekilde ortaya konması açısından paylaşacağınız görüş ve deneyimlerinizin araştırma kapsamında oldukça yararlı olacağına inanıyorum.

Başlamadan önce söylediklerimle ilgili belirtmek istediğiniz bir düşünce ya da sormak istediğiniz bir soru var mı? Bu görüşmeyi kaydetmek istiyorum. Bunun sizce bir sakıncası var mı? İzin verirsiniz görüşme sorularını yöneltmeye başlamak istiyorum.

I. BÖLÜM**Kişisel Bilgi Formu**

1. Cinsiyetiniz:

2. Yaşınız:

3. Meslekî kıdeminiz:

4. Bulunduğunuz çocuk ve gençlik orkestrasındaki göreviniz ve görev süreniz:

5. Görev yaptığınız başka çocuk ve gençlik orkestrası var mı:

II. BÖLÜM

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları

1. Özengen müzik eğitimi kapsamında orkestranız haricinde bildiğiniz çocuk ve gençlik orkestrası var mı? Var ise açıklayabilir misiniz?

2. Orkestrada eğitim-öğretim sürecinde uygulamalarınıza ilişkin plan ve program nasıl yapılmaktadır?

Sonda-1: Orkestra provaları için planladığınız çalışma düzenini paylaşabilir misiniz?

Sonda-2: Orkestrada uyguladığınız öğretim programının içeriği hakkında bilgi verebilir misiniz?

Sonda-3: Orkestra provaları öncesinde ve sonrasında öğrencilerin eserleri bireysel olarak çalışma süreçleri hakkında bilgi verebilir misiniz?

3. Orkestrada yer alan çalgı grupları nelerdir?

4. Orkestranın repertuvar seçimi nasıl belirlenmektedir?

Sonda-1: Orkestranın repertuvarında yer verdiğiniz müzik türlerini açıklayabilir misiniz? (Klasik, halk müziği, popüler, caz)

Sonda-2: Orkestranızın repertuvar belirleme kriterleri nelerdir?

5. Orkestrada yer almanın/çalmanın çocuklar ve gençler üzerindeki etkileri hakkında düşüncelerinizi paylaşabilir misiniz?

6. Eğitim sürecinde karşılaştığınız zorluklar var mı? Var ise açıklayabilir misiniz?

7. Eğitim sürecinde karşılaştığınız zorluklara yönelik ürettiğiniz çözüm önerileriniz var mı? Var ise açıklayabilir misiniz?

8. İleride özengen müzik eğitimi kapsamında kurulabilecek çocuk ve gençlik orkestraları için verebileceğiniz tavsiyeler nelerdir?

9. Eklemek istediğiniz bir şey var mı?

Ek 4. Etik Kurul İzni

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI ETİK KURUL KARARI

Protokol No : 210062

Karar No : 78

Araştırma Yürütücüsü	Yüksek Lisans Öğrencisi TOLGA UĞURVEREN
Kurumu / Birimi	MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ / MÜZİK EĞİTİMİ
Araştırmanın Başlığı	TÜRKİYE'DEKİ ÇOCUK VE GENÇLİK ORKESTRALARININ İDARI, EĞİTSEL VE SANATSAL YAPILANMASINA İLİŞKİN BİR DURUM ÇALIŞMASI
Başvuru Formunun Etik Kurula Geldiği Tarih	26.01.2021
Başvuru Formunun Etik Kurulda İncelendiği Tarih	İlk İnceleme Tarihi : 10.02.2021 1. Düzeltme Tarihi : 22.02.2021
Karar Tarihi	24.02.2021

KARAR : UYGUNDUR

AÇIKLAMA :Beyan edilen veri formlarının dışına çıkılmaması şartıyla araştırmanın uygulanabilirliği konusunda bilimsel araştırmalar etiği açısından bir sakınca yoktur.

Prof. Dr. Ayşe ~~BAZAN~~ ~~CEÇEN~~ ~~ERDOĞAN~~
 Başkan

Prof.Dr. Aylin Çiğdem KÖNE
 Üye

Prof. Dr. Ayşe OĞUZ ÜNVER
 Üye

Prof. Dr. Muammer TUNA
 Üye

Doç. Dr. Burçak BOZ YAMAN
 Üye

Doç. Dr. Emine ÇİL
 Üye

Prof. Dr. Serap ÖZEN
 Üye

Ek 5. Bilgilendirilmiş Olur Formu

BİLGİLENDİRİLMİŞ OLUR FORMU

“Türkiye’deki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının İdari, Eğitsel ve Sanatsal Yapılanmasına İlişkin Bir Durum Çalışması” adlı çalışma, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalında yüksek lisans öğrencisi Tolga UĞURVEREN tarafından gerçekleştirilecektir.

Araştırmanın amacı; Türkiye’de özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının idari, eğitsel ve sanatsal yapılanmasını yönetici ve orkestra şeflerinin görüşleri doğrultusunda belirlemektir.

Araştırma içeriği; Türkiye’de özengen müzik eğitimi kapsamındaki çocuk ve gençlik orkestralarının idari, eğitsel ve sanatsal yapılanmasına ilişkin yönetici ve orkestra şeflerinin görüşleri doğrultusunda derinlemesine bilgi sağlamak, bununla birlikte çocuk ve gençlik orkestralarının idari, eğitsel ve sanatsal yapılanmasına ilişkin var olan durumun ortaya konulmasını hedeflemektedir. Araştırma için gerekli olan veriler, yönetici ve orkestra şefi ile önceden planlanan günde ve yüz yüze yapılması düşünülen görüşme esnasında yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanacaktır. Görüşme sürecinin 35 - 40 dakika sürmesi öngörülmektedir. Yöneticiler ile gerçekleştirilecek görüşmelerde kullanılacak formda, orkestraların bağlı olduğu kurum/kuruluş, eğitimci ve öğrenci sayısı, orkestraların idari yapılanması ve sanatsal faaliyetleri hakkında bilgi edinilmeye çalışılacaktır. Orkestra şefleri ile yapılacak görüşmede kullanılacak formda ise orkestraların eğitim anlayışı, uyguladıkları öğrenim planı ve programı ile eğitim sürecinde karşılaşılan zorluklar ve bu zorluklara karşı çözüm önerilerine ait görüşlerinin alınması hedeflenmektedir.

Bu araştırmaya katılmak gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmaya katılmayı kabul ettikten sonra veri toplama formunu doldurmaya başlamış olsanız bile istemediğiniz takdirde çalışmaya katılmaktan vazgeçebilirsiniz. Formu eksiksiz doldurup araştırmacıya vermiş olmanız/göndermeniz çalışmaya katılma konusunda gönüllü olduğunuz anlamına gelmektedir. Çalışmada elde edilen tüm bu bilgiler bilimsel bir

araştırmada kullanılacaktır. Araştırma sonuçları kimlik belirtecek herhangi bir isim ya da işaret içermeyecektir. Bu araştırmada sizinle ilgili tutulan tüm kayıtlar gizli kalacaktır. İzniniz olduğu takdirde zamanı daha etkin kullanabilmek, araştırmanın geçerlik ve güvenirliğini sağlamak ve görüşme sırasında ortaya çıkabilecek kesintilerle olası bir veri kaybını önlemek amacıyla görüşmeler ses kayıt cihazı ile tarafımca kaydedilecektir.

Araştırma sürecinde konu ile ilgili her türlü soru ve görüşleriniz için aşağıdaki iletişim bilgilerinden araştırmacıyla görüşebilirsiniz.

Çalışmamız için zaman ayırarak bilim dünyasına verdiğiniz katkı için teşekkürler...

Sorumlu Araştırmacının

Adı Soyadı:

Telefon numarası:

Mail:

Ek 6. Araştırma İçin Uygulama İzinleri

T.C.
KEPEZ BELEDİYE BAŞKANLIĞI
Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü

Sayı : E-20979323 - 622.03 - 246 - 15457
Konu : İzin İşleri

02.07.2021

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 01.06.2021 tarihli ve E- 28677689- 30208-291700 sayılı yazınız.

İlgi yazınıza istinaden, Üniversiteniz öğrencisi Tolga UĞURVEREN' in "Türkiyedeki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının İdari, Eğitsel ve Sanatsal Yapılanmasına İlişkin Bir Durum Çalışması" başlıklı tez çalışması kapsamında, Müdürlüğümüze bağlı "Kepez Belediyesi Çocuk ve Gençlik Senfoni Orkestrası" nda çalışma yapması tarafımızca uygun görülmüştür.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Belediye Başkanı a.
Belediye Başkan Yardımcısı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:3330681~NjE1NDIwMzc1NQ== Belge Doğrulama Adresi: <https://ebelediye.kepez-bld.gov.tr/webportal/webportal/cbvidkontrol.php?cbvid=3330681~NjE1NDIwMzc1NQ==&BelgeUretenIdare=KepezBelediyesi&BelgeSavisi=&BelgeDogrulamaKodu=3330681~NjE1NDIwMzc1NQ==>

Teomanpaşa Mah. Yeşilirmak Cad. No:4 KEPEZ/ANTALYA
Tel: 02423256060 Fax: (0242) 326-2147
www.kepez-bld.gov.tr - EBYS Evrak No : 3330681

İrtibat : T.AYDEMİR - Şirket Personeli
Tel: 02423105858

ZEYTİN ÇEKİRDEKLERİ DERNEĞİ

SAYI : 2021 / 7

10.06.2021

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Rektörlüğü,
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'na,

İLGİ : Daire başkanlığınızın 01.06.2021 tarihli ve E-28677689-302-08-291700 sayılı yazısı.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi tezli yüksek lisans programı 1943130003 numaralı öğrencisi Tolga Uğurvren'in "Türkiye'deki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının İdari,Eğitsel ve Sanatsal Yapılanmasına İlişkin bir Durum Çalışması" başlıklı tez çalışması kapsamında 2020-2021 eğitim öğretim yılı bahar yarıyılında derneğimiz bünyesindeki çocuk ve gençlik orkestralarının yönetici ve orkestra şeflerine ekte belirtilen ölçekleri uygulamaları, kişilerin rızaları doğrultusunda uygun ve faydalı görülmüştür.
Çalışmalarında başarılar dileriz.
Saygılarımızla,

Y.K ADINA SEKRETER

T.C.
TEPEBAŞI BELEDİYE BAŞKANLIĞI
Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü

Sayı : E-65716222-000-11371
Konu : İzin İşleri

04.06.2021

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 01.06.2021 tarihli ve E-28677689-302.08-291700 sayılı yazınız

İlgili yazınıza istinaden; Üniversiteniz öğrencisi Tolga UĞURVEREN'in "Türkiyedeki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının İdari, Eğitsel ve Sanatsal Yapılanmasına İlişkin Bir Durum Çalışması" başlıklı tez çalışması kapsamında, Müdürlüğümüze bağlı "İki Elin Sesi Var" Çocuk Senfoni Orkestrasında çalışma yapması tarafımızca uygun görülmüştür.

Gereğini ve bilgilerinizi arz ederim.

Başkan a.
Belediye Başkan Yardımcısı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 0UM7pE-rbdsuy-RImnsC-IvMY0d-SVXFaIEq Doğrulama Linki: <https://www.turkiye.gov.tr/icisleri-belediye-ebys>

Hoşnudiye Mahallesi, Şahin Caddesi, No:84
Telefon No: 02222114000 Faks No: (222)320 88 88
e-Posta: bi-igi@tepebasi.bel.tr İnternet Adresi: <http://www.tepebasi.bel.tr>
Kep Adresi: tepebasibelediyesi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Selami Alican VARDAR
Belediye İşçisi
Telefon No:4142

NUHOĞLU VAKFI

16.08.2021

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'na

İLGİ :01/06/2021 tarihli ve E-28677689-302.08-291700 sayılı yazınız.

İlgi yazınıza istinaden; Üniversiteniz öğrencisi TOLGA UĞURVEREN'in "Türkiye'deki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının İdari, Eğitsel ve Sanatsal Yapılanmasına İlişkin Bir Durum Çalışması" başlıklı tez çalışması kapsamında, Vakfımıza bağlı Hayrat Çocuk Sanat Merkezi bünyesinde yer alan Çocuk Orkestramızla çalışma yapması tarafımızca uygun görülmüştür.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Hayrat Çocuk Sanat Merkezi
Genel Sanat Yönetmeni

T.C. MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi tezli yüksek lisans programı 1943130003 numaralı öğrencisi Tolga UĞURVEREN'in "Türkiye'deki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının İdari, Eğitsel ve Sanatsal Yapılanmasına İlişkin Bir Durum Çalışması" başlıklı tez çalışması kapsamında Cevdet İnci Eğitim Vakfı ile araştırma ve çalışma yapılması uygundur.

Cevdet İnci Eğitim Vakfı
Vakıf Yöneticisi

T.C.
KADIKÖY BELEDİYE BAŞKANLIĞI
Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü

Sayı : E-50679705-622-966788
Konu : ARAŞTIRMA ÇALIŞMASI İZNİ

---,---,-----

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
ÖĞRENCİ İŞLERİ DAİRE BAŞKANLIĞI

Kötekli, , 48000, Menteşe-MUĞLA

İlgi : 01/06/2021 tarihli ve E-28677689-302.08-291700 sayılı yazınız.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi tezli yüksek lisans programı 1943130003 numaralı öğrencisi Tolga UĞURVEREN'in "Türkiyedeki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının İdari, Eğitsel ve Sanatsal Yapılanmasına İlişkin Bir Durum Çalışması" başlıklı tez çalışması kapsamında Belediyemize bağlı "Kadıköy Belediyesi Çocuk Sanat Merkezi" orkestralarının çalışmaya katılması uygun görülmüştür. Öğrenciniz Tolga UĞURVEREN ile iletişime geçilecektir.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Kültür ve Sosyal İşler Müdürü

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge doğrulama kodu: 0D0510AC9302 Doküman No: 966788 Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/kadikoy-belediyesi-ebys>
Hasanpaşa Mah. Fahrettin Kerim Gökay Cad. No:2 Kadıköy-İSTANBUL
Telefon: 02165425000 dhl.1290(*) Kep: kadikoybelediyesi@hs01.kep.tr
e-posta: kultursanat@kadikoy.bel.tr internet adresi: www.kadikoy.bel.tr

Bilgi için:

Nazan Gevher ÇAM AY

Evrak Tarih ve Sayısı: 07.07.2021-72222

T.C.
KARTAL BELEDİYE BAŞKANLIĞI
İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü

Sayı :E-42534059-773-72222
Konu :Tez Çalışması İzin İşleri Hk.

07.07.2021

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
ÖĞRENCİ İŞLERİ DAİRE BAŞKANLIĞINA

İlgi : 01.06.2021 tarih ve 291700 sayılı yazınız.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı İlgi yazı ile belirtilen, Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi tezli yüksek lisans programı 1943130003 numaralı öğrencisi Tolga UĞURVEREN'in "Türkiye'deki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının İdari, Eğitsel ve Sanatsal Yapılanmasına İlişkin Bir Durum Çalışması" başlıklı tez çalışması kapsamında; 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Yarıyılında Belediyemiz Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğüne bağlı Kartal Belediyesi Sanat Akademisi bünyesinde yer alan Gençlik Senfoni Orkestrası yönetici ve orkestra şefi ile ekte belirtilen ölçekler çerçevesinde çalışma yürütmesi tarafımızca uygun bulunmuştur.

Bilginize Sunulur.

İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürü

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSVAYKV7UR Pin Kodu :83072

Evrakı Doğrulamak İçin :
https://cbys.kartal.bel.tr/enVision/Validate_Doc.aspx?eD=BSMAYKVF69

Kartal Belediyesi Ana Hizmet Binası
Yukarı Mahalle Belediye Cad. No: 6 Kartal/ İstanbul
Tel: 444 4 578 (444 4 KRT) Faks: 2162805578
<http://www.kartal.bel.tr>
Kurum Kep Adresi: kartalbelediyesi@hs01.kep.tr

Ayrıntılı bilgi için irtibat: Sakine TOPOĞLU

Evrak Pin Kodu: 83072
Sayfa 1 / 1

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

HİZMETE ÖZEL

T.C.
KEMALPAŞA BELEDİYE BAŞKANLIĞI
Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü

Sayı : E-96873340-804.01-611/7025
Konu : TOLGA UĞURVEREN'İN TEZ
ÇALIŞMASI

27.08.2021

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 01.06.2021 tarihli ve 291700 sayılı yazımız.

İlgili yazı ile belirtilen Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi tezli yüksek lisans programı 1943130003 numaralı öğrencisi Tolga UĞURVEREN'in "Türkiye'deki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının İdari, Eğitsel ve Sanatsal Yapılanmasına İlişkin Bir Durum Çalışması" başlıklı tez çalışması kapsamında Belediyemiz Nif Çocuk Orkestrası şefine belirtilen ölçekleri uygulaması tarafımızca uygundur.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Belediye Başkan Yardımcısı
e-imzalıdır

Adres : Mehmet Akif Ersoy Mah. İnönü Cad.No:111 (35730) Kemalpaşa/İZMİR
Tel : 0232 988 11 11 - 0850 775 1923 Faks : 0232 - 878 10 31
web: www.izmir-kemalpasabel.tr KEP: kemalpasabel@hs01.kep.tr

Bilgi için:
Dahili tel:
e-posta : kultur@izmir-kemalpasabel.tr

Dogrulama Adresi: <https://e-hizmet.izmir-kemalpasabel.tr/belge?p=F2559AD7-3BES-413A-836A-606B8398F2FF>

BARIŞ ÇOCUK ORKESTRASI KORUMA ve GELİŞTİRME DERNEĞİ

08.07.2021

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İLGİ :01/06/2021 tarihli ve E-28677689-302.08-291700 sayılı yazınız.

İlgi yazınıza istinaden; Üniversiteniz öğrencisi TOLGA UĞURVEREN'in "Türkiye'deki Çocuk ve Gençlik Orkestralarının İdari, Eğitsel ve Sanatsal Yapılanmasına İlişkin Bir Durum Çalışması" başlıklı tez çalışması kapsamında, Derneğimize bağlı "Yorglass Barış Çocuk" orkestrasında çalışma yapması tarafımızca uygun görülmüştür.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Yorglass Barış Çocuk Orkestrası
Genel Sanat Yönetmeni